

EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKI FAKULTET

Silna
je želja
mladih za
pomaganjem
drugima

STR. 18

Ante Bilić
Prčić,
dekan ERF-a

NOVE WURI I CWUR LJESTVICE

Sveučilište u
Splitu među
Global 101-200
inovativnih
sveučilišta

STR. 6

god XIV.
broj 161.
29. svibnja 2023.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

PROMOVIRANO 365 DOKTORA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

STR. 2

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA U ZAGREBU

Dvadeset
godina
JEKON-a

STR. 19

SPEKTAKULARNA
MANIFESTACIJA U SPLITU

Regata 'Sveti Duje'
okupila europska i
svjetska sveučilišta

STR. 24

SVEČANA PROMOCIJA

Sveučilište u Zagrebu dobilo novih 365 DOKTORA ZNANOSTI I DOKTORA UMJETNOSTI

Svečane promocije, prve u mandatu rektora prof. Stjepana Lakušića, održane su u prostoru Regionalnoga centra za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje jugoistočne Europe – SEECEL, u kojem će biti smješten Rektorat Sveučilišta u Zagrebu tijekom obnove sveučilišnih zgrada oštećenih potresima.

PIŠE
TAMARA DAGEN

Na Sveučilištu u Zagrebu provodi se velik broj strukturiranih doktorskih programa iz različitih znanstvenih i umjetničkih disciplina kojima je cilj priprema novih doktora znanosti i doktora umjetnosti odnosno istraživača za samostalan istraživački rad. Upravo je vlastito samostalno istraživanje temeljna komponenta prema kojoj se doktorski studij, kao najviši stupanj formalnoga obrazovanja, razlikuje od svih ostalih formalnih obrazovnih razina.

U velikoj dvorani Regionalnoga centra za razvoj poduzetničkih kompetencija za zemlje jugoistočne Europe – SEECEL u subotu 20. svibnja 2023. održane su dvije svečane promocije doktora znanosti i doktora umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. Prve su to promocije u mandatu nove Uprave Sveučilišta u Zagrebu na kojima je ukupno promovirano 365 doktorskih kandidata (364 doktora znanosti i 1 doktor umjetnosti) koje su u ovoj svečanoj prigodi pljeskom pozdravili akademska zajednica te prepuno gledalište.

Svečane promocije prvi su put održane u novom prostoru

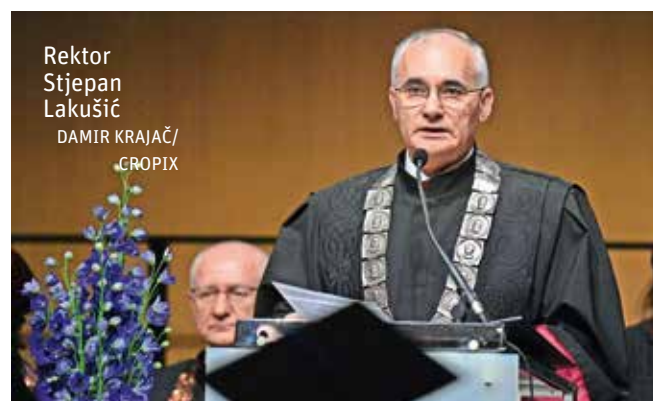
Svečana promocija doktora znanosti i doktora umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu

DAMIR KRAJAČ/CROPIX

Zgrada SEECEL-a

DAMIR KRAJAČ/CROPIX

Rektor
Stjepan
Lakušić
DAMIR KRAJAČ/
CROPIX

TONI BITUN/JAC

ru – u velikoj dvorani zgrade SEECEL-a, koju je Sveučilište dobilo na korištenje od Ministarstva gospodarstva i održivoga razvoja tijekom obnove vlastitih prostora od oštećenja nastalih u dvama potresima 2020. godine. Preseljenje sveučilišne Uprave i službi Rektorata u zgradu na adresi Radoslava Cimermana 88 u Zagrebu tako je svečanim promocijama dobilo novi zamah te je ovaj prostor ispunilo radosnim i ponosnim obiteljima i prijateljima novopromoviranih te doktorskim kandidatima koji su uzbuđeno čekali početak ceremonije. Uz potpredsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti akademika Franu Paraća, pročelnika Gradskoga ureda za obrazovanje, sport i mlade Grada Zagreba Luku Juroša i predsjednika Studentskoga zbora Sveučilišta u Zagrebu, svečanim promocijama nazočili su i prorektori, dekani, prodekani i profesori Sveučili-

DAMIR KRAJAČ/CROPIX

DAMIR KRAJAČ/CROPIX

DAMIR KRAJAČ/CROPIX

DAMIR KRAJAČ/CROPIX

lišta u Zagrebu. U skladu s novim protokolom, promocije su započele ulaskom doktorskih kandidata u dvoranu, nakon čega su rektor, prorektori i dekan Sveučilišta u Zagrebu u svečanoj povorci, predvođenoj pedelom, stigli na pozornicu. Uslijedilo je intoniranje himne Republike Hrvatske te govor rektora prof. dr. sc. Stjepana Lakušića. “Samo oni koji su stigli do diplome doktora znanosti i doktora umjetnosti znaju da je taj put dug i nimalo

jednostavan”, rekao je rektor Lakušić te istaknuo zahtjevnost doktorskoga studija kao najvišega stupnja formalnoga obrazovanja koje se temelji na samostalnom istraživanju. Svečane promocije prigoda su da Sveučilište javnosti predstavi svoje najustrajnije, naj snažnije i najuspješnije mlade istraživače pred kojima i dalje stoje veliki izazovi budući da stjecanje ovoga akademskoga zvanja predstavlja “početak ulaska u svijet samostalnoga znanstvenoga istraživa-

nja u kojem se svaki istraživač neprestano razvija i traži odgovore na brojne izazove”. Čestitavši novopromoviranim, rektor je nove doktore znanosti i doktore umjetnosti uputio da u svojem budućem radu uvijek na umu imaju kako su njihova postignuća temelj napretka zajednice u kojoj djeluju, gospodarstva i društva u cjelini. “Bez doktora znanosti i doktora umjetnosti ni sama znanost nema budućnost”, rekao je rektor. Nakon što su kandidati,

odjeveni u svečane toge, izgovorili tekst prisege i rektor ih proglasio doktorima znanosti i doktorima umjetnosti, prebacili su kičanku na akademskim kapama na desnu stranu, čime su i simbolično ušli u novo i više akademsko zvanje. Na svečanostima je uslijedilo uručivanje diploma i doktorskih medalja te upisivanje promoviranih u Knjigu doktora. Na prvoj svečanosti promovirao je 184 doktorskih kandidata, a tijekom druge njih 181.

Novodizajnirana Knjiga doktora znanosti i doktora umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu

U prigodi održavanja dviju svečanih promocija Sveučilište je izdalo novodizajniranu doktorsku knjigu. Uz promjenu formata knjige i grafičkoga dizajna naslovnice, unaprijeđen je i sadržaj knjige, u kojoj su sada novi doktori znanosti i doktori umjetnosti te njihove doktorske teme predstavljeni na dvama jezicima – hrvatskom i engleskom. Prema tradiciji, za svaku je skupinu promoviranih doktora znanosti i doktora umjetnosti otisnuta zasebna knjiga.

DAMIR KRAJAČ/CROPIX

Promovirano 364 doktora znanosti u svim znanstvenim područjima i jedan doktor umjetnosti

PRIRODNE ZNANOSTI	75
TEHNIČKE ZNANOSTI	84
BIOTEHNIČKE ZNANOSTI	40
BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO	69
DRUŠTVENO PODRUČJE	53
HUMANISTIČKO PODRUČJE	38
UMJETNIČKO PODRUČJE	1
INTERDISCIPLINARNO PODRUČJE	5

U ime promoviranih doktora znanosti i doktora umjetnosti na prvoj se svečanosti nazočnima obratila dr. sc. Sara Trnski s Medicinskoga fakulteta, a na drugoj dr. sc. Josip Skejo s Prirodoslovno-matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. “Danas je kraj jednoga i početak drugoga puta. Nekima je taj doktorat bio ugodna šetnja, nekima maraton s malo jačim tempom, a nekima trnovit put pun prepreka, no svi smo ga uspješno završili. Na tome nam svima čestitam”, rekao je doktor Skejo te zahvalio onima koji su ih na tom putu pratili – mentorima, tehničarima u laboratorijima, obiteljima i prijateljima. “Posebno ističem naše prijatelje koji su satima slušali naše monologe i morali davati mišljenje o temama koje su često samo nama bile zanimljive”, rekao je te čestitao Sveučilištu koje je dobilo nova 364 doktora znanosti i jednoga doktora umjetnosti. Svečanosti su završile akademskom himnom Gaudeamus igitur i zajedničkim fotografiranjem.

CENTER FOR WORLD
UNIVERSITY RANKINGS

Zagreb među 2,6 posto najboljih svjetskih sveučilišta

Prema listi Center for World University Rankings, Sveučilište u Zagrebu zauzima 528. mjesto. Na listi se nalaze i sveučilišta u Splitu, Rijeci i Osijeku

PIŠE **BRANKO NAD**

Objavljena je nova rang-lista najboljih sveučilišta na svijetu za 2023. godinu prema statistici Center for World University Rankings – CWUR. Na njoj se nalaze četiri najveća sveučilišta u Hrvatskoj, i to redom Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Rijeci i Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Sveučilište u Splitu zauzima 837. poziciju (među 4,1 posto najboljih sveučilišta), Sveučilište u Rijeci 1588. poziciju (među 7,8 posto najboljih), a Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 1925. poziciju (što ga svrstava među 9,4 posto najboljih sveučilišta na svijetu).

Tradicionalno, prvih pet mjesta zauzimaju poznata svjetska sveučilišta – Harvard University, Massachusetts Institute of Technology, Stanford University, University of Cambridge i University of Oxford.

Centre for World University Rankings (CWUR)

vodeća je konzultantska organizacija koja pruža savjete o politici, strateške uvide i konzultantske usluge vladama i sveučilištima za poboljšanje obrazovnih i istraživačkih rezultata. Od 2012. CWUR objavljuje jedino akademsko rangiranje globalnih sveučilišta koje procjenjuje kvalitetu obrazovanja, zapošljivost, kvalitetu fakulteta i istraživanja bez oslanjanja na ankete i podnošenja podataka sveučilišta. Rangiranje je počelo kao projekt u Jeddahu u Saudijskoj Arabiji s ciljem ocjenjivanja 100 najboljih svjetskih sveučilišta. Sveučilišta i mediji brzo su o tome izvijestili diljem svijeta te su primljeni mnogi zahtjevi da se proširi. U 2019. rangiranje je prošireno na popis 2000 najboljih od gotovo dvadeset tisuća sveučilišta u svijetu, što ga čini najvećim akademskim rangiranjem globalnih sveučilišta.

Od 2016. Center for World University Rankings ima sjedište u Ujedinjenim Arapskim Emiratima.

POMORSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU

Dan karijera okupio brojne studente i poslodavce

PIŠE **MILA PULJIZ**

Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu na istom je mjestu uspio okupiti brojne studente i poslodavce. Naime, unutar Dana karijera studentima se na štandovima, ali i u obliku prezentacija predstavilo ukupno 28 renomiranih tvrtki iz područja pomorstva. Cilj događanja je bio omogućiti izravnu komunikaciju studentima (nautike, brodstrojarstva, elektrotehnike i informatičkih tehnologija, pomorskog menadžmenta i pomorskih tehnologija jahti i marina) s potencijalnim budućim poslodavcima.

– Od jutra je velika gužva i posjećenost, što nam daje motiv da dogodne organiziramo još bolju i veću manifestaciju. Ovo je studentima izrazito korisno, ovdje iz prve ruke mogu doznati sve što ih zanima i sve što ih očekuje ako odaberu određeni posao, odnosno

tvrtku – kazao je prodekan doc. Marko Katalinić, istaknuvši kako Pomorski fakultet nudi široki dijapazon zanimanja, a studirati se može na pet studijskih programa na prijediplomskoj i diplomskoj razini. Nakon završetka

studija, studentima se u ovom sektoru nude i otvaraju brojne mogućnosti, što nam je potvrdila i studentica IV. godine pomorskog menadžmenta, Anđela Bratić. – Posao sam uspjela pronaći na III. godini, i to u ACI marini Palmižana.

Bavim se pomorskim menadžmentom, što je kombinacija pomorstva i turizma, a uzevši u obzir da je Hrvatska najjača u charterima, mogu reći da posla ima za one koji žele raditi – podijelila je svoje iskustvo studentica.

Na Pomorskom fakultetu promovirano 215 studenata

Na Pomorskom fakultetu održana je promocija ukupno 215 magistara inženjera i sveučilišnih prvostupnika inženjera. Na promociji su uručene nagrade za najbolje studente:

– na diplomskim studijima: Pomorska nautika Vice Milin, Brodstrojarstvo Ante Čobanov, Pomorske elektrotehnike i informatičke tehnologije Ivan Domjanović, Pomorski menadžment Iva Borković;

– na preddiplomskim studijima: Brodstrojarstvo Milan Jelinčić, Pomorske tehnologije jahta i marina Tea Bobanac, Pomorski menadžment Mirta Čović.

MILA PULJIZ

PROF. ANTE TONKIĆ PONOVO JE IZABRAN ZA DEKANA MEDICINSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Studentima treba stalno pružati mogućnosti stjecanja raznovrsnih znanja i vještina

U dosadašnjem mandatu modernizirani su studijski programi Medicina, Medicina na engleskom jeziku i Farmacija te su uspostavljeni Ured za kvalitetu nastave i Savjetovalište za studente. Pokrenuta je i izrada elaborata novih studijskih programa Farmacije i Dentalne medicine na engleskom jeziku

PIŠE: **DANIRA MATIJACA**

Medicinski fakultet u Splitu s pravom se može nazvati perjanicom i ponosom svog sveučilišta, budući da se upravo zahvaljujući medicini Sveučilište u Splitu u posljednje dvije godine našlo na popisu najboljih svjetskih sveučilišta (QS World University). Na temelju vrednovanja znanstvenih aktivnosti i kvalitete nastave na području medicine te ocjenom suradnje s ustanovama u kojima se zapošljavaju stručnjaci obrazovani za rad u području zdravstva, sveučilište je već dvije godine zaredom pozicionirano u kategoriji od 651. do 680. mjesta, od ukupno više od 1200 analiziranih sveučilišta. Vrednovanje je izvršeno anketiranjem više od 130.000 znanstvenika i 75.000 zdravstvenih ustanova iz cijelog svijeta, analizom citiranja radova u svjetskoj znanstvenoj bazi podataka Scopus i na temelju indeksa postignutog u Međunarodnoj istraživačkoj mreži (IRN) koji odražava brojnost i kvalitetu istraživačke suradnje s drugim ustanovama. Na Fakultetu koji od svog osnutka 1997. do danas bilježi strelovit uspon, visoko obrazovanje u polju Biomedicine i zdravstva dobivaju studenti iz različitih dijelova Hrvatske i svijeta. Medicinski fakultet ima četiri studijska programa: Medicina, Medicina na engleskom, Farmacija i Dentalna medicina. Najvišu akademsku titulu doktora znanosti do sada su ovdje stekli 353 znanstvenika, a Doktorska škola u kojoj su objedinjena tri studijska programa osigurava multidisciplinarni pristup medicini te omogućuje upis stručnjacima iz različitih znanstvenih područja. Osim učenja i kvaliteta istraživanja na Fakultetu ključno su povezani s međunarodnom suradnjom i razmjenom iskustava, što se osigurava provedbom ERA-SMUS+ programa i partnerskim sudjelovanjem Fakulteta u trenutačno 21 europskom projektu.

Projekti fakulteta

Pod vodstvom dekana, prof. Ante Tonkića, koji je upravljanje Fakultetom preuzeo u listopadu 2020., dovršeni su projekti financirani od strane Europskog socijalnog fonda (ESF): “Internacionalizacija studijskih programa svih razina na Medicinskom fakultetu u Splitu”, “Unapređenje postojećeg integriranog preddiplomskog i diplomskog

studijskog programa Medicina”, “Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu”, “Primjena HKO-a u unaprjeđenju studijskih programa u području farmacije i medicinske biokemije”, a u provedbi je projekt “MEDICINSKA + “i projekt “Uz zdrav životni stil raSTEMo”. Uspješno je priveden kraju IPA Interreg projekt prekogranične suradnje pod nazivom MADE (engl.

Bogata biografija

Mobile Access Dental Clinic), a u završnoj fazi je i Interreg ADRION projekt “SI-4CARE”. Od Erasmus+ projekata posebno je izdvojiti “Evidence implementation in Clinical Practice”, “Personalized Medicine Inquiry-Based Education”, “Integration of Transversal skills into health and social care, higher education and the curriculum”, “Innovating quality assessment tools for pharmacy studies in Bosnia and Herzegovina” te “Communication skills for students of vocational schools for medical professions: Design thinking for participatory medicine”. Do sada su uspješno provedeni Obzor projekti: EnTIRE, SOPs4RI, VIRT2UE, a u tijeku su provedbe: Youth-GEMS, iRECS, Cure4Aqua i Sleep Revolution. Sanacijom najstarije zgrade A, opremanjem pretklinike iz dentalne medicine te uređenjem novih učionica u bolnici na Križinama značajno su povećani prostorni i infrastrukturni kapaciteti Fakulteta. Uz to su opremljena i otvorena još dva važna znanstvenonastavna prostora - Centar za kliničke vještine i Centar za translacijska istraživanja. Stoga ne treba čuditi da je dekanu Tonkiću Fakultetsko vijeće u ožujku ove godine ponovo povjerilo ulogu vođenja ustanove, a Senat Sveučilišta u Splitu jednoglasno potvrdio njegov izbor.

Naime, riječ je o znanstveniku u čijem je životopisu upisano 150 stručnih i znanstvenih publikacija s više od 1600 citata, ali i o liječniku bogatog kliničkog iskustva. Nakon izobrazbe na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je diplomirao, magistrirao i doktorirao, od 1994. do danas on radi kao internist – gastroenterolog u KBC-u u Splitu. Do 2020., kada je postao redoviti profesor u trajnom zvanju i dekan, obnašao je različite funkcije na Fakultetu - bio je pročelnik Katedre za in-

“
Dekan Ante Tonkić je znanstvenik koji ima upisanih 150 stručnih i znanstvenih publikacija s više od 1600 citata, ali i liječnik bogatog kliničkog iskustva

“
Medicinski fakultet zajedno sa Sveučilištem započeo je s aktivnostima planiranja, izgradnje i osnutka Istraživačkog medicinskog centra

“
Za provedbu planiranog i poticanje znanstvenonastavne atmosfere nužno je i dodatno povećanje prostornih kapaciteta, renoviranjem postojećih objekata, proširenjem studentskog restorana te izgradnjom još jedne fakultetske zgrade

za kvalitetu nastave i Savjetovalište za studente. Pokrenuta je i izrada elaborata novih studijskih programa Farmacije i Dentalne medicine na engleskom jeziku, a u cilju unaprjeđenja kvalitete nastave na svim razinama planira se pomicanje početka nastave sa sadašnjih 8 na 9 sati, opremanje Simulacijskog centra za stjecanje kliničkih vještina, omogućavanje organiziranja OSCE/OSKI ispita, osmišljavanje novih oblika potpore mladim istraživačima te povećavanje broja istraživačkih projekata, napose međunarodnih, uz razvoj digitaliziranih platformi za praćenje njihove provedbe. Dakako, za provedbu planiranog i poticanje znanstvenonastavne atmosfere nužno je i dodatno povećanje prostornih kapaciteta, što će se omogućiti renoviranjem postojećih objekata, proširenjem studentskog restorana te izgradnjom još jedne fakultetske zgrade koju je Sveučilište prijavilo u projektu urbane aglomeracije Split za razdoblje 2021. – 2027. Treba napomenuti i da je Medicinski fakultet u Splitu, uz KBC-Split i Sveučilište započeo s aktivnostima planiranja, izgradnje i osnutka Istraživačkog medicinskog centra kojemu će cilj biti postignuća medicine staviti u službu općeg dobra te radeći za dobrobit svih pridonijeti sveobuhvatnom humanom i znanstvenotehnološkom napretku društva. Važan obol u tom ambicioznom pothvatu priložit će i ovaj splitski fakultet, čija se strategija iz godine u godinu realizira zahvaljujući predanosti i težnji za izvrsnošću njegove Uprave, znanstvenika, zaposlenika i studenata.

ternu medicinu te u dva navrata prodekan za nastavu i studentska pitanja. Svoju nastavnu djelatnost upotunio je kao autor prve digitalne nastavne platforme za nastavu iz predmeta Interna medicina te kao voditelj projekta “Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse u visokom obrazovanju” koji je sufinancirala Europska unija. I u međunarodnim tijelima dekan splitske Medicine našao se u važnim ulogama - član je Izvršnog odbora Medical School Regiomed u njemačkom Coburgu, nacio-

nalni predstavnik u europskom udruženju za upalne bolesti crijeva (European Crohn's and Colitis Organisation) te redoviti član međunarodnih udruženja American Gastroenterological Association i Royal Society of Medicine London. Dobitnik je triju Sveučilišnih plaketa za stručni, znanstveni i nastavni rad (2019., 2020., 2022.), kao i plakete Hrvatskog liječničkog zbora za iznimni znanstveni i nastavni doprinos (2021.). Od samog početka Domovinskog rata, prof. Ante Tonkić bio je član

ratnog saniteta 114. i 141. br. HV-a te je odlikovan Spomenicom Domovinskog rata 1990./1992. i Medaljom Oluja (1995.).

Budućnost fakulteta

Danas, kada promišlja o budućnosti Fakulteta, dekan Tonkić ističe kako je važno studentima stalno pružati raznovrsne mogućnosti stjecanja praktičnih znanja i vještina. U njegovu su mandatu stoga modernizirani studijski programi Medicina, Medicina na engleskom jeziku i Farmacija te su uspostavljeni Ured

OBJAVLJENE NOVE WURI I CWUR LJESTVICE ZA 2023. GODINU

Sveučilište u Splitu među Global 101-200 inovativnih sveučilišta

Veliki uspjeh Sveučilište je ostvarilo u kategoriji 'Primjena u industriji', u kojoj se našlo prvi put, i to na 43. mjestu od ukupno 176 visokih učilišta. Splitsko sveučilište prvi se put našlo i u kategoriji 'Mobilnost studenata i otvorenost', gdje je zauzelo 50. mjesto od 133 visoka učilišta

PİSE **ANTONIJA ŽAJA ČIČAK**

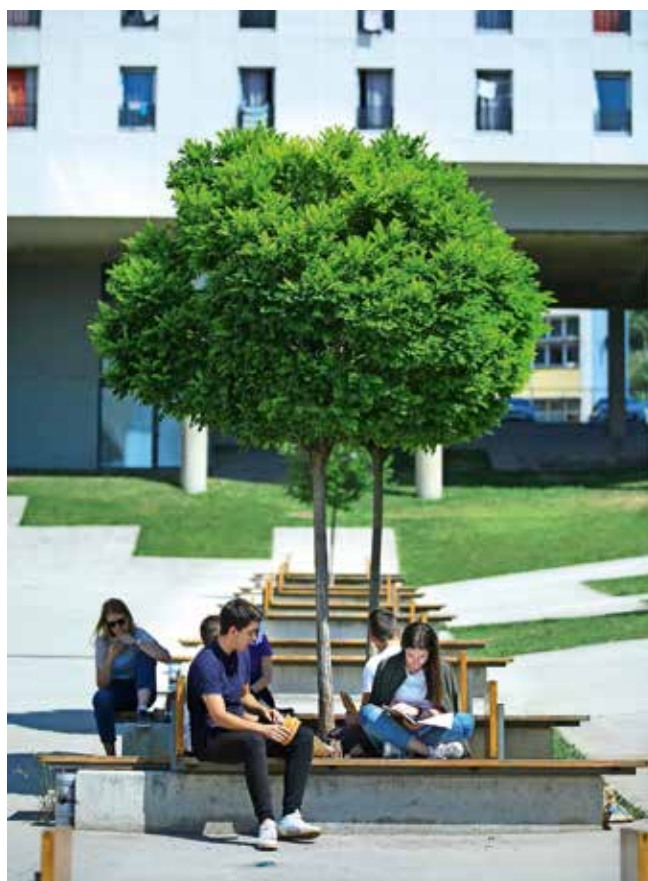
Objavljena je nova WURI međunarodna akademska ljestvica najboljih sveučilišta za 2023. godinu, na kojoj se i ove godine našlo Sveučilište u Splitu, koje velikim koracima nastavlja svoj napredak na njoj. Prema najnovijim podacima, Sveučilište u Splitu ove je godine uvršteno među Global 101-200 Innovative Universities, ljestvice na kojoj se ove godine našlo 877 visokih učilišta, čime je pokazalo svoj kreativan i inovativan pristup obrazovanju i istraživanju. Veliki uspjeh Sveučilište je ostvarilo u kategoriji "Primjena u industriji", u kojoj se našlo prvi put, i to na 43. mjestu od ukupno 176 visokih učilišta. Splitsko sveučilište prvi se put našlo i u kategoriji "Mobilnost studenata i otvorenost", gdje je zauzelo 50. mjesto od 133 visoka učilišta. Sveučilište u Splitu stalno radi na promicanju mobilnosti studenata, kao i otvorenosti prema međunarodnoj suradnji. Brojni su međunarodni partnerski odnosi koji omogućavaju zainteresiranim studentima širok izbor programa razmjene i studiranja te obavljanja stručne prakse u inozemstvu.

Važna kategorija WURI ljestvice jest i "Etička vrijednost",

a Sveučilište se ove godine našlo na izrazito visokom 18. mjestu od 155 visokih učilišta, a kao primjer dobre prakse važno je istaknuti Sveučilište kao voditelja aktivnosti u okviru SEA-EU projekta, kao i razvijanje Centra za društveno korisno učenje. Zadnja je, ali ne manje važna kategorija "Četvrta industrijska revolucija", u kojoj

“

Važna kategorija WURI ljestvice jest i 'Etička vrijednost', a Sveučilište se ove godine našlo na izrazito visokom 18. mjestu od 155 visokih učilišta, a kao primjer dobre prakse važno je istaknuti Sveučilište kao voditelja aktivnosti u okviru SEA-EU projekta, kao i razvijanje Centra za društveno korisno učenje

se Sveučilište našlo na 30. mjestu od 132 visoka učilišta. Ovom kategorijom naglašava se predanost u usklađivanju s najnovijim trendovima i tehnološkim inovacijama povezanim s četvr-

DUIJE KLARIĆ/CROPIX

stu Sveučilišta u Splitu u području obrazovanja i istraživanja te pokazuje da Sveučilište kontinuirano napreduje i stječe priznanje na međunarodnoj razini. Posebno smo ponosni na našu poziciju u kategoriji "Primjena u industriji", gdje smo prvi put rangirani, što potvrđuje našu suradnju s industrijskim sektorom i angažman na primjeni znanja u stvarnom svijetu, te pozicijom u kategoriji "Mobilnost studenata i otvorenost", gdje smo pokazali predanost poticanju međunarodne mobilnosti studenata i otvorenosti prema međunarodnoj suradnji – osvrnuo se na rezultate prorektor za znanost i kvalitetu Sveučilišta u Splitu prof. Igor Jerković.

Osim WURI ljestvice, izašla je i CWUR ljestvica, na kojoj je Splitsko sveučilište opet među 4,1 posto najboljih od 20.531 sveučilišta u svijetu, što je napredak u odnosu na godinu 2020., kad je Sveučilište bilo među 8,9 posto sveučilišta. S 837. mjestom, na kojemu se ove godine našlo, i ukupnom ocjenom 71.4, koja je otprilike ista kao i prošle godine, Sveučilište je ipak ostvarilo napredak jer je ove godine rangirano oko 750 sveučilišta više. Sveučilište je ostvarilo visoku ocjenu istraživačke uspješnosti (800. mjesto od 20.531).

– Ponosni smo na napredak u mnogim područjima i kontinuiran napredak na međunarodnim ljestvicama. Ovi su rezultati plod predanosti i napora cijele naše sveučilišne zajednice, studenata, znanstvenika te nastavnog i administrativnog osoblja. Nastavit ćemo raditi na daljnjem poboljšanju naših postignuća i nastojati ostvariti još veći utjecaj na društvo i globalnu akademsku zajednicu – zaključio je prorektor Jerković.

“

Osim WURI ljestvice, izašla je i CWUR ljestvica, na kojoj je Splitsko sveučilište opet među 4,1 posto najboljih od 20.531 sveučilišta u svijetu, što je napredak u odnosu na godinu 2020., kad je Sveučilište bilo među 8,9 posto sveučilišta

EUROPSKO
UDRUŽENJE
SVEUČILIŠTA

**Prof. Josep
M. Garrell**
novi
predsjednik
EUA

PIŠE **PAULA PAVLETIĆ**

Na ovogodišnjoj Glavnoj skupštini Europskoga udruženja sveučilišta (EUA) održanoj u Gdanjsku (Poljska) izabran je novi predsjednik i članovi Upravnoga odbora EUA. Profesor **Josep M. Garrell**, bivši rektor Sveučilišta “Ramon Llull” u Barceloni (Španjolska), novi je predsjednik EUA koji će svoj mandat započeti 1. srpnja 2023., nasljeđujući na toj dužnosti profesora Michaela Murphyja, bivšega predsjednika Sveučilišta u Corku (Irska). U Upravnom odboru EUA novom će se predsjedniku pridružiti novoizabrani članovi – profesori Vincent Blondel (Sveučilište u Louvainu, Belgija), Astrid Söderbergh Widding (Sveučilište u Stockholmu, Švedska), Maurizio Tira (Sveučilište u Bresciji, Italija) i Wim van de Donk (Sveučilište u Tilburgu, Nizozemska), kao i Marcin Pałys (Sveučilište u Varšavi, Poljska), koji je ponovno izabran u drugi mandat.

Profesor Josep M. Garrell stekao je doktorat u području elektroničkog inženjerstva na Sveučilištu “Ramon Llull”. Rektor istog sveučilišta bio je u razdoblju od 2012. do 2022. godine.

Prethodno je obnašao više vodećih dužnosti na Sveučilištu, uključujući dužnost prorektora za istraživanje i inovacije, glavnoga tajnika, te prorektora za sveučilišnu politiku. Također, bio je potpredsjednik Španjolske rektorske konferencije (CRUE).

U aktivnosti EUA aktivno je uključen od 2016. kao predstavnik CRUE-a u Vijeću ovoga udruženja, a potom i kao član Upravnoga odbora (od 2019.).

Na temelju odluka Fakultetskog vijeća
Klasa: 112-01/23-01/005 Ur. broj: 2181-
206-3-3-23-001 od 19. svibnja 2023.
godine. Klasa: 112-01/23-01/006 Ur.
broj: 2181-206-3-3-23-001 od 19. svib-
nja 2023. godine i Klasa: 112-01/23-
01/002 Ur. broj: 2181-206-3-3-23-001

od 19. svibnja 2023. godine.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU,
FAKULTET
ELEKTROTEHNIKE,
STROJARSTVA
I BRODOGRADNJE,**

raspisuje
NATJEČAJ
za izbor

1. jednog suradnika na suradničko radno mjesto višeg asistenta za znanstveno područje tehničkih znanosti, polje elektrotehnika;
2. jednog suradnika na suradničko radno mjesto višeg asistenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika;
3. jednog suradnika na suradničko radno mjesto asistenta za znanstveno područje prirodnih znanosti, polje fizika. Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljuju se i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, www.fesb.unist.hr.

USPJEŠNO ODRŽAN JOŠ JEDAN FESTIVAL ZNANOSTI NA
SVEUČILIŠTU U SPLITU

Svatko je pronašao nešto za sebe

U sklopu Festivala čak 10 sastavnica organiziralo dane otvorenih vrata, manifestaciju tijekom koje budući studenti mogu obići svoje potencijalne fakultete, a ostvarene su rekordne 204 aktivnosti, s više od 4000 posjetitelja

NIKOLA VILČIĆ/CROPIX

PIŠE:
LORENA ZVONIMIRA KOLAK

Svečanim otvorenjem ispred Zgrade tri fakulteta na splitskom Kampusu, u ponedjeljak, 24. travnja, započeo je ovogodišnji Festival znanosti.

Znanost se slavila šest dana, tema je bila “Priroda i društvo”, a različite lokacije doprinijele su približavanju znanstvene djelatnosti široj javnosti. Lokacije održavanja aktivnosti bile su splitski Kampus, kao mjesto na kojem je sve počelo, Sveučilište i sastavnice na kojima se nastavlilo, ali i splitski Peristil, te brojne ustanove, među kojima su vrtići, osnovne i srednje škole, muzeji, instituti i udruge, ali i KBC Split te Nastavni zavod za javno zdravstvo.

Također, važno je napomenuti da Split nije jedini grad koji je bio rezerviran za održavanje Festivala, već su i ostali manji gradovi i mjesta iz cijele županije svojim sudjelovanjem bili uključeni u sami program. Domagoja Buljan Barbača, profesorica i članica Organizacijskoga odbora Festivala znanosti, istaknula je kako je upravo decentralizacija aktivnosti dodana i neprocjenjiva vrijednost Festivala, jer iskazuje želju i težnju našeg Sveučilišta da znanost treba biti dostupna svima. Aktivnosti Festivala sastojale su se od predavanja, izložbi, pokusa, radionica, tribina, okruglih stolova i prezentacija iz svih znanstvenih polja, a novim napretkom

infrastrukture, istraživačke opreme i tehnologije, mladi su došli na svoje. Posjetitelji su imali priliku vidjeti bespilotne letjelice, opremu za robove i ronjenje, ali i potresne platforme studija građevinarstva.

Studenti Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti su na dan otvorenja Festivala demonstrirali način izuzimanja otisaka dlanova i prstiju, što je posjetiteljima bilo izrazito zanimljivo, kao i upoznavanje s načinom funkcioniranja vatrogasne opreme koju su donijeli sa sobom. Prirodoslovno-matematički fakultet pripremio je brojne demonstracijske pokuse, radionice i interaktivne sadržaje iz fizike, a Kineziološki fakultet je u sportskom duhu prikazao mjerne instrumente i aktivnosti u kineziologiji. Što ako se voda za piće zagadi, ako se dotok vode prekine, ako se prekine opskrba strujom? Na ta pitanja odgovore su nam iznijeli učenici Graditeljsko-geodetske tehničke škole, koji kao jedno od mogućih rješenja vide razvoj samoodrživih naselja.

S obzirom da su neki od ciljeva ovogodišnjeg Festivala znanosti bili približavanje znanosti zainteresiranoj javnosti, informiranje o aktivnostima i rezultatima u području znanosti i umjetnosti, poboljšanje javne percepcije znanstvenika, te motiviranje mladih ljudi za istraživanje i stjecanje novih znanja, možemo zaključiti kako su učenici, studenti, profesori, ali i svi

ostali sudionici ovoga festivala učinili sve što je u njihovoj moći kako bi navedeni ciljevi bili ostvareni. U tu svrhu, sve aktivnosti su, kao i do sada, bile potpuno besplatne.

U sklopu Festivala čak je 10 sastavnica Sveučilišta u Splitu organiziralo dane otvorenih vrata, manifestaciju tijekom koje budući studenti mogu obići svoje potencijalne fakultete, a te sastavnice su: Pravni fakultet, Umjetnička akademija, Sveučilišni odjel za stručne studije, Sveučilišni odjel zdravstvenih studija, Sveučilišni odjel za studij

NIKOLA VILČIĆ/CROPIX

je mora, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti, Katoličko-bogoslovni fakultet, Kineziološki fakultet, Ekonomski fakultet te Hotelijerstvo i gastronomija.

Za kraj, možemo reći da su

rekordne 204 aktivnosti i više od 4000 posjetitelja obilježili ovogodišnji Festival znanosti, i da je svatko tko je prošetao do najbliže mu lokacije održavanja mogao pronaći aktivnost po svom guštu.

NIKOLA VILČIĆ/CROPIX

ARTUR MARCINKOWSKI

UNISPORT SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Od Martinovke do trona Europe

Sveučilište u Zagrebu je dvostruki europski sportski prvak! Uz to je i najaktivnije sportsko sveučilište Europe. Zagrebačkim studentima pošlo je za rukom što nikom nikad nije, obraniti titulu najsportskijeg i najaktivnijeg sveučilišta u Europi. Plod je to najmasovnijeg sportskog akademskog sustava u RH, koji se krije iza naziva UniSport Zagreb

Piše **MATE VUKŠIĆ**

I za Sveučilišta u Zagrebu još je jedna uspješna akademsko sportska sezona. Sezonu su obilježili studenti i njihovi voditelji koji su polučili još jednom izvrsne sportske rezultate na domaćim i međunarodnim natjecanjima, a koji su reprezentativno u fair play sportskoj borbi predstavljali Sveučilište u Zagrebu. Grad Zagreb i Republiku Hrvatsku. Sveučilište u Zagrebu obranilo je titulu prvaka Europe, što nijednom sveučilištu nije pošlo za rukom u povijesti održavanja europskih međunarodnih smotri u

organizaciji Europske sveučilišne sportske asocijacije – EUSA-e. Sveučilište u Zagrebu u svojoj je 350. obljetnici djelovanja ostvarilo izvrstan rezultat na europskim sveučilišnim prvenstvima održanima u 2019. godini, na kojima su studenti sportaši Sveučilišta u Zagrebu osvojili čak 19 odličja u 12 sportova. Time se Sveučilište, u konkurenciji više od 550 europskih sveučilišta, pozicioniralo kao institucija s najviše osvojenih medalja. Vrhunski rezultati studenata sportaša Sveučilišta utoliko je veće jer je postignuto u godini u kojoj je EUSA obilježavala 20 godina od svoje-

ga osnutka. Za još jedan uspjeh talentiranih zagrebačkih studenata nije trebalo dugo čekati. Sveučilište u Zagrebu u sezoni 2021./2022. sudjelovalo je europskim i svjetskim prvenstvima. U srpnju 2022. u poljskom Lodzu održane su 5. europske sveučilišne igre za 4500 studenata s preko 500 europskih sveučilišta. Sveučilište je na put u Poljsku krenulo kao aktualno najsuspešnije sportsko sveučilište još iz 2019. s obzirom da zbog pandemije COVID-19 natjecanja u međuvremenu nisu održavana. Ostvareni su vrhunski rezultati, osvojeno je ukupno 14 medalja, od toga 4 zlata,

4 srebra i 6 bronci. Ovim medaljama treba pridodati još dvije brončane medalje s Europskog prvenstva u veslanju održanog u Istanbulu, čime je Sveučilište u Zagrebu zatvorilo EUSA sezonu s osvojenih 16 medalja. Međunarodna sezona zaokružena je nastupom na Svjetskom prvenstvu u borilačkim sportovima u turskom Samsunu. Nastupila je karataška reprezentacija koja je osvojila prvo mjesto u ekipnom natjecanju u konkurenciji studentica te su pridodane još tri individualne medalje, jedno zlato i dvije bronce. Ostvarenim rezultatima, Sveučilište u Zagrebu postalo je sinonim

za sportski uspjeh te je jedno od neprepoznatljivijih sveučilišta u cijelom svijetu, a trenutno je jedino sveučilište u Europi koje je uspjelo obraniti naslov najsuspešnijeg sportskog sveučilišta u Europi.

Ulazak u kreme europskog sveučilišnog sporta Sveučilište u Zagrebu duguje svom bogatom UniSport Zagreb sustavu, jednom od najmasovnijih sportskih sustava u Europi, u kojem se sastavnice Sveučilišta u Zagrebu natječu za prestižnu titulu najsuspešnijeg visokog učilišta na najsuspešnijem sportskom sveučilištu u Europi. Dok aktualna sezona još traje, u prošloj akademskoj godini Ured za sport Sveučilišta u Zagrebu i Zagrebački sveučilišni sportski savez organizirali su i proveli natjecanja u 42 discipline, a najsuspešnijim visokim učilištem proglašen je Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Broj natjecatelja varira od sezone do sezone, a rekordna je bila akademska sezona 2018./2019. u kojoj se natjecalo 8452 sportaša (4905 sportaša i 3547 sportašica) i 463 ekipe (317 muških i 146 ženskih). Svoju masovnost UniSport Zagreb sustav duguje prvenstveno svojim natjecanjima koje možemo promatrati u dvije kategorije: dugotrajna natjecanja koja se provode tijekom cijele akademske godine i kratkotrajna, "vikend natjecanja". Natjecanja koja se

provode kroz veći dio akademske godine su: futsal, košarka, rukomet, odbojka, nogomet i vaterpolo. UniSport ZG kratkotrajna natjecanja sastoje se od sljedećih sportova: stolnog tenisa, tenisa, badmintona, odbojke na pijesku, plivanja, atletike, šaha, streljaštva, košarke 3x3, pikada, biljara i jedrenja, rolanja, juda i karatea. Posebna kategorija natjecanja koja se provodi je natjecanje u eSportu, koje je Sveučilište uvelo u kalendar natjecanja 2017. godine među prvima u Europi. Posebnost ovog sustava je ta, da se natječući sa svojim kolegama kroz različite sportove, profiliraju europski sportski prvaci, reprezentativci Sveučilišta u Zagrebu. Osim studenata koji su snaga našeg sustava valja istaknuti širinu stručnog kadra. Svaki sport ima svog voditelja i užu stručni tim specijaliziran za taj sport. Na svakoj utakmici nalaze se pripadnici naših timova: medicinskog i PR tima. Medicinski tim čine studenti završnih godina Medicinskog fakulteta, dok se PR tim sastoji od fotografa, snimatelja zaduženih za organizaciju prijenosa utakmica uživo te snimanja priloga i voditelja društvenih mreža. Velike zasluge za razgranat sustav ima i 31 sportska udruga koje djeluju na visokim učilištima uz potporu profesora kineziologije zaduženih za provođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture na sastavnicama. Sustav se stalno nadograđuje, pa je prošle godine napravljena i jedinstvena platforma pod nazivom UniSport Digital, koja na razini Republike Hrvatske okuplja na jedno mjesto sva natjecanja i sportaše te je cijeli proces prijave na natjecanja u potpunosti digitaliziran. U mobilnoj aplikaciji mogu se pratiti sva UniSport ZG natjecanja; rezultati, rasporedi, statistike i vijesti, kao i ostala akademska natjecanja u cijeloj RH.

Najveća poteškoća s kojom se susreće studentski sport sportska je infrastruktura. Sportska dvorana Martinovka, dom studentskog sporta, ove godine ide u obnovu te će studentskom sportu zatvoriti vrata za iduće tri do četiri sezone. Organizacija velikog sportskog sustava, stalna nadogradnja istog, a najviše sportski uspjesi studenata sportaša i reprezentativno predstavljanje Sveučilišta u Zagrebu na nacionalnoj i međunarodnoj sceni obvezali su nas da pronadamo način kako možemo unaprijediti studentski standard u vidu sportske infrastrukture. Zadatak nije jednostavan, ali je motiv svaka medalja ostvarena na međunarodnoj sceni. A njih ima u izobilju.

STRUČNI SKUP

‘Transfer tehnologije na Sveučilištu u Zagrebu’

Piše **ROMANA MATANOVAC VUČKOVIĆ**

Mnogo se priča o transferu tehnologije, start-up i spin-off kompanijama te istraživanjima na sveučilištu. No, koji su to konkretni koraci koje je potrebno poduzeti kako bi transfer tehnologije pokazao bolje rezultate, kako one znanstvene tako i komercijalne? Na ova i mnoga druga pitanja tražili su se odgovori na stručnom skupu “Transfer tehnologije na Sveučilištu u

Zagrebu” koji se održao u auli Sveučilišta u Zagrebu.

Voditelj rasprave bio je prof. **Tomislav Josip Mlinarić**, prorektor za inovacije, transfer tehnologije i suradnju s gospodarstvom Sveučilišta u Zagrebu koji je uvodno govorio na temu “Sveučilišno usmjerenje na inovacije i transfer tehnologije”. Istaknuo je da Sveučilište u Zagrebu pokreće niz inicijativa u području transfera tehnologija i inovacija, potiče sastavnice da razvijaju projekte transfera tehnologije i spremno je dati podršku u tim složenim pro-

cesima. Najavio je i osnivanje gospodarskog savjeta na Sveučilištu u Zagrebu te intenziviranje konkretne suradnje s gospodarstvom.

Prof. **Romana Matanovac Vučković** s Pravnog fakulteta u Zagrebu i voditeljica poslijediplomskoga specijalističkog studija Inteliktualno vlasništvo održala je izlaganje na temu “Okvir za upravljanje intelektualnim vlasništvom na Sveučilištu u Zagrebu” te u tome prikazala sadržaj pravilnika i smjernica za upravljanje intelektualnim vlasništvom koje je 2022. donijelo Sveučilište u Zagrebu.

lište u Zagrebu.

“Sveučilište u Zagrebu razvilo je pravni okvir za upravljanje intelektualnim vlasništvom kojeg čine zaposlenici i studenti unutar sastavnica. Cilj je potaknuti transfer tehnologije, kreativnosti i znanja prema gospodarstvu i stvaranju novih proizvoda, usluga, procesa i postupaka. Također je važno odgovorno i na dobrobit društva komercijalizirati intelektualno vlasništvo stvarano korištenjem javnih financija i drugih resursa.” – rekla je prof. dr. sc. Matanovac Vučković.

novac Vučković.

Dr. sc. **Vlatka Petrović**, o.d. privremenog voditelja Centra za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu govorila je na temu “Podrška transferu tehnologije na Sveučilištu u Zagrebu”. U nastavku skupa dr. sc. **Hrvoje Meštrić**, ravnatelj Uprave za znanost i tehnologiju Ministarstva znanosti i obrazovanja predstavio je “Priručnik Nacionalnih smjernica za transfer tehnologije i znanja i korespondirajućih programa i javnih poziva”. Istaknuo je da je već danas na raspolo-

ganju 25 milijuna eura bespovratnih sredstava koji su namijenjeni za transfer tehnologije te da se ubrzo očekuje novih 30 milijuna eura.

Skupu su nazočili brojni prorektori za znanost, dekani, voditelji znanstvenih centara izvrsnosti, predstavnici inkubatora, poduzetničkih i investicijskih programa, a nakon izlaganja vodila se moderirana rasprava o tome kako postići što efikasniji sustav podrške transferu tehnologije i komercijalizaciji intelektualnog vlasništva u praksi.

OKRUGLI STOL

‘Zaštita intelektualnog vlasništva u industriji video igara’

Piše **ROMANA MATANOVAC VUČKOVIĆ**

U auli Sveučilišta u Zagrebu održan je okrugli stol “*Intelektualno vlasništvo u gaming industriji*” na kojem smo saznali kako se hrvatska *gaming* industrija kao jedna od najbrže rastućih uklapa u zakonske okvire zaštite autorskog prava te drugih prava intelektualnog vlasništva, koliko akteri *gaming* industrije poznaju postupke zaštite i druge pravne aspekte, a osobito ugovore kojima se reguliraju međusobni odnosi dionika unutar industrije te odnosi s korisnicima. Sudionici okruglog stola istražili su međusobne odnose developera, izdavača i distributera te ispitali postoji li neravnoteža položaja ulagača i start-upova zbog neinformiranosti kreativaca u području intelektualnog vlasništva.

Sudionici okruglog stola bili su **Krešimir Partl**, državni tajnik Ministarstva kulture i medija, **Davor Švaić**, dekan Akademije dramskih umjetnosti, **Mirko Sužnjević**, profesor na Fakultetu elektrotehnike i računarstva, **Aleksandar Gavrilović**, Klaster hrvatskih proizvođača računalnih igara/Gamechuck, **Stevica Kuharić**, Fil Rouge Capital, **Andrej Kovačević**, Exordium Games, **Nenad Marčec**, glavni direktor HDS/ZAMP i **Romana Matanovac Vučković**, voditeljica studija Intelektualno vlasništvo.

Uvodnu riječ održao je prorektor za inovacije, transfer tehnologije i suradnju s gospodarstvom prof. dr. sc. To-

ZVONIMIR FERINAATELIER FERINAZ

već prvi rezultati su pokazali da je to pravi smjer. Također je dođao da je želja ministarstva pokušati i u *gaming* industriji, poput već ustaljene prakse u filmskoj industriji, ostvariti povrat sredstava u sustav kako bi se financiralo jačanje manjih firmi.

Prof. dr. sc. **Romana Matanovac Vučković**, voditeljica studija Intelektualno vlasništvo govorila je o važnosti zaštite intelektualnog vlasništva i o naporima koje Sveučilište u Zagrebu ulaže kako bi studentima ali i široj javnosti približila i pojasnila taj pojam.

“U sklopu kampanje Sveučilišta u Zagrebu koja ima za cilj podizanja svijesti javnosti o intelektualnom vlasništvu organizirali smo i ovaj okrugli stol kojim želimo naglasiti važnost zaštite kreativnosti u industriji računalnih igara. Naime, gotovo svaki segment video igara na neki način je zaštićen pravima intelektualnog vlasništva – od autorskog prava preko žigova i industrijskog dizajna do pa-

tenata i poslovnih tajni. Upravo zato promoviramo i naš poslijediplomski interdisciplinarni specijalistički studij Intelektualno vlasništvo koji će iznjedriti treću generaciju stručnjaka za različite industrije pa i *gaming* industriju”.

Studij Intelektualno vlasništvo

Sveučilište u Zagrebu je 2. svibnja 2023. godine otvorilo novi natječaj za upis nove generacije polaznika poslijediplomskog Specijalističkog interdisciplinarnog studija Intelektualno vlasništvo u idućoj akademskoj godini. Program ovog studija namijenjen je osobama svih struka i usmjeren na stjecanje specijalističkih znanja o načinima i sadržaju pravne zaštite te upravljanju intelektualnim vlasništvom u procesu transfera tehnologije.

Detalji o studiju Intelektualno vlasništvo mogu se naći na poveznici: <http://intvla.unizg.hr/index.php/osnovno/>

Sudionici Okruglog stola

mislav Josip Mlinarić, koji je istaknuo: “Sveučilište u Zagrebu radi na transferu tehnologije i suradnji s industrijom i imamo doista ambiciozne planove, ozbiljno krećemo u razvoj tehnološko-inovacijskog parka na Borongaju gdje imamo poseban dio za kreativne industrije gdje ćemo zajedničkim snagama to sustavno razvijati, uključujući programe financiranja i poticanja novih startupova.”

Osvrnuvši se na financiranje industrije računalnih igara, državni tajnik Ministarstva kulture i medija **Krešimir Partl** je naglasio da cilj nije financiranje bilo kakve igre već igara poput Baltazara, Vučedola, igre koja je temeljena na bajkama Ivane Brlić Mažuranić i kakosu

ZVONIMIR FERINAATELIER FERINAZ

ZAŠTITA AUTORSKOG PRAVA

Okrugli stol ‘Kreativne industrije na internetu’

Piše **ROMANA MATANOVAC VUČKOVIĆ**

U auli Sveučilišta u Zagrebu održan je okrugli stol *Kreativne industrije na internetu*, prvi u nizu skupova kojima se želi istaknuti važnost intelektualnog vlasništva te educirati javnost o nužnosti zaštite autorskog prava i poštivanju stvarateljskog rada.

Uvodnim riječima brojne posjetitelje pozdravili su rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. **Stjepan Lakušić** i prorektor za inovacije, transfer tehnologije i suradnju s gospodarstvom prof. **Tomislav Josip Mlinarić**. Njihova izlaganja pokazala su jasnu viziju Sveučilišta - biti istaknuta visokoobrazovna institucija koja razvoj znanosti i obrazovanja vidi u jačanju partner-skih odnosa s drugim obrazovnim institucijama ali i sa subjektima gospodarskog sektora.

Na okruglom stolu su

djelovali su ministrica kulture i medija RH **Nina Obuljen Koržinek**, predstavnik Hrvatske udruge za zaštitu izvođačkih prava **Nikša Bratoš**, predstavnik Udruge novinskih izdavača HUP-a **Dražen Klarić**, predstavnik Društva za zaštitu novinarskih autorskih prava **Valentina Weisner**, predstavnik Hrvatskog društva za zaštitu audiovizualnih izvođačkih prava **Goran Navojec**, predstavnica Hrvatske diskografske udruge/ZAPRAF **Maja Vidmar Klarić**, predstavnik Hrvatskog društva skladatelja **Branimir Mihajlović** i voditeljica Studija Intelektualno vlasništvo **Romana Matanovac Vučković**.

“Sveučilište u Zagrebu već godinama stvara stručnjake iz područja intelektualnog vlasništva i već slijedeće akademske godine upisujemo novu generaciju polaznika poslijediplomskog sveučilišnog interdisciplinarnog specijalističkog studija In-

ZVONIMIR FERINAATELIER FERINAZ

Prorektor SuZg prof. dr. sc. Tomislav Josip Mlinarić

telektualno vlasništvo. Iznjedrit ćemo kadrove koji će davati pravnu, ekonomsku i svaku drugu stručnu pomoć kreativnim, kulturnim i inovativnim industrijama.” – naglasila je Romana Matanovac Vučković.

Raspravljalo se o tome kako je konzumacija glaz-

benih, filmskih, audiovizualnih, medijskih i drugih sadržaja na internetu postala dominantan put komunikacije između stvaratelja i publike. Ipak, još uvijek je velika razlika u navikama i odabiru puta pristupanja tim sadržajima, osobito ovisno o dobi korisnika. Sudionici

okruglog stola istaknuli su financijske učinke uloženi napora kreativnih industrija u legaliziranju korištenja kreativnih sadržaja na internetu. Razmotrili su što se donošenjem novog zakona 2021. promijenilo u autorskoj pravnoj zaštiti kreativnih tvorevina na interne-

tu i koji su poslovni modeli kreativnih industrija.

Moderatorica okruglog stola bila je **Ana Radišić**, a publika je predstavljena i reportaža “Kako konzumirate glazbu, filmove, vijesti?” koja je donijela mnogo zanimljivih odgovora ali i otvorila mnoga nova pitanja.

Ovogodišnji laureati

SVEČANOST U DRUŠTVU SVEUČILIŠNIH NASTAVNIKA I DRUGIH ZNANSTVENIKA U ZAGREBU

Nagrađeni najbolji mladi znanstvenici i umjetnici

Od 53 prijavljenih radova kandidata, Društvo sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu je odlukom recenzenata izabralo i odlučilo nagraditi 10 najboljih. Praksa je to koja već 25 godina potiče mlade znanstvene i umjetničke snage na još temeljitiji znanstvenoistraživački rad, usavršavanje i izvrsnost

Piše: **BRUNO BOGOVIĆ**

U prostorijama Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu upriličena je svečana dodjela Godišnjih nagrada za najbolje mlade znanstvenike i umjetnike u 2022. godini. Podsjetimo, Društvo postoji već dugi niz godina. Osnovano je 1919. godine i već tradicionalno, 25. godina dodjeljuje Godišnje nagrade mladim znanstvenicima i umjetnicima za izuzetna postignuća u znanstvenom i umjetničkom radu, kao poticaj općem razvitku Sveučilišta u Zagrebu i hrvatske znanosti.

Ove godine na natječaj za nagradu Društva prijavilo se 53 kandidata te je od svih prijava odlukom recenzenata izabrano 10 najboljih radova.

Program svečane dodjele nagrada započeo je glazbenim točkama – *Gaudeamus igitur* i skladbom *Abschied vom Walde*, Felix Mendelssohna. Okupljene je zatim pozdravila predsjednica Društva, **prof. dr. sc. Jasna Franekić**.

– Dragi laureati, visoki uzvanici, dozvolite mi da Vam se u ime Društva kratko obratim. Društvo sveučilišnih nastavnika i

drugih znanstvenika u Zagrebu u svojoj 104. godini djelovanja, već 25. put dodjeljuje Godišnje nagrade mladim znanstvenicima i umjetnicima. Članovi uprave Društva, koji godinama rade za dobrobit znanosti i umjetnosti, još su 1998. godine shvatili da se uspjeh mladih znanstvenika i umjetnika nedovoljno vrednuje u društvu te su odlučili da je potrebno svake godine 10 najboljih među njima i nagraditi. Za Godišnju nagradu Društva mogu se natjecati pristupnici mlađi od 35 godina, zaposleni na fakultetima, znanstvenim institucijama i akademijama u Zagrebu.

Mogu se prijaviti radom koji je objavljen u znanstvenom časopisu indeksiranom u međunarodnom sustavu informacija, znanstvenom monografijom, patentnom ili umjetničkim ostvarenjem poput koncerta, izložbe ili predstave.

Dragi laureati, radeći u znanosti vjerojatno se nećete materijalno obogatiti, ali istinska ljubav prema znanosti i umjetnosti te onome što radite ispunit će vas srećom koja se ne može platiti novcem! Svako vaše otakrice prezentirano na međunarodnom kongresu, koncert ili predstava održana izvan Hrvatske, daje vam priliku da po-

sjetite druge zemlje i upoznate kolege s kojima možete razmijeniti mišljenje, istaknula je profesorica Franekić. Uz srdačnu dobrodošlicu laureatima, naglasila je potrebu za daljnjim ulaganjima u ljudski potencijal, a onda i u znanost jer time se ne stvaraju samo nova (sa)znanja, već se preko nje promovira hrvatska inteligencija u regiji i svijetu.

– Sve razvijene zemlje koje djelotvorno promišljaju vlastiti razvoj prepoznale su znanost kao polugu održivog gospodarskog razvoja i zaštite okoliša! U akademskoj zajednici i javnosti upozorava se na sve brojniji odlazak u inozemstvo naših fakultetski obrazovanih mladih i znanstvenika.

Poručila je kako je izuzetno važno razlikovati motive odlaska hrvatske inteligencije te još više se usredotočiti na osiguravanje temeljnih radnih i znanstvenih uvjeta u domovini. Svečanoj dodjeli nagrada prisustvovali su i visoki uzvanici – rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, Iva Milardović Štimac, pomoćnica pročelnika gradskog ureda za obrazovanje, sport i mlade Grada Zagreba, Amalija Babić, načelnica Sektora za

znanstveni sustav i tehnološki razvoj pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja te Jadranka Žarković, savjetnica Predsjednika Republike Hrvatske za odgoj i obrazovanje.

Rektor Sveučilišta u Zagrebu **prof. Stjepan Lakušić** u svom je govoru poručio:

– Nismo velika država, ali smo bogati znanjem što je podloga za svaki razvoj. Ovakve su nagrade poticaj u budućem radu mladim kolegama, poruka da budu uporni jer se upornost isplati.

Tijekom središnje svečanosti programa nagrade su pojedinačno dodijeljene laureatima: **Ivan Karlo Cingesar, mag. ing. oecoling.**, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, za rad “*Effect of post-processing conditions on polyacrylate materials used in stereolithography*”, područje tehničkih znanosti, polje kemijsko inženjerstvo

Viktor Čičić, mag. mus., Muzička akademija, za koncert “*Crno-bijeli dijalozi*”, područje glazbena umjetnost, polje izvođenje glazbe

Ivan Jajić, mag. oec., Ekonomski fakultet, za rad “*Deployment of the Microeconomic Consumer Theory in the*

Artificial Neural Networks Modelling: Case of Organic Food Consumption”, područje društvenih znanosti, polje ekonomija

Dr. sc. Igor Karlović, Hrvatski geološki institut, za rad “*Numerical groundwater flow and nitrate transport assessment in alluvial aquifer of Varaždin region, NW Croatia*”, područje prirodnih znanosti, polje geologija

Ana Najev, mag. phys., Prirodoslovno-matematički fakultet, za rad “*Uniaxial Strain Control of Bulk Ferromagnetism in Rare-Earth Titanate*”, područje prirodnih znanosti, polje fizika

Dr. sc. Luka Petrović, Fakultet elektrotehnike i računarstva, za rad “*Mixtures of Gaussian Processes for Robot Motion Planning Using Stochastic Trajectory Optimization*”, područje tehničkih znanosti, polje računarstvo

Mia Radović, mag. ing. biotechn., Prehrambeno-biotehnoški fakultet i **Lucija Hok, mag. pharm.**, Institut Ruder Bošković, za rad “*Deep eutectic solvents as a stabilising medium for NAD coenzyme: unravelling the mechanism behind coenzyme stabilisation effect*”,

Rektor Stjepan Lakušić

izv. prof. Aleksandar Maršavelski, prof. Jasna Franekić i prof. emeritus Mladen Franz

područje prirodnih znanosti, polje kemija
Barbara Šlibar, mag. inf., Fakultet organizacije i informatike, za rad “*OGD metadata country portal publishing guidelines compliance: A multi-case study search for completeness and consistency*”, područje društvenih znanosti, polje informacijske i komunikacijske znanosti

Maja Tabak Demo, mag. educ. lat. et hist., Filozofski fakultet, za znanstvenu monografiju “*Pripovijest o dvoje zaljubljenih*”, područje humanističkih znanosti, polje povijest
Doc. dr. sc. Bojan Žunar, Prehrambeno-biotehnološki fakultet, za rad “*Confocal imaging of biomarkers at a single-cell resolution: quantifying ‘living’ in 3D printable engineered living material based on Pluronic F-127 and yeast *Saccharomyces cerevisiae**”, područje biotehničkih znanosti, polje biotehnologija

U ime dobitnika ovogodišnjih nagrada riječi zahvale uputio je doc. dr. sc. Bojan Žunar. Profesorica Franekić pozvala je sve nagrađene znanstvenike i umjetnike da kroz tekuću godinu u prostorijama Društva održe prezentaciju svojih nagrade-

nih radova.

MAJA TABAK DEMO

Godišnja nagrada Društva mladim znanstvenicima i umjetnicima za 2022. godinu predstavlja mi osobitu čast i golemo zadovoljstvo. Nedavnu svečanu dodjelu ove vrijedne nagrade za knjigu na kojoj sam radila dulji niz godina doživjela sam u skladu drevne mudrosti *finis coronat opus* – konac djelo krase. Upravo u skladu s tom latinskom mišlju ovom je nagradom okrunjen moj prvijenac, knjiga u koju sam, prije svega uložila puno ljubavi. Postati laureatom Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu zacijelo je povoljan vjetar u leđa za sve predstojeće znanstvene izazove i pothvate.

ANA NAJEV

Iznimno mi je čast bila primiti ovu nagradu. Svečana dodjela u prostorijama društva je svojim ambijentom i poviješću dodatno naglasila vrijednost ovog priznanja. U pozadini svih znanstvenih i društvenih doprinosa laureata stoji jako puno neprospavanih noći i radnih vikenda. Rijetko imamo priliku dobiti ovako divnu pohvalu i motivaciju za daljnji napredak.

BORIS ŽUNAR

Dobiti Godišnju nagradu Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu uistinu je velika čast. Kao i svi ostali laureati, zahvalan sam Društvu na ovom priznanju, ali i svojim suradnicima koji su svojim znanjem i ustrajnošću doprinijeli kvaliteti nagrađenog rada te svojim bližnjima koji su mi tijekom njegove izrade bili nepokolebljiva potpora i oslonac. Sama svečanost bila je nezaboravna i prije svega poticajna, prožeta opipljivom potporom znanstvenom radu i zajednici. Stoga smatram da su ovakva priznanja mladim znanstvenicima ključna za njihovu daljnju motivaciju te da osnažuju znanstvenu zajednicu u cjelini, promičući intelektualne i stvaralačke vrijednosti.

LUKA PETROVIĆ

Htio bih zahvaliti Društvu sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu za provedbu dodjele godišnjih nagrada mladim znanstvenicima i umjetnicima. Nagrada Društva pokazuje da se predani znanstveni i umjetnički rad u Hrvatskoj prepoznaje i cijeni te samim time dobitnicima, ali i ostalim mladim znanstvenicima i umjetnicima, pruža poticaj za buduća istraživanja. Posebno bih istaknuo trud Društva da se nagrade ravnomjerno rasporede u različitim znanstvenim disciplinama što pomaže umrežavanju znanstvenika s različitim institucijama.

Za Godišnju nagradu Društva mogu se natjecati pristupnici mlađi od 35 godina, zaposleni na fakultetima, znanstvenim institucijama i akademijama u Zagrebu

Ovakve su nagrade poticaj u budućem radu mladim kolegama, poruka da budu uporniji jer se upornost isplati

VIKTOR ČIŽIĆ

Iznimno sam počašćen i sretan što je akademska zajednica u Zagrebu prepoznala i nagrađila moje djelovanje u području glazbene umjetnosti. S obzirom na to da sam relativno nedavno bio primljen u zvanje umjetnički suradnik, neizmjereno mi je drago što sam upravo ispred Muzičke akademije u Zagrebu na kojoj sam između ostalog i diplomirao, mogao primiti ovu nagradu i promovirati njezinu cjelokupnu predanost unapređenju umjetničke i kulturne ponude Grada Zagreba. Ova jedina događaj definitivno je djelovao kao veliki poticaj za moje daljnje umjetničke “ekskurzije”, za koje već sada mogu reći da uključuju veoma interesantne programe, a i države!

IVAN KARLO CINGESAR

Lijepo je primiti priznanje za uloženi trud. Ova nagrada pokazuje da i ostali znanstvenici cijene moj rad. Nagrada mi je poticaj da i dalje istražujem, trudim se i provodim eksperimente u želji za dobrim rezultatima i otkrivanjem novosti u području kojim se bavim.

BARBARA ŠLIBAR

Meni kao mladoj znanstvenici na početku znanstveno-istraživačke karijere, Godišnja nagrada Društva sveučilišnih nastavnika i drugih znanstvenika u Zagrebu od velike je važnosti jer mi daju potvrdu kvalitete rada i poticaj za daljnja istraživanja. Nagrada približava dosege znanstvenih istraživanja i umjetničkog stvaralaštva široj javnosti, popularizirajući ih kroz medijske i druge kanale javne komunikacije. Svako priznanje i nagrada za trud i rad uvijek iznova veseli, a posebice kada to prepoznaju, nagrade i cijene uvaženi članovi akademske zajednice. Iza nagrada ne stoje samo nagrađeni, već i njihovi mentori/ce, kolege/ice, obitelji i prijatelji/ce. Stoga, veliko hvala mojim mentoricama prof. dr. sc. Nini Begičević Redep i prof. dr. sc. Diani Šimić s Fakulteta organizacije i informatike, suautoru nagrađenog rada sa Sveučilišta Carlow (SAD) prof. dr. sc. Enriqueu Muu te mojoj obitelji, posebice suprugu Josipu Mlaku.

MIA RADOVIĆ

Inicijalno je za mene objava u prestižnom časopisu kao što je Green Chemistry bila iznad svih očekivanja, a za taj uspjeh zaslužan je cijeli tim i izvanseleksijska suradnja s kolegicom Lucijom Hok s Instituta Ruder Bošković, s kojom ima čast podijeliti nagradu. Posebno mi je drago da je tu suradnju i izlazak iz standardnih institucionalnih okvira prepoznalo Društvo te adekvatno nagrađilo. Kao znanstvenici u ranoj fazi karijere svaka potpora, što materijalna, što moralna, mnogo znači, pogotovo sada kada ulazim u izazovnu zadnju fazu izrade svog doktorata. Ovu lijepu uspomenu sa svečane dodjele i nova poznanstva ću svakako dugo pamtiti.

AFIRMACIJA NEGACIJE

Kultura otkazivanja vs. kultura nečitanja

Piše ANTE PAVELIĆ

Sve češće se susrećemo s relativno novim pojmom kulture otkazivanja (engl. *cancel culture*). Koliko je smisljena i duhovno kultivirana sintagma “kultura otkazivanja” pokušat ćemo u nekoliko crtica razložiti, tj. usredotočiti se na jezično-stilsku nezgrapnost, da ne kažemo “kulturu nekulture.”

Krenimo dakle i pitajmo se, razumski, ako dopušta mjesto i vrijeme, kako nešto što u sebi gaji potpunu afirmaciju, može afirmirati negaciju? Komplicirano? Dakle, riječ kultura (lat. *cultura*), dolazi od glagola *colere* (dakako da je i kult jedna izvedenica), što u bogatom semantičkom polju, i ovoga glagola i njegovih izvedenica, zahvaća čitav niz značenja (pr. njegovati, obrađivati, uzgajati, poštivati...).

Afirmativnu percepciju riječi kultura ističe još davno krasnorječivi Ciceron, kao neophodnost oplemenjivanja ljudskoga roda i kultiviranja duha (*cultura animi*) – tako blisko i svojstveno težnjama suvremenoga, cjeloživotnome odgoju i obrazovanju usmjerenoga, društva. U nadi da Ciceron, neprikosnoveni i svestremiti mislilac, neće dobiti kulturni otkaz, okrenut ćemo se naslovu ovoga promišljanja i u središte staviti drugu sintagmu – kultura nečitanja, pod kojom, zapravo, mislimo na nekulturu nečitanja. Ponovno! Dakle, kultura, kao nešto u sebi pozitivno i izravno usmjereno ka unaprjeđenju nečega, kao što i glagol *colere* želi reći, usmjereno je na nužno razvijanje onoga što se njeguje ili obrađuje (usjevi, duh, civilizacija...). Čuo jesam da postoji oblik vrtlarstva, mnogima vjerojatno nepoznat, također iz engleskoga govornoga područja *no dig garden*, koji primjenjuje oblik uzgajanja

povrća ne obrađujući, ili kako doslovni prijevod kaže “ne kopajući vrt”. Međutim, to se ne čini s ciljem devoluiranja, odstranjenja, odbacivanja na koncu i potpunoga uništenja, nego suprotno, s ciljem kultiviranja i bolje proizvodnje, dakako uzgajanja usjeva. No, da postoji kultura trajnog ne oranja ili nekoga drugoga ne obrađivanja, s ciljem ubiranja kultiviranih plodova, to, osim što nikada nisam čuo ni vidio, vjerujem da ni jednostavan i, Bogu hvala egzaktni prirodni zakon, ne dopušta. Ostaje pitanje, pored svih pitanja koja se nameću, ne proturječi li si kultura otkazivanja simmelovski (usp. Georg Simmel: “Tragedija kulture”), kulturno se svrstavajući u tragičnost svoje zbilje? Nadalje, možemo li kulturu otkazivanja nazvati kulturom ili jednostavno nekulturom? Možemo li, uz sve napisano, uopće koristiti, jezično (hrvatska čestica “ne” + latinska imenica “cultura”) i smisaono paradoksalan pojam nekultura? Svako od ovih pitanja otvoreno je daljnjem promišljanju te kultivaciji duha i društva pri čemu se treba voditi afirmativnim temeljima pojma kultura, poput primjerice, kulture čitanja ili bilo kojeg drugog dodataka ovom, civilizaciji neophodnom, pojmu. Stoga, kultura nije neutralan sadržaj i svako parazitiranje na njezinu dobru s pravom otvara ovu raspravu, tj. može li se nešto afirmativno ostvarivati poricanjem, uništavanjem ili samoizjedanjem. Dakako da će biti protivnika ovome pogledu i onih koji će ovdje ili ondje tražiti (možda i pronaći) nedostatak. S oduševljenjem ću to prihvatiti, čuti i pročitati, jer upravo tako njegujemo kulturu dijaloga, poželjnu, a ugroženu uslijed nekulture otkazivanja, proizišle, nedvojbeno, iz nekulturom NE-čitanja, NE-razmišljanja, NE-slušanja...

MEĐUNARODNO ISTRAŽIVANJE O STAVOVIMA GENERACIJE Z

Mladi vide tehnologiju kao ključ svoje bolje budućnosti

Istraživanje tvrtke 'Dell Technologies' pokazalo je kako je pola generacije Z, dakle mladi rođeni između 1995. i 2010. godine, spremno i na kratkoročni slabi gospodarski rast, ako je cilj održiva i digitalna budućnost. Što pokazuje da više razmišljaju o svojoj budućnosti i budućnosti planeta nego prijašnje generacije, smatra profesor Ivan Obadić sa zagrebačkoga Pravnog fakulteta

Piše: **BRANKO NAD**

Tvrtka "Dell Technologies" nedavno je predstavila svoje najnovije globalno provedeno istraživanje pod nazivom "Future-Proof", čiji su ispitanici pripadnici generacije Z diljem svijeta. Cilj istraživanja bio je ispitati stavove generacije Z povezane s tehnologijom po pitanju održive budućnosti, digitalizacije i razvoja digitalnih vještina, tehnološkog obrazovanja, sigurnosti te javne tehnološke politike.

Tko su uopće "klinci generacije Z"? Generacija Z, kolokvijalno poznata kao Zoomers, demografska je kohorta koja je naslijedila milenijalce i prethodila generaciji Alpha. Istraživači i popularni mediji koriste sredinu 1995. kao početne godine rođenja, a rane 2010. kao završne godine rođenja. Najizraženije obilježje generacije koju poznajemo pod nazivom generacija Z (koja, dakle, uključuje osobe rođene između 1995. i 2010. godine) je da su oni digitalni urođenici upoznati s novim tehnologijama otkako su se rodili.

Istraživanje koje je provela tvrtka "Dell Technologies" pokazalo je kako je generacija Z spremna pružiti kreatorima politika više strpljenja za razvoj gospodarstva, ako je njegov cilj jasan plan za digitalnu i održivu budućnost. Nadalje, generacija Z smatra da je kvalitetan pristup i povezanost s uređajima ključna za skupine u nepovoljnijem položaju, kao i za ruralna područja, kako bi se smanjile razlike. Dodatno, smatraju da je kibernetička sigurnost temeljena na snažnim zakonskim okvirima i većim ulaganjima ključna za zaštitu nacionalnih interesa. Istraživanje je provedeno u 15 svjetskih zemalja na ciljnoj skupini odraslih pripadnika generacije Z između 18 do 26 godina. Hrvatska nije bila uključena u to istraživanje, ali komentari naših sugovornika u ovoj temi pokazali su da i hrvatski Zoomersi razmišljaju slično kao i njihovi vršnjaci u SAD-a ili Brazilu.

Digitalni urođenici

Ono što je ključno, gotovo pola (47 posto) ispitanika, tj. pripadnika generacije Z spremna je kratkoročno "žrtvovati" eko-

nomski rast, poput nižeg rasta BDP-a, kako bi se radije ulagalo u dugoročnu strategiju koja promiče održiviji rast. Isto tako, gotovo dvije trećine ispitanika (64 posto) vjeruje da će tehnologija igrati važnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena.

– Generalno gledajući, vjerujem da generacija Z više razmišlja o svojoj budućnosti i budućnosti planeta Zemlje nego prijašnje generacije. Dok su prijašnje generacije slušale kako moramo razmišljati kakav ćemo svijet ostaviti "svojoj djeci", sada se nalazimo u situaciji

kada klimatske promjene dobivaju na snazi i nikoga ne štede. Za prijašnje generacije predviđanja da će klima znatno utjecati na naše živote za 20-30 ili 40 godina se mogla činiti nekom daljnjom budućnošću, ali za sadašnje mlade generacije smrtonosni požari, suše, nemilosrdne poplave i rekordne vrućine su postali dio svakodnevice. Sudeći s posljedicama uznapredovalih klimatskih promjena, logično je da održiv gospodarski razvoj ima znatno veće značenje za mlade generacije, te su spremni "žrtvovati" gospodar-

ski rast i razvoj radi oporavka planeta, komentira za Universitas rezultate istraživanja **doc. dr. sc. Ivan Obadić** s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

S obzirom na to da je velik dio ispitanika spreman na kratkoročno slabiji gospodarski rast u zamjenu za bolje sutra, kao prioritet za ulaganja označili su održive izvore energije (42 posto), kružno gospodarstvo (39 posto) te održivi javni prijevoz (29 posto). Četvrtina ispitanika (25 posto) također je izrazila podršku većem obrazovanju građana po pitanju održivosti.

Rezultati istraživanja pokazuju kako je pandemija značajno utjecala na razmišljanje mladih generacija s obzirom na to da najveći broj, čak 21 posto, vidi unapređenje zdravstvenih usluga kao ključni prioritet.

– Mislim da mladi ne bi pridavali toliku pažnju zdravstvenom sustavu i njegovim manjkavostima da pandemija koronavirusa nije pokazala sve slabosti zdravstvenog sustava, prije svega nedostatak osoblja, manjak medicinske opreme i loš menadžment. Očigledno je da mladi stoga danas prioritiziraju reformu zdravstvenog sustava – uvjeren je Obadić.

Zanimljivo, povjerenje generacije Z da će ulaganja u oporavak javnog sektora donijeti procvat gospodarstva u roku od 10 godina je podijeljeno: trećina ispitanika (32 posto) ima malo ili nimalo povjerenja, 38 posto je neodlučno, dok tek 29 posto ima visoko ili potpuno povjerenje. Nadalje, ispitanici su tijekom istraživanja izrazili da digitalna budućnost mora biti temeljena na snažnoj kibernetičkoj sigurnosti. Više od pola (56 posto) smatra da postoji potreba za

snažnim zakonodavnim okvirima te većim investicijama u tehnologije kibernetičke sigurnosti kako bi se zaštitila nacionalna infrastruktura i omogućili uvjeti da privatne tvrtke ispunjavaju stroge standarde. Kako bi se navedeno ostvarilo i povećalo povjerenje u svjetske vlade koje upravljaju tim procesom, 38 posto ispitanika smatra da javni i privatni sektor moraju djelovati zajednički i držati jedni druge odgovornima.

Rezultati istraživanja nisu iznenadili **dr. med. vet. Sašu Zavrtnika** s Geotehničkog fakulteta u Varaždinu, jer je već dugo vremena jasno, kaže, kako su osobe, one mlade životne dobi, uvelike dionici virtualne stvarnosti. Zabrinuti su za svoje podatke i njihovu sigurnost pa shodno tome i spremni odreći se nečega u cilju povećanja njihove sigurnosti. U današnje umreženo vrijeme, ističe Zavrtnik, svi težimo biti *up to date* što neizostavno uključuje često biti online.

– Ono što je u nas donedavno, unutar manje od jednog stoljeća, bila pločica (tabla) i kreda, sada su doslovno tableti, mobiteli, računala. Uz razliku što je podosta toga otprije, onoga opipljivog, danas postalo virtualno. No, to virtualno kao da je stvarnije od ranije postojećeg i ispada ako osoba nije dio virtualne stvarnosti, ona kao da i ne postoji. Tu dolazi do sraza generacija, svjetonazora, iskustava, mišljenja, ali i otvorenih pitanja sigurnosti. Mnogi se podaci prevode u digitalni oblik pri čemu je do njih lakše doći, brže se dijele i umnožavaju, ali su zato izloženiji prijetnjama. Jasno je da su u 21. stoljeću informacije od izuzetne vrijednosti pa se do njih pokušava doći i na nedopuštene načine. Stoga su izložene riziku od krađe i neovlaštenog pristupa te zloupotrebe, sve na štetu njihova vlasnika.

Vođe u koje se još nismo razočarali

Sudeći po podacima istraživanja, pripadnici generacije Z prepoznali su vrijednost razvoja potrebnih digitalnih vještina za svoje buduće karijere. Tri četvrtine (76 posto) smatra da je učenje novih digitalnih vještina ključno za pronalazak karijere i realizaciju vlastitih planova. Ipak, smatraju da bi svjetsko obrazovanje trebalo biti usmjereno prema razvoju digitalnih vještina. Čak više od trećine (37 posto) smatra da ih obrazovni sustav (do 16. godine života) nije adekvatno pripremio za korištenje tehnologija potrebnih za realizaciju željene karijere.

Kako bi se smanjile razlike, trećina ispitanika (34 posto) smatra da je potrebno obrazovanje u tehnologiji učiniti zabavnijim i dostupnijim. Četvrtina (26 posto) vjeruje da bi obvezno tehnološko obrazovanje u dobi do 16 godina ohrabrilo mlade ljude za razvoj karijere u industriji tehnologije.

Luka Korov, student treće godine računarstva na zagrebačkome Fakultetu elektrotehnike i računarstva, otkriva za Universitas kako je svijest o potrebi za stvaranjem održive i inkluzivne budućnosti prisutna kod većine Gen Z-jevaca koje poznaje. Međutim, načini za realizaciju toga u svijesti njegovih prijatelja i poznanika uvelike variraju.

– Privremeno “žrtvovanje” gospodarskog napretka zbog promišljenih i korjenitih promjena ima smisla prihvatiti jer uglavnom zahtijevaju velika ulaganja te mijenjanje navika građanstva. Stoga mi je

Paola Danjek

Luka Korov

Saša Zavrtnik, Geotehnički fakultet: Međugeneracijski informatički jaz

Kako bi ulaganja i zakonodavni okviri odgovarali stvarnom stanju na tržištu, neophodna je suradnja između javnog i privatnog sektora. U Hrvatskoj se taj nerazmjer najbolje vidi na područjima industrije visokih tehnologija gdje industrije poput svemirske nemaju gotovo nikakav pravni okvir, ali ni ulaganja. Dodatan zabrinjavajući aspekt brzine digitalizacije i neadekvatne brzine reakcije javnog sektora je i sve veća razlika u razini informatičke pismenosti među generacijama, ali i unutar generacija. Digitalne vještine postaju neophodne za obavljanje bilo kakvog posla, a obrazovanje na njihovom području ne nudi relevantnu i dovoljno detaljnu poduku, već je većina digitalnog obrazovanja prepuštena afinitetima pojedinca. Odgovornost za pronalaženje rješenja za sve postavljene probleme leži na svima nama. Iako na velik dio spomenu-toga ne možemo utjecati direktno, podržavanjem zdravih inicijativa, izražavanjem mišljenja i zauzimanjem za one koji to nemaju priliku možemo “future-proofati” vlastitu sredinu, ali i čitavo čovječanstvo.

Povezivanjem iskustva starijih generacija i kreativnosti mlađih generacija moguće je doći do inovativnih rješenja koja naše društvo i naše živote mogu učiniti boljima.

PAOLA DANJEK,
EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKI
FAKULTET ZAGREB

drago čuti da tako misli i gotovo polovina mojih vršnjaka, iako nisam očekivao toliku zastupljenost toga mišljenja. Ulogu tehnologije u tim promjenama također vidim kao ključnu jer kao student tehničkog fakulteta i strastveni zaljubljenik u tehnologiju često uviđam njezine mogućnosti za oblikovanje bolje budućnosti, pod uvjetom da je savjesno za to koristimo. Nimalo me ne čudi da je taj potencijal prepoznalo gotovo dvije trećine mojih vršnjaka – iskren je Korov.

Djelomično se slaže s rezultatima istraživanja i po pitanju prioriternih područja za razvoj održive budućnosti, međutim naš bi sugovornik posebnu pozornost stavio na ona područja koja mogu maksimizirati kvalitetu i iskoristivost vremena koje ljudi ulazu u određene aktivnosti, poput razvoja efikasnog i održivog javnog prijevoza, što u Hrvatskoj smatra najizraženijim problemom.

– Govoreći o specifičnosti Hrvatske, povjerenje u one odgovorne za najveći dio ulaganja u budućnost jedno je od pitanja na koje u Hrvatskoj žalost ne bi bilo posebnih iznenađenja, gotovo i neovisno o generaciji ispitanika. Postoje, naravno, i nešto svjetliji primjeri, primarno pripadnika mlađih generacija u koje se još nismo razočarali, ili barem nismo stigli razočarati, pa se možemo nadati da će se taj trend nastaviti – iskren je Luka Korov.

Jasno je dakle da generacija Z vidi tehnologiju kao ključ svoje bolje budućnosti. Sada je na tehnološkim liderima, vladama i javnim institucijama da djeluju zajedno i pripreme ih za uspjeh boljim programima digitalnog učenja. Primjerice, čak 44 posto pripadnika generacije Z osjeća da edukatori i poslovni subjekti trebaju raditi zajedno u razbijanju digitalnih razlika u skladu s brzinom kako se tehnologija kontinuirano razvija.

Istraživanja poput ovog koje je provela tvrtka “Dell Technologies” važna su jer pružaju uvid u razmišljanja i stavove generacije Z, koja već preuzima vodeću ulogu u različitim društvenim i gospodarskim aktivnostima na globalnoj razini, uvjerena je **Paola Danjek**, magistra logopedije i studentica doktorskoga studija na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Smatra da je nužno uspostaviti komunikaciju između različitih dionika društvenih i gospodarskih procesa, ali i različitih generacija.

– Vjerujem da je povezivanjem iskustva starijih generacija i kreativnosti mlađih generacija moguće doći do inovativnih rješenja koja naše društvo i naše živote mogu učiniti boljima.

Ivan Obadić, Pravni fakultet: Život bez pametnih telefona

Današnje generacije puno više ovise o suvremenim tehnologijama nego ijedna prijašnja generacija. Slikovito rečeno, oni nemaju predodžbu kako je izgledalo živjeti bez pametnih telefona, Googlea, brojnih aplikacija i društvenih mreža. Rekao bih da je stoga i očekivano da mladi prepoznaju važnost učenja novih digitalnih vještina kako bi mogli odgovoriti zahtjevima tržišta rada. Iz ovog istraživanja vidimo da i u najrazvijenijim zemljama čak više od trećine ispitanika smatra da ih obrazovni sustav nije pripremio za korištenje novih tehnologija, i to je vjerujem veliki izazov i za naš obrazovni sustav. Kolika je potreba za takvim vještinama kod nas, govori i podatak da je nedavno Hrvatski zavod za zapošljavanje, zbog velikog interesa, privremeno obustavio podnošenje i odobravanje zahtjeva za stjecanje digitalnih vještina za zaposlene osobe, koje se financira iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti.

Mislim da je jako važno slušati što mladi imaju za reći, jer kao što stariji i mudriji od nas kažu – na mladima svijet ostaje. Zato je ključno pri kreiranju zakonodavnih okvira i različitih strategija gospodarskog, obrazovnog, zdravstvenog, poljoprivrednog i kulturnog razvoja uzeti u obzir stavove, navike, potrebe i želje onih kojih će se te odluke najviše ticati u budućnosti.

Osobno ju je obradovalo, kaže, vidjeti rezultate ovog istraživanje koji ukazuju na visoku osviještenost generacije Z po pitanjima održivosti, ali i brigu oko zdravstvene skrbi i obrazovanja koji bi trebali biti dostupni svima.

– Čini mi se da je ova generacija svjesna važnosti obrazovanja i stjecanja različitih znanja i vještina, naročito onih digitalnih, potrebnih za funkcioniranje i napredak u modernom društvu. Imam dojam da pripadnici generacije Z očekuju i zahtijevaju bolju budućnost, ali i da su spremni uložiti vlastito vrijeme, trud, pa čak i žrtvovati se za ostvarenje tog cilja. A zaključak istraživanja da su pripadnici generacije Z spremni prihvatiti kratkoročne posljedice ako će to značiti napredak u budućnosti odražava hrabrost i zrelost ove generacije – zaključuje Paola.

Loptica je kod moćnika

Saša Zavrtnik s Geotehničkog fakulteta naglašava da je u svrhu povećanja stupnja kibernetičke sigurnosti, istraživanje pokazalo kako se traže snažniji zakonski okviri, i veća ulaganja ključna za zaštitu nacionalnih interesa. Međutim, pritom je, dodaje, potrebno biti i praktičan, odnosno voditi brigu o mogućnosti primjene zakonske osnove kako ona ne bi samo lijepo izgledala na papiru, jer ona mora biti provediva.

– To upozorenje posebno je važno za uvjete poput onih u Lijepoj našoj gdje se u odrede-

nim situacijama već desetljećima pokazuje kako ono propisano nije uvijek načinjeno za najbolju moguću primjenu i zaštitu onoga i onih “na terenu”. Isto tako, nije važan samo neki nacionalni interes, već ispred svega važan je i interes te privatnost pojedinca.

Donekle ga je iznenadilo što su pripadnici generacije Z spremni političarima i vlastodršcima dati više vremena za razvoj gospodarskog sektora, ako je svrha toga povećanje kvalitete pristupa i povezanosti s uredajima za one društvene skupine u nepovoljnijem položaju.

– Sada je loptica očito kod onih moćnika na vlasti koji po tom pitanju mogu učiniti pozitivne pomake koristeći dobru volju i spremnost velikog dijela mlade populacije, koja im je na ovaj način spremna izići ususret. A nikako nije zanemarivo i mišljenje 38 posto ispitanika koji smatraju da javni i privatni sektor moraju djelovati zajednički i držati jedni druge odgovornima.

Provoditelji istraživanja, navodi Zavrtnik, pišu i kako će “na generaciju Z vjerojatno najviše utjecati odluke javnog i privatnog ulaganja danas, jer mogu omogućiti dugoročni, održiv oporavak planeta, što zvuči obećavajuće”.

– Ipak, uz lijepe fraze, blisko poznate inženjerstvu okoliša, potrebno je podrobno pojasniti sve što “dugoročni, održiv oporavak planeta” uključuje i kako ga se točno može provesti. Ne smije se zanemariti CO2 otisak koji globalno rastuća IT tehnologija itekako generira, kao ni porast količine elektroničkog otpada i njegovo konkretno (ne)zbriinjavanje, jasan je ovaj znanstvenik s Geotehničkog fakulteta, specijaliziran u zaštiti okoliša, naročito pčela. Što je naročito važno danas, kada smo svjedoci sve češćih pomora tih malih bića koja život na Zemlji znače!

DAN KATOLIČKOG BOGOSLOVNOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Dodijeljene nagrade i priznanja najboljim studentima

Značajna je uloga KBF-a u promicanju humanističkih i civilizacijskih vrijednosti na Sveučilištu i na taj način svi mi dobivamo poticaj da vidimo dobro oko sebe. Zajedništvom, prijateljstvom, a pozitivnim razmišljanjem i stavom premošćuju se sve prepreke, naglasio je rektor Dragan Ljutić

Piše **FRANKA BABIĆ**

Dan Katoličkog bogoslovnog fakulteta svečano je proslavljen 11. svibnja, u velikoj dvorani Nadbiskupskog sjemeništa, a tom prigodom dodijeljene su nagrade i priznanja najboljim studentima, kao i diplome.

Uz domaćine dekana KBF-a izv. prof. Šimuna Bilokapića, prodekana za znanost prof. Ivana Bodrožića te prodekana za nastavu doc. Antu Akrapa, svečanosti su nazočili veliki kancelar KBF-a te apostolski upravitelj Splitsko-makarske nadbiskupije mons. Želimir Puljić, veliki vicekancelar KBF-a i provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja fra Marko Mrše, rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić, splitsko-dalmatinski župan Blaženko Boban, šibenski biskup mons. Tomislav Rogić, generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije don Franjo-Frankopan Velić, brojni drugi ugledni gosti, djelatnici i studenti.

U svom pozdravnom govoru mons. Želimir Puljić kazao je kako će se osvrnuti

na ulogu religije i teologije u procesu rasta, s obzirom kako živimo u vremenu stalnog napretka znanosti i tehnologije, no ona ipak nije kadra pružiti odgovore na posljednja pitanja života.

– Crkva u tom vidu ima jednu brzinu više i ne povlači se s pozornice svijeta. Ona neumorno, javno i otvoreno iznosi Isusov nauk koji ima ne samo vjersku, već i općehumanu vrijednost. Tako Crkva pokazuje kako je bila i želi ostati čuvaricom otajstava koje je Bog objavio u Isusu Kristu i njoj povjerio – ustvrdio je mons. Puljić, istaknuvši kako se u izrečenom otkriva uloga teološkog studija.

Rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić je istaknuo ulogu KBF-a u promicanju humanističkih i civilizacijskih vrijednosti na Sveučilištu, poručivši da na taj način svi mi dobivamo poticaj da vidimo dobro oko sebe. Naglasio je vrijednost zajedništva, prijateljstva, a pozitivnim razmišljanjem i stavom premošćuju se sve prepreke.

U izvješću o radu u protekloj godini dekan Šimun Bilokapić kazao je da je na tri

studijska programa – Integrirani filozofsko-teološki, Preddiplomski teološko-katehetski, Diplomski teološko-katehetski studij – u ovoj akademskoj godini upisano 138 redovitih studenata, a na dva poslijediplomska studijska programa upisano je 26 redovitih studenata. Nakon izvješća, diplome i svjedodžbe dobilo je 35 studenata/studentica te su time postali prvostupnici/prvostupnice katehetike, magistri/magistre katehetike i magistri/

magistre teologije. Crkveni akademski stupanj licencijata stekao je Ante Čarić izradivši rad pod naslovom: “Teološka analiza zbornika dalmatinskih klapskih pjesama i klapsko pjevanje iz perspektive nove evangelizacije”.

Akademski čin uzveličao je pjevački zbor vjeroučitelja Splitsko-makarske nadbiskupije “Sveti Anastazije” pod ravnanjem Marka Vrkića, a voditeljica programa bila je Ana Maria Popović.

Prva nagrada Anti Čuiću

Prigodom proslave Dana Fakulteta dodijeljena su priznanja, nagrade i zahvalnice studentima, nastavnom i nenastavnom osoblju. Prva nagrada dodijelila se studentu Anti Čuiću koji je akademske godine 2021./2022. odslušao cjeloviti program prve godine Integriranoga preddiplomskog i diplomskog filozofsko-teološkog studija i položio sve ispite s prosječnom ocjenom 4,83. Drugu nagradu je dobio student Stipe Mlikotić koji je u akademskoj godini 2021./2022. odslušao cjeloviti program treće godine Preddiplomskog teološko-katehetskog studija i položio sve ispite s prosječnom ocjenom 4,65. Treću nagradu dobila je Antonija Katić koja je odslušala prvu godinu Diplomskog teološko-katehetskog studija s prosječnom ocjenom 4,36. Za najbolji seminar pod nazivom “Sinodalni put u Njemačkoj i pokret Maria 2.0” nagrađen je Oliver Marčinković. Najbolja diplomantica na Diplomskom teološko-katehetskom studiju je Mia Novaković s ocjenom 4,44. Petar Paradžik je najbolji diplomant na Filozofsko-teološkom studiju s ocjenom 4,67. Za izuzetno zalaganje iz reda nenastavnog osoblja nagrađen je Željko Jurišić.

“

Na tri studijska programa u ovoj akademskoj godini upisano 138 redovitih studenata, a na dva poslijediplomska studijska programa 26 redovitih studenata, naglasio je dekan Šimun Bilokapić

UNIST

UNIST

SVEUČILIŠTE U SPLITU

DANI SVEUČILIŠNOG ODJELA ZDRAVSTVENIH STUDIJA

'U svojem radu budite ponizni i dostupni pacijentima'

PIŠE MILA PULJIZ

Sveučilišni odjel zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu u svibnju je proslavio svoju 12. obljetnicu osnivanja i rada. Uz brojna događanja, kao vrhunac svečanosti održana je podjela priznanja ustanovama, zaposlenicima i suradnicima, te dan poslije promocija 121 diplomiranog studenta SOZS-a. Diplomantima se u ime Sveučilišta, rektora prof. Dragana Ljutića, obratila prorektorica za pravna pitanja prof. Bosiljka Britvić Vetma, koja im je čestitala njihov veliki dan, ali i kazala da Odjel od svojeg osnutka pruža veliki obol rastu i razvoju Sveučilišta.

– U svojem radu budite skromni i ponizni, imajte empatije, ne dopustite si ni oholost ni uzdizanje. Budite dostupni pacijentima. Vještine, znanja i kompetencije koje ste stekli obrazovanjem i dalje usavršavajte, učite i dalje, nadograđujte ih – poručio je promoventima pročelnik prof. Janković, pozvavši ih da nastave svoje obrazovanje, kako na diplomskoj, tako i na poslijediplomskoj razini, nakon čega je od sljedeće godine najavio i pokretanje poslijediplomskog studija.

Događanja u povodu Dana SOZS-a

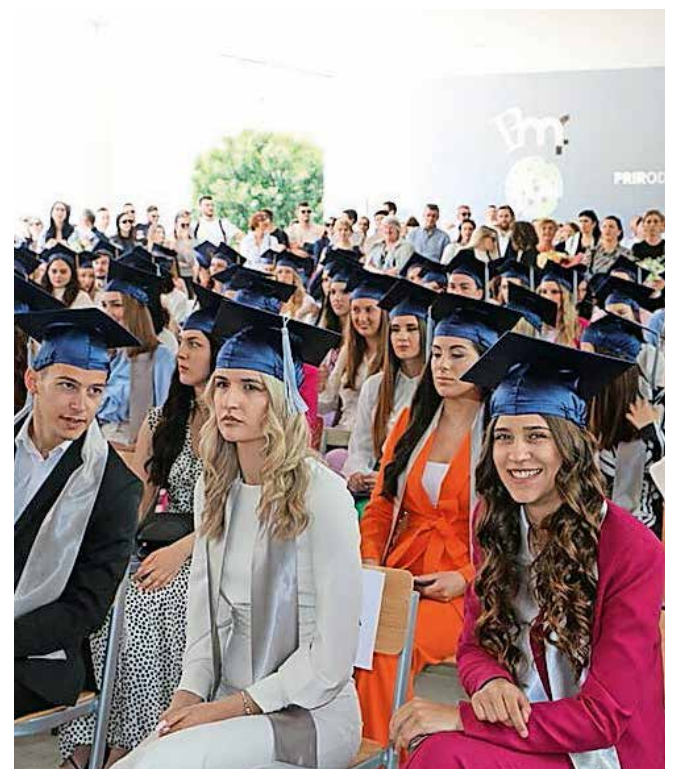
Svečanost proslave Dana SOZS-a započela je programom cjeloživotnog obrazovanja "Mentorstvo u zdravstvu", a proslavljen je i Međunarodni dan primalja 5. svibnja. Održan je i gerontološki tečaj "Dekada zdravog starenja 2021. – 2030.", ali i uključanje u Wings for Life World Run. Pročelnik odjela prof. Stipan Janković je zajedno s prof. Goranom Kardumom i prof. fra Antom Vučkovićem u prostoru Sveučilišne galerije održao predavanje pod nazivom "Duhovnost i zdravlje". Promovirani su udžbenici, sveučilišne skripte i nastavni materijali, novi broj "Hrvatskog časopisa zdravstvenih znanosti", logo Fakulteta zdravstvenih znanosti Sveučilišta u Splitu, kao i studentska udruga ESMA. Održana je javnozdravstvena humanitarna akcija SOZS-a, NZJZ SDŽ, udruge "Hepatos" i Udruge veterana Domovinskog rata 158. br. HV-a i 6. dp. HV-a Split. Na samom završetku obilježen je i Svjetski dan multiple skleroze, s naglaskom na nevidljive simptome MS-a i razbijanje mitova o MS-u.

Promocija studenata na Kemijsko-tehnološkom fakultetu

Promocija studenata održala se u svibnju i na Kemijsko-tehnološkom fakultetu te je svoje diplome primilo 139 studenata koji su uspješno završili jedan od prijediplomskih/diplomskih sveučilišnih ili stručnih studija.

Promotori su bili prof. Matko Erceg, dekan KTF-a, s prodekanima prof. Dražanom Jozićem, prof. Vesnom Sokol i izv. prof. Antom Prkićem, a promovente je u ime Sveučilišta pozdravio prorektor prof. Igor Jerković.

Promocija studenata na Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti

U velikom amfiteatru Zgrade tri fakulteta održana je sedma promocija magistri/magistara forenzike Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti. Diplome je primilo 112 magistara forenzike. Pro-

moventima, njihovoj rodbini i prijateljima te ostalim uzvanicima prigodno su se obratili prof. Nikša Jajac, prorektor za infrastrukturu Sveučilišta u Splitu, prof. Dragan Primorac, počasni pročelnik, te izv.

prof. Damir Piplica, pročelnik Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti.

Dodijeljena su i priznanja u vidu pohvalnica najboljim studentima u protekle dvije akademske godine. MILA PULJIZ

JAN ŠNAJDER, PROFESOR ZAGREBAČKOG FER-A, O KORISTIMA I OPASNOSTIMA UMJETNE INTELIGENCIJE

Ne smijemo postati robovi računala!

Važno je oduprijeti se doktrini tehnološkog determinizma i kritički promišljati o svakoj tehnologiji, a posebno o umjetnoj inteligenciji. Činjenica da se nešto može napraviti ne smije biti razlog da se to i napravi, kao što je to, nažalost, do sada često bivalo!

RAZGOVARALO I SNIMIO

BRANKO NAD

Kada smo kao klinci uživali u hollywoodskim SF blockbusterima poput "Terminatora", pa kasnije i "Matrixa", nismo mogli ni sanjati da će jednog dana zaista postojati *samomisleća* i skoro pa autonomna umjetna inteligencija. Jer, ti su filmovi nudili crne apokaliptične scenarije gdje su strojevi postali moćniji od čovjeka koji ih je stvorio. Osim puke zabave, nudili su i upozorenje naraštajima inovatora i kompjutoraša koji dolaze.

Ipak, upozorenje filmaša nismo shvatili ozbiljno pa se već mjesecima nalazimo u svijetu u kojem umjetna inteligencija piše znanstvene radove, odgovara na intervjue, komponira glazbena djela, nudi analize događaja iz sadašnjosti i budućnosti, ima svoje mišljenje o čovjeku i Bogu...

Naravno, govorimo o ChatGPT-u, za koji kažu da je najpametniji računalni pro-

gram trenutno, umjetna inteligencija (AI) koja je zaludila svijet do te mjere da su taj program neke zemlje već zabranile. Stoga je bilo pravo vrijeme da o AI koristima i opasnostima porazgovaramo s prof. dr. sc. Janom Šnajderom sa Zavoda za elektroniku, mikroelektroniku, računalne i inteligentne sustave zagrebačkog Fakulteta elektrotehnike i računarstva. Šnajder je na FER-u doktorirao 2010. godine, gdje od 2016. radi kao profesor i nositelj je šest predmeta. Bio je mentor ili sumentor studentima na više od stotinu preddiplomskih i diplomskih radova. Istraživački interesi su mu u području obrade prirodnog jezika i strojnog učenja, gdje je objavio više od 100 znanstvenih radova u časopisima i zbornicima međunarodnih konferencija.

– ChatGPT je mnogo toga odjednom: fascinantno, zabavan, koristan i opasan. Fascinantno jer u znanstvenoj zajednici koja se bavi ovim područjem umjetne in-

teligencije (a to je obrada prirodnog jezika) nismo očekivali ovakav napredak tako brzo. U konceptualnom smislu, ChatGPT nema mnogo toga novoga: ideja jezičnih modela postojala je još od devedesetih godina, a neuronski pristupi uvedeni su u područje još 2012. godine. Ipak, ono što je iznenađujuće je "kvalitativan skok" koji se manifestira u tekstu koji generira ChatGPT, a koji je vjerojatno posljedica velike količine podataka na kojima je model izgrađen. Ideja da kvantiteta može dovesti do kvalitativnih promjena sustava također nije nova, ali je ipak iznenađujuća kada se dogodi – objašnjava nam profesor Šnajder.

Kognitivna vjerodostojnost

Može li se uopće za neki uređaj ili program reći da je "pametan"?

– Znanstveno područje umjetne inteligencije od svojih je početaka patilo od terminoloških debata. Već na početku se pokazalo da nije

lako definirati inteligenciju, pa onda ni umjetnu inteligenciju. Kada u priču uđu drugi koncepti iz psihologije i filozofije, kao što su razumijevanje i svijest, stvari postaju još složenije. Suvremena i široko prihvaćena definicija jest da je program ili uređaj inteligentan u mjeri u kojoj može uspješno ostvariti zadani cilj. U kolokvijalnom smislu možemo reći da je to pametan program ili uređaj, pogotovo ako je zadani cilj vrlo složen, no trebamo imati na umu da trenutačni AI sustavi ne pretendiraju biti kognitivno vjerodostojni. To što AI sustav može riješiti isti problem kao i čovjek, možda čak i brže, ne znači da ga rješava na isti način, pa je upitno ima li smisla govoriti o kognitivnim fenomenima kakve nalazimo kod ljudi. Možda je još uvijek pametnije suzdržati se i stroj nazvati pametnim.

Gdje vidite dobre i korisne, a gdje loše i potencijalno opasne primjene programa poput ChatGPT-a? Već se is-

postavilo da ga daci koriste za pisanje seminara, pa čak i studenti za pisanje znanstvenih radova.

– ChatGPT, i slični veliki jezični modeli koji će neminovno vrlo brzo uslijediti, doista može revolucionarizirati način na koji obavljamo mnoge zadatke. To se ne odnosi samo na rutinske zadatke (npr. sažimanje teksta, pisanje izvještaja ili odgovaranja na korisničke upite) već i na zadatke koje smatramo visoko intelektualnim i kreativnim, poput pisanja eseja i programskog koda. ChatGPT omogućit će da se ovi zadaci obavljaju brže i učinkovitije, što svakako znači veliku ekonomsku dobit. Alati koji dolaze vjerojatno će kombinirati generiranje teksta sa sustavima za pretraživanje informacija i automatsko zaključivanje, što će otvoriti posve nove fascinantne načine za pristupanje informacijama i generiranje znanja.

S druge strane, ChatGPT i slični alati daju privid da

nam mnoge fundamentalne kognitivne vještine više neće trebati: zašto bismo pisali eseje, ako ih možemo napisati automatski. Čak i onda kada učenici i studenti znaju da bi bilo bolje neke vještine usvojiti i vježbati sami, zbog raznoraznih pritisaka posezat će se za prećicama, odnosno generiranjem teksta pomoću ChatGPT-a. U medijima se čak javlja teza da je ChatGPT napokon bjelodano pokazao apsurd obrazovnog sustava koji učenike i studente podučavati činjenicama, umjesto da ih podučava vještima kritičkog razmišljanja. Ta je teza, naravno, promašena, kako je već mnogo puta pokazano, jer kritičko razmišljanje mora biti oslonjeno na znanju, a to uključuje i činjenice. Google nije eliminirao potrebu usvajanja znanja, ali je znanje učinio dostupnijim. Isto će tako biti s ChatGPT-om i njegovim sljedbenicima. Obrazovni sustav morat će se, međutim, prilagoditi: trebat će osigurati da se nužne kognitivne vještine osvajaju unatoč tome što ih AI automatizira, neke vještine doista će s vremenom možda postati nepotrebne, a pojavit će se i neke nove. Konačno, tu je i ogroman potencijal primjene ChatGPT-a i sličnih sustava u podučavanju i samoučenju.

Već je odavno robotika zamijenila čovjeka u nekim industrijskim poslovima. Zadnji val te tehnologije, koji je Hrvatima i dalje nov i zbujujući, jesu automatizirane blagajne po dućanima, gdje ne treba blagajnik već kupac sve radi sam. Tragikomično, nastaju još veći redovi nego prije. Zašto se toliko bojimo novog, tehnološki razvijenijeg?

– Svaka nova tehnologija donosi promjene, a mi ljudi u načelu ipak ne volimo pro-

tencijal potpune determinacije svega drugoga što izvan nje još preostane.

Ekonomске i moralne dileme

Na tome tragu, hoće li jednog dana ljudska radna snaga postati sasvim nepotrebna?

– Ekonomisti i futuristi razmatraju to kao jedan moguć scenarij. Ljudska fizička snaga sada je već uglavnom zamijenjena automatizacijom. Ako područje umjetne inteligencije uspije u svojem krajnjem cilju, razvoju umjetne opće inteligencije (AGI), ni ljudske mentalne vještine neće više biti potrebne, pa time neće postojati ni potreba za radom kao načinom stvaranja dobara. Ekonomisti se bave pitanjem kako posložiti društvo u kojemu nitko ne radi, a svi sve imaju, moralni filozofi pitanjem hoće li doista baš svi sve imati, a psiholozi pitanjem ima li život bez rada uopće smisla (Voltaire je mislio da možda baš i ne). Drugi moguć scenarij je praktički ponavljanje scenarija iz prethodnih industrijskih revolucija, a to je da će daljnji razvoj umjetne inteligencije generirati nova radna mjesta i nova zanimanja. Ipak, totalnost umjetne opće inteligencije čini se da ne ostavlja baš prostora za takvo što.

Informatika se udomaćila u školama već od prvog razreda osnovne škole. Naravno, to je izazvalo nove podjele, između pobornika takvog izbora i onih koji smatraju da bismo djecu u toj dobi više trebali poučavati odgojno-pedagoškim vještinama, a manje tipkanju po tabletima i tipkovnicama. Slažete li se?

– Držim da je bitna mjera i namjera. Djecu treba podučavati i jednome i drugome, a kod usvajanja digitalnih vještina imperativno je naučiti ih da je računalo alat koji treba služiti njima, a ne obrnuto. Prvo, dakle, treba osvijestiti namjeru korištenja, a onda odabrati alat koji je za to najprikladniji. Nažalost, ekonomija pažnje uspjela je kapitalizirati strah od dosade, pa sada djeca, a i mi stariji, posežemo za tehnologijom radi zabave. Takvo korištenje tehnologije štetno je za pojedinca i za društvo. Djecu treba podučiti digitalnim vještinama, jer bez tih vještina neće moći

funkcionirati u svijetu u kojem živimo i u svijetu umjetne inteligencije koji dolazi, ali istovremeno im trebamo usaditi principe digitalnog minimalizma kako bi naučili tehnologiju koristiti tako da sebe i društvo učine boljim.

Koliko se na FER-u bavite umjetnom inteligencijom, koji postotak studenata baš “zagriže” za to područje?

– FER je nositelj velikog broja projekata u području umjetne inteligencije, imamo niz istraživačkih laboratorija posvećenih različitim potpodručjima umjetne inteligencije, a prije tri godine je osnovao Centar za umjetnu inteligenciju kao najveći istraživački centar iz tog područja u Hrvatskoj, koji okuplja više oko 200 istraživača. Možemo također reći da velik broj, možda čak i većina studenata na FER-u svoje obrazovanje usmjerava prema primjenama umjetne inteligencije u područjima analize podataka, računarstvu, robotici, ali također u elektrotehnici, energetici, telekomunikacijama...

Ulažemo li kao država dovoljno u razvoj tog područja; ako ne, bismo li trebali?

– Trebali bismo ulagati više, posebno u mladi nastavnički kadar koji je, s obzirom na svoju ekspertizu te stratešku i ekonomsku važnost ovog područja, debelo potplaćen. Hrvatska ima jaku i uzbudljivu startup scenu umjetne inteligencije, zahvaljujući kojoj naši studenti ostaju u Hrvatskoj i svojim znanjem doprinose hrvatskoj ekonomiji, međutim sve će se to vrlo lako urušiti, ako javna sveučilišta neće moći kvalitetno obavljati svoju zadaću obučavanja kvalitetnih inženjera i znanstvenika. Situacija u području računarstva vrlo je kritična.

Naši mladi robotičari i informatičari godinama su na natjecanjima u svjetskom vrhu. Jesu li robotika i informatika, pa onda i AI, jedno od rijetkih područja gdje možemo kao država konkurirati na globalnoj tržišnoj utakmici, kad već od malih nogu stvaramo male genijalce?

– Svakako! Čestitam svim vrijednim nastavnicima i promotorima znanosti koji svojim trudom sve to omogućavaju. Bez takvih entuzijasta ništa od toga ne bi bilo

moćno. Trebamo prepoznati rad tih ljudi i učiniti sve da im olakšamo posao. Trebamo, naravno, u sve te inicijative i obrazovne procese privući još sposobnih ljudi.

Svijest računala

Postoji li granica koju pri razvoju novih tehnologija ne bi trebalo prijeći?

– Naravno, mnogo je granica koje ne želimo prijeći. Zato je važno oduprijeti se doktrini tehnološkog determinizma i kritički promišljati o svakoj tehnologiji, a posebno o umjetnoj inteligenciji. Činjenica da se nešto može napraviti ne smije biti razlog da se to i napravi, kao što je to, nažalost, do sada često bivalo.

Kakve su šanse da stvorimo superinteligenciju, odnosno svjesno računalo?

– Većina znanstvenika koji se bave umjetnom inteligencijom ili filozofijom uma smatraju da su superinteligencija i svijest dva međusobno nezavisna fenomena. Ako je to tako, superinteligentno računalo ne bi nužno moralo biti svjesno, dok svjesno računalo ne bi nužno moralo biti superinteligentno. Današnji napori u području umjetne inteligencije vode prema razvoju superinteligencije, ali o svjesnosti nemamo baš mnogo toga za reći. Naime, nemamo empirijskog načina da ispitamo postojanje svjesnosti u kognitivnim arhitekturama koje nisu ljudski mozgovi, pa se rasprave svode na (vrlo zanimljive) filozofske debate i misaone eksperimente, koji se doduše po AI krugovima povlače već nekoliko desetljeća, no sada su s pojavom ChatGPT-a ponovno aktualizirane. Ipak, većina znanstvenika u području umjetne inteligencije s podsmijehom gleda i na samu insinuaciju da bi ChatGPT mogao imati svijest (doduše, ne svi: prošle se godine Google-ov inženjer drznuo izjaviti da je chatbot LaMDA, koji poprilično nalikuje ChatGPT-u, razvio svijest, što ga je koštalo radnog mjesta). Čini se, dakle, da su šanse da stvorimo superinteligenciju velike i da rastu sa svakim novim iskorakom, dok o šansama da stvorimo svjesno računalo ne možemo govoriti dok napokon ne shvatimo fenomen svijesti, ako to uopće možemo i ako se tu uopće ima što shvatiti.

Zaglušljuje li ‘pametna’ telefonija?

Udomaćio se kod nas izraz “smart phone/pametni telefon”. No, već je nekoliko stručnjaka, i tehničara i pedagoga, upozorilo da “što su nam telefoni pametniji, to su nam djeca gluplja”. Komentar?

– Pametni telefon je fantastičan inženjerski pothvat i uređaj koji nam omogućava da na dlanu pristupamo informacijama koje prije dvadesetak godina nisu bile dostupne ni najmoćnijim ljudima planeta. S druge strane, internet danas nije ono što je trebao biti i što je bio nekad. Danas se dominantni poslovni model interneta temelji na ekonomiji pažnje i vrlo perfidnom i učinkovitom iskorištavanju tog najvažnijeg resursa. Neke studije u području psihologije pokazale su da nekritična uporaba pametnih telefona, i digitalne tehnologije općenito, može, ako ništa drugo onda privremeno smanjiti kognitivne sposobnosti korisnika tih uređaja. Zbog toga je bitno naučiti koristiti tehnologiju kao alat, a ne biti rob tehnologije, čime korisnik zapravo postaje proizvod velikih tehnoloških kompanija.

Crni holivudski scenariji

Bojite li se crnog SF scenarija, kao iz filmova “Matrix” ili “Terminator”, gdje će umjetna inteligencija postati apsolutno pobjednička i prevladavajuća vrsta na Zemlji?

– Ne baš. Bojim se da ćemo se istrijebiti prije toga, ili da ćemo toliko otupiti od društvenih mreža te ćemo evolucijski regresirati.

Kada biste mogli birati, koju biste verziju budućnosti vi osobno izabrali – “Matrix”, gdje nas AI koristi kao izvore svog napajanja, kao AA baterije, ili “Terminator”, gdje nas umjetna inteligencija jednostavno želi istrijebiti?

– Ovo drugo, jer ostavlja mogućnost da takva pobješnjela umjetna inteligencija bude poražena, a eliminira mogućnost besvjesne ili patničke egzistencije ljudi kao baterija. No, ako prije razvoja superinteligencije ne riješimo neke važne probleme (prije svega probleme kontrole i poravnanja s ljudskim etičkim vrijednostima), izbor neće biti naš.

EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKI FAKULTET U ZAGREBU I OVE JE GODINE NAJPOŽELJNIJI MEĐU MATURANTIMA

Silna želja mladih za pomaganjem drugima

Studijski program Logopedija pri ERF-u našao se na prvome mjestu prema omjeru izbora maturanata i upisnih kvota. Na 50 upisnih mjesta čak je 278 maturanata taj studij označilo kao prvi izbor. Dekan ERF-a Ante Bilić Prčić smatra da tajna uspjeha leži u brojnim 'kotačićima' fakulteta koji uzajamno djeluju i proizvode veliku snagu

Piše **BRANKO NAĐ**

Kada je Agencija za znatnost i visoko obrazovanje objavila popis najpopularnijih studijskih programa, odnosno fakulteta koje su ovogodišnji maturanti prijavili za ispite državne mature, malotko je ostao iznenađen činjenicom da se tradicionalno, na prvome mjestu našao studij logopedije zagrebačkog Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta.

“Popularnost” nekog studija određuje se omjerom prvih izbora i upisne kvote. Ona kod studija logopedije iznosi tek 50 studenata, a čak je 278 maturanta taj studij označilo kao prvi izbor.

Dekan ERF-a izv. prof. dr. sc. **Ante Bilić Prčić** priznaje da mu godi taj podatak, no dodaje i da su druga dva studijska programa – Rehabilitacija i Socijalna pedagogija – među najpoželjnijima za maturante. Ovo su “slatke brige” za svakog dekana, jer su znak da će popuniti upisne kvote. Isto tako, vrlo mali broj studenata napusti studij ERF-a, pa zbog toga imaju i visok omjer između upisanih i završenih studenata u jednoj generaciji. Ovaj fakultet, smješten u kampusu Borongaj, završava više od 95 posto upisane generacije.

– Zasluge za takav rejting pripadaju svima podjednako. Teško je u ovom slučaju procijeniti čiji je doprinos veći. Zapravo, cijeli naš studij je izgrađen od “kotačića” koji uzajamno djeluju i proizvode veliku snagu. Svi naši nastavnici, stručni suradnici, vanjski suradnici, asistenti i mentori koje angažiramo u izvođenu nastave značajno doprinose kvaliteti naših studijskih programa, ali uspjeh dugujemo i onima koji ne sudjeluju u nastavnom procesu, a značajno doprinose kvaliteti. Radi se o nastavnom osoblju o kojem, mada se ne može izmjeriti, ovisi cijeli sustav. Možete imati vrhunske nastavnike, ali ako student ima probleme u studentskoj referadi, on će češće između sebe dijeliti neugodna iskustva iz referade nego pozitivna o nekom vrhunskom predavanju. Mislim da smo postigli to da naši studenti više razgovaraju između sebe o dobrim predavanjima, vježbama i drugim oblicima nastave nego o problemima s pomoćnim osobljem koje je sastavni dio njihova života tijekom studija.

Jesu li onda takvi trendo-

vi očekivani, je li mlade nakon stresnih pandemijskih godina zanimaju struke koje se izravno bave mentalnim zdravljem? Dekan ERF-a nam govori da ovaj “trend” popularnosti njegov fakultet prati zadnjih petnaestak godina, pa onda to više nije trend nego očekivano stanje. Što se same pandemije tiče, tek su kratko bili u online modu i nastavi na daljinu. Zbog toga smatra da koronavirus nije utjecao na događanja na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu.

Posljedice pandemije pratit će nas godinama

– To se, nažalost, ne bi moglo reći za društvo u cjelini. Posljedice pandemije ćemo trpjeti godinama, ako ne budemo spremni suočiti se s njima, za očekivati je da će se pojaviti, bit ćemo u problemima – jasan je Bilić Prčić.

Danas, a poglavito nakon dvije pandemijske godine, svi segmenti društva prepoznaju stručnjake ERF-a kao one koji mogu ponuditi kvalitetna rješenja za situacije kada je potrebna pomoć. Uz “standardne teškoće” s kojima se ERF-ovci bave i koji su poznati od davnina, pojavljuje se posljednjih godina i jedna kategorija onih za koje sustav ne nudi pomoć. S obzirom na to da znanstvenici s ERF-a prate događanja u društvu, prate gibanja u okolnim zemljama, mogu procijeniti što će se kod nas relativno brzo dogoditi, oni nude i praktična rješenja. Bilo da pomažu onima koji su suočeni s problemima ili pripremaju društvo za nadolazeće probleme.

– Ovdje mislim na onu kategoriju ljudi na koje je tranzicija iz socijalističkog društva u ovo današnje ostavila duboki trag. Isto tako, nije samo tranzicija društva kriva za današnje stanje, jer mi još uvijek trpimo posljedice Domovinskog rata, velikog vala otpuštanja radnika i propadanja privrednih giganata te propasti poljoprivredne proizvodnje. Sve to zajedno generiralo je niz problema s kojima smo danas suočeni, a na koje naši stručnjaci mogu ponuditi dobra rješenja i pomoć – objašnjava za Universitas dekan Bilić Prčić.

Kome više treba pomoći – djeci i mladima, ili njihovim roditeljima, nastavnicima, znanstvenicima? Praktički cijelome društvu. I svjesni su toga na ERF-u. Svaka spomenuta kategorija je nečim

Ante Bilić Prčić, dekan ERF-a

pogođena. A društvo, nažalost, ne reagira na probleme koji su detektirani. Zapravo, kad poraste broj onih kojima je pomoć potrebna, primjećuje naš sugovornik, onda se ide s vatrogasnim mjerama.

– To nije dobar put. Imam osjećaj kao da nas oni koji odlučuju ne čuju ili ne žele čuti! Primjetan je zadnjih godina porast logopedskih poremećaja kod djece. Što pokazuju istraživanja, pitamo dekana Bilića Prčića, je li zaista došlo do porasta tog broja ili je jednostavno struka uspješnija u detektiranju tih teškoća u ranoj fazi odrastanja? Dekan ERF-a odgovara

kako je ta tema danas vrlo aktualna, pa je javnost stvorila dojam kako se ni jedan problem u školskom sustavu ne može riješiti bez logopeda. Slaže se da je logopedska dijagnostika napredovala, ali misli da je pojavnost problema u području logopedskog djelokruga rada dublja i slojevitija.

– Svakako da je trend rane dijagnostike i ranog tretmana povećao i broj onih kojima pomoć treba, ali ovako veliki broj djece s teškoćama u području logopedije nas je iznenadio. Očekivali smo probleme, ali ne u ovoliko velikom broju. Što je uzrok tome ne možemo odmah odgovoriti,

ali se nadam da ćemo sljedećih nekoliko godina uspjeti rasvijetliti što se to događa i zbog čega se to događa.

Nekompletirane stručne službe

Nije tajna, jer brojni prosvjetari na to upozoravaju već godinama, kako mnoge škole, unatoč propisanom pedagoškom standardu, i dalje nemaju kompletirane stručne službe. Iz primjera vlastite djece znam da je, čak i u Zagrebu, dobiti logopeda gotovo pa nemoguća misija. Situacija u manjim ruralnim sredinama sigurno je puno gora.

Bilić Prčić zna za taj problem, ali i on postavlja pita-

nja – a zašto nisu kompletirane stručne službe? Jednostavno zato, kaže, što naše društvo već godinama teži polovičnim rješenjima u svemu. Ne postoji djelokrug rada niti jednog stručnog suradnika u procesu odgoja i obrazovanja koji može biti univerzalan.

– Ne možete u jednom stručnjaku dobiti četiri stručnjaka. U jednoj osobi imati i logopeda i pedagoga i psihologa, edukacijskog rehabilitatora, socijalnog pedagoga. Zbilja se događa da u školama radi jedan od ovih stručnjaka i sustav kaže da je to dovoljno. Jednostavno ste zadovoljili formu jer imate zaposlenog stručnog suradnika, a praktički ste s tim jednim zapošljavanjem popunili samo 20 posto potrebe. Što je s onih 80 posto nepokrivenih – naglašava Bilić Prčić.

Zabrinjava ga što na spomenuta upozorenja prosvjetara nitko ne reagira. Stoga se boji trenutka kada će za deset, petnaest godina sve to zanemarivanje potreba sustava doći na naplatu. I to po višestruko većim cijenama koje nadmašuju trošak zapošljavanja, odnosno kompletiranja stručnih timova u sastavu odgoja i obrazovanja.

Tješi nas činjenica da će Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i tada sa svojim stručnjacima znati odgovoriti na te izazove.

Jasmina Ivšac
Pavliša

Jasmina Ivšac Pavliša, izvanredna profesorica Odsjeka za logopediju:

Svaki student koji pokuša upisati studij prolazi kroz provjeru jezično-govorno-glasovnog statusa, uživo, pred dvočlanim povjerenstvom. Kao članovi povjerenstva, od studenata često čujemo da logopedija predstavlja interdisciplinarno područje u kojem se susreću različite znanosti. Logopedija jest interdisciplinarna znanost u kojoj se isprepliću znanja iz društvenih, biomedicinskih i tehničkih znanosti. Pregledom plana i programa prijediplomskog studija logopedije vidljiv je niz predmeta koji pripadaju različitim znanstvenim područjima: Osnove humane genetike, Funkcionalna anatomija i fiziologija, Psihologija, Temelji hrvatskoga jezika, Interpersonalna komunikacija, Fonetika, Osnove neurologije.

Studenti često navode da ih osim interdisciplinarnosti privlači komponenta socijalne komunikacije i znanja i vještina kojima bi mogli pomoći širokoj skupini korisnika. Osim atraktivnosti područja, zanimanje logoped slovi kao lako zapošljivo zanimanje, što studenti smatraju važnim pri odabiru budućega studija. U prilog zapošljivosti logopeda idu podaci HKO portala (12/2019.) prema kojima potražnja za zanimanjem logoped značajno raste. Osim studija logopedije pri Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu, studij logopedije djeluje i na Sveučilištu u Rijeci, što povećava broj upisanih mjesta na razini Hrvatske. Logopedi pružaju usluge procjene i podrške osobama svih životnih dobi s poremećajima komunikacije, jezika, govora, glasa, slušanja te poremećajima gutanja i hranjenja. Populacija kojoj je potrebna logopedska podrška sve je brojnija. Istraživanja su pokazala da je broj korisnika logopedskih usluga danas tri puta veći nego što je bio prije dva desetljeća.

Studentice ERF-a pokrenule prvi logopedski podcast

Logopedski podcast “DijaLOG” nastao je kao studentski projekt iz želje da se logopedija kao znanost i struka približi široj populaciji kroz lako dostupan i sve popularniji medij – podcast. Projekt su pokrenule apsolventice logopedije Laura Marinović, Ines Perović, Angela Peršun i Tamara Vlahović 2022. godine, a zasad potpuno objavljena prva sezona broji ukupno više od 3500 streamova.

Najveći broj slušatelja registriran je u Hrvatskoj, SAD-u, Srbiji te Bosni i Hercegovini, ali sve veći broj slušatelja je i u dijaspori. Podcast ugošćuje stručnjake iz područja ne samo logopedije, već i srodnih struka, ali i korisnike logopedskih usluga.

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA U ZAGREBU

Dvadeset godina JEKON-a

Obilježena dvadeseta obljetnice osnutka sveučilišnoga interdisciplinarnoga doktorskoga studija *Jezik i kognitivna neuroznanost* na Sveučilištu u Zagrebu

PIŠE TAMARA DAGEN

Uz profesore iz Hrvatske i svijeta koji su sudjelovali u izvođenju nastave na studiju, kao i bivših i sadašnjih doktorskih studenata, program konferencije pratili su brojni uzvanici koji su svojim djelovanjem dali potporu osnivanju i realizaciji studija tijekom proteklih 20 godina. Uz bivšega ministra znanosti i tehnologije prof. Hrvoja Kraljevića, skupu su nazočili dekan Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu prof. Ante Bilić Preić, dekan Fakulteta elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu prof. Vedran Bilas te profesori s više sveučilišta iz zemlje i inozemstva.

Prisjećajući se pokretanja studija, u to vrijeme jednoga od prvih interdisciplinarnih doktorskih programa u Hrvatskoj, voditeljica studija prof. Melita Kovačević s Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu osvrnula se na 20 uspješnih godina njegove provedbe. Istaknuvši kako iza svakoga uspjeha stoje pojedinci koji su dali svoju potporu nekom projektu i koji su uložili trud u njegovu realizaciju, posebice je istaknula važnu ulogu bivšega ministra prof. Hrvoja Kraljevića te bivših rektora Sveučilišta u Zagrebu profesora emeritusa Branka Jere na i professora emeritusa Hele ne Jasne Mencer, kao i čelnika pojedinih fakulteta čiji su profesori djelovali u okviru studija tijekom dvaju desetljeća. “Bez obzira na to koliko je neka ideja dobra i koliko je neki projekt kvalitetan, bez podrške na različitim razinama on neće biti pokrenut niti realiziran. Interdisciplinarni doktorski studij Jezik i kognitivna neuroznanost tu je podršku dobio i na tome smo svi koji smo sudjelovali i sudjelujemo u njegovom radu zahvalni”, istaknula je profesorica Kovačević. Također, gledajući u budućnost, izrazila je

Jezik i kognitivna neuroznanost – JEKON

Prof. dr. sc. Melita Kovačević s ERF-a, voditeljica studija Jezik i kognitivna neuroznanost

zadovoljstvo što je na Sveučilištu u Zagrebu nedavno pokrenut novi studij na diplomskoj razini *Primijenjena kognitivna znanost*, čiji su nositelji Fakultet elektrotehnike i računarstva i Filozofski fakultet, te čiji će studenti potencijalno svoje obrazovanje nastaviti i na doktorskoj razini, moguće i na studiju *JEKON*.

Suvoditelj studija i tajnik Razreda za filološke znanosti HAZU-a akademik Ranko Matasović sudjelovao je u pokretanju i radu studija od njegovih začetak. Ističući kako je *JEKON* u to vrijeme predstavljao vrlo inovativan pristup u području doktorskoga obrazovanja u Hr-

vatskoj, posebice se osvrnuo na njegovu interdisciplinarnost i suradnju profesora iz različitih znanstvenih područja. “*Jedna od kvaliteta JEKON-a svakako je objedinjavanje znanja iz različitih disciplina i mogućnost komunikacije s pojedincima koji se bave različitim znanstvenim temama, što su tijekom ovih godina prepoznali i naši doktorski studenti.*”

Nazočnima na konferenciji uvodno se obratila i dr. sc. Eva Pavlinušić iz Laboratorija za jezik i kognitivnu neuroznanost na Sveučilištu u Rijeci, bivša doktorandica studija *JEKON*, koja se u ime svih svojih kolega prisjetila svojih iskustava studiranja na ovom studiju. Na skupu su potom uslijedila izlaganja domaćih i inozemnih profesora te bivših i sadašnjih doktorskih studija. Uz Maresi Nerađ, profesoricu na sveučilištima u Washingtonu i Berkeleyju, koja je održala uvodno izlaganje o interdisciplinarnosti u doktorskome obrazovanju i istraživanju, izlaganja na konferenciji održali su Karolina Lice (SUVAG/Sveučilište u Rijeci), Maja Cepanec (Sveučilište u Zagrebu Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet), Maja Kelić (Sveučilište u Rijeci, Odjel za logopediju), Csaba Pléh (Central European University/Madarska akademija znanosti), Martina Sekulić (Sveučilište u Zagrebu Filozofski fakultet), Zrinka Jelaska (Sveučilište u

Zagrebu Filozofski fakultet), Vedran Galetić (Airbus), Martina Knežević (Hrvatsko katoličko sveučilište), Ana Havelka Meštrović (Rochester Institute of Technology, Zagreb), Jelena Osmanović Barilar (Sveučilište u Zagrebu Medicinski fakultet), Mario Cifrek (Sveučilište u Zagrebu Fakultet elektrotehnike i računarstva) i Zvezdan Pirtošek (Sveučilište u Ljubljani).

Sveučilišni doktorski studij *Jezik i kognitivna neuroznanost* – *JEKON* interdisciplinarni je program koji se temelji na znanjima različitih područja, integrirajući ih u nova znanja. U okviru studija doktorskim se studentima, budućim istraživačima novoga profila, omogućuje da se na temelju spoznaja pojedinih struka i znanstvenih područja specijaliziraju u novom, interdisciplinarnom području jezika i kognitivne neuroznanosti koje će, stekavši doktorat znanosti, nastaviti samostalno istraživati i razvijati.

Budući da se na studij upisuju studenti s različitim predznanjima i sa sveučilišnim diplomama iz različitih struka, naglasak je programa na izboru koji omogućuje doktorandima samostalno sukreiranje vlastitoga kurikula. Velika je pozornost posvećena i mobilnosti studenata, koji mogu odabrati predmete i na drugim programima hrvatskih i inozemnih sveučilišta. U izvođenju studija sudjeluju istaknuti znanstvenici iz Hrvatske i inozemstva iz različitih disciplina koje su važne za proučavanje jezika i kognitivne neuroznanosti.

Do sada je studij *JEKON* uspješno stjecanjem doktora znanosti završilo više od tri deset studenata, od kojih je njih oko 70 posto zaposleno u znanstvenoistraživačkim institucijama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Pokrovitelj međunarodne konferencije bio je Razred za filološke znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

REKTORSKI ZBOR REPUBLIKE HRVATSKE

objavljuje da su sveučilišta u Republici Hrvatskoj, u skladu sa člankom 69. Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti

NATJEČAJE ZA UPIS STUDENATA U PRVU GODINU SVEUČILIŠNIH PRIJEDIPLOMSKIH STUDIJA, SVEUČILIŠNIH INTEGRIRANIH PRIJEDIPLOMSKIH I DIPLOMSKIH STUDIJA TE STRUČNIH PRIJEDIPLOMSKIH STUDIJA U AKADEMSKOJ GODINI 2023./2024.

objavila na mrežnim stranicama:

Rektorskoga zbora Republike Hrvatske: www.rektorski-zbor.hr
Sveučilišta u Zagrebu: www.unizg.hr
Sveučilišta u Rijeci: www.uniri.hr
Sveučilišta u Splitu: www.unist.hr
Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku: www.unios.hr
Sveučilišta u Zadru: www.unizd.hr
Sveučilišta u Dubrovniku: www.unidu.hr
Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli: www.unipu.hr
Sveučilišta Sjever: www.unin.hr
Sveučilišta u Slavonskom Brodu: www.unisb.hr
Hrvatskog katoličkog sveučilišta: www.unicath.hr
Libertas međunarodnog sveučilišta: www.libertas.hr
Sveučilišta Vern: www.vern.hr

ODRŽANI 21. LOŠINJSKI DANI BIOETIKE

Bioetičke rasprave o umjetnoj inteligenciji

Međunarodna znanstveno-kulturna manifestacija okupila je više od 120 znanstvenika i znanstvenica te studenata i studentica iz sedam zemalja, a predstavljena su najnovija bioetička izdanja, te organizirane brojne interdisciplinarnе rasprave i predavanja

Piše: **BRANKO NAĐ**

Interdisciplinarni okrugli stol o sve većoj zastupljenosti umjetne inteligencije u našim svakodnevnim životima, očemu suraspravljali filozofi, psiholozi, sociolozi, pravnici i liječnici, bila je svojevrsna kruna ovogodišnjih 21. po redu Lošinjsskih dana bioetike. Najnoviji proboji i ubrzani razvoj u tom polju praćeni su brojnim otvorenim pitanjima i dilemama, kao i mješavinom optimizma i pesimizma, glorificiranja i apokaliptičnih predviđanja, što često onemogućuje smireno i razborito propitivanje sadašnjosti i budućnosti suživota čovjeka i umjetne inteligencije. No, budući da se značajan segment ove problematike tiče bioetike, Lošinjsski dani bioetike – koji su u svoja dva desetljeća uvijek pratili svjetske tokove ili su čak prednjačili u diskusijama o suvremenim fenomenima – bili su zapravo savršeno okružje za takvo propitivanje te inovativno sagledavanje i artikuliranje ove tematike.

Međunarodna znanstveno-kulturna manifestacija Lošinjsski dani bioetike od utemeljenja 2002. godine do danas izrasla je u najznačajniju bioetičku konferenciju u ovom dijelu Europe. Dosad je uradu Lošinjsskih dana bioetike sudjelovalo više od tisuću znanstvenika i znanstvenica te studenata i studentica različitih profila iz trideset i sedam zemalja Europe, Azije, Sjeverne i Južne Amerike te Oceanije. Konferencija i poruke odaslane s nje odigrali su ključnu ulogu

u razvoju bioetike u Hrvatskoj i Jugoistočnoj Europi, te umrežavanju hrvatskih i jugoistočnoeuropskih bioetičara i bioetičarki s kolegama i kolegicama iz drugih dijelova Europe i svijeta. A uvelike su pridonijeli i nastanku inovativnog koncepta *integrativne bioetike* koji je već etabliran u svjetskoj bioetičkoj raspravi. Podsjetimo samo na važnu raspravu s prošlogodišnje konferencije o otporu GMO industriji, pri čemu se Hrvatska, upravo vođena svojim bioetičarima, transformirala u vodu tog otpora. Ta je "borba" rezultirala Deklaracijom o Alpe-Adria-Dunav području slobodnom od GMO-a, koju je Hrvatski sabor donio 25. ožujka 2022. godine. Navedena Deklaracija rezultat je neprekidnog angažmana akademskih, političkih i civilno društvenih aktera koji su u proteklih četvrt stoljeća pružali otpor širenju genetski modificiranim organizmima u proizvodnji hrane.

Interdisciplinarna međunarodna suradnja

Na 21. Lošinjsskim danima bioetike sudjelovat će više od 120 znanstvenika i znanstvenica te studenata i studentica iz sedam zemalja (Francuska, Hrvatska, Kanada, Njemačka, Slovenija, Srbija i Sjedinjene Američke Države). Skup je održan u organizaciji Hrvatskog filozofskog društva i Grada Malog Lošinja. Suorganizatori 21. Lošinjsskih dana bioetike bili su Znanstveni centar izvrsnosti za integrativnu bioetiku i Fakultet hrvatskih

Predavanje Marcusa Knaupa i Hrvoja Jurića

Saša Zavrtnik s Geotehničkog fakulteta objasnio je kako velike klimatske promjene utječu na malene medonosne pčele

studija Sveučilišta u Zagrebu, a Studentsku bioetičku radionicu, kao sastavni dio Lošinjsskih dana bioetike, suorganiziraju Udruženje studenata filozofije i Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Tradicionalni je pokrovitelj manifestacije Primorsko-goranska županija, a ovogodišnji su medijski pokrovitelji časopis Medix i Universitas portal Sveučilišta u Zagrebu.

Dva plenarna predavanja, na engleskom jeziku, održali su Christian Byk, ugledni francuski pravnik i bioetičar te član

UNESCO-ova Međuvladinog odbora za bioetiku te Marcus Knaup (znanstveni suradnik Sveučilišta u Hagenu, koji kao stipendist Zaklade Alexandra von Humboldta od 2022. do 2024. boravi u bioetičkim ustanovama Sveučilišta u Zagrebu) i Hrvoje Jurić (profesor zagrebačkog Filozofskog fakulteta i voditelj Sveučilišnog centra za integrativnu bioetiku Sveučilišta u Zagrebu).

Byk je dobitnik međunarodne godišnje Nagrade za istraživanje i promociju europske bioetike »Fritz Jahr« za 2022. godinu, koja je bila uručena uoči lošinj-

skog skupa. Kroz predavanje pod naslovom »Most prema budućnosti? Bioetički univerzalizam u povijesnom kontekstu«, napravio je luk od samih početaka bioetike, preko izazova s kojima se bioetika suočava danas, do mogućih scenarija budućnosti u kojima bi bioetika mogla i trebala igrati važnu ulogu.

Knaup i Jurić su pak u svom dvodijelnom predavanju podsjetili na Hansa Jonasa (1903.–1993.), njemačko-američkog filozofa židovskog porijekla te jednoga od najznačajnijih filozofa 20. stoljeća, povodom 120. obljetnice njegova rođenja i 30. obljetnice njegove smrti. U prvoj dijelu predavanja Jurić je govorio o Jonasovoj bio-bibliografiji i putu koji ga je vodio od istraživanja gnosticizma, na podlozi egzistencijalne filozofije i filozofijske hermeneutike, do filozofijske biologije. Potom je Knaup tematizirao Jonasovo izvođenje jedne nove etike, odnosno etike odgovornosti, iz filozofijske biologije i promišljanja ljudskoga odnosa prema prirodi i životu, kao i o relevantnosti njegove filozofije za recentna zbivanja na globalnom planu i u perspektivi budućnosti.

Nerazdruživost čovjeka i prirode

Međunarodni simpozij Integrativna bioetika i nova epoha održavan je tijekom tri dana skupa paralelno u tri dvorane hotela "Aurora". Na simpoziju je, u izrazito interdisciplinarnom ozračju, izlaganja održalo 80-ak znanstvenika i znanstvenica različitih profila, od filozofije, teologije, religiozologije, kulturologije, lingvistike i filologije, preko sociologije, ekonomije, povijesti, psihologije, pedagogije, prava, kineziologije i rehabilitacijskih znanosti, do medicine,

Knjige i fotografije

Među popratnim, no zapravo integralnim sadržajem 21. Lošinjsskih dana bioetike svakako treba spomenuti tradicionalno predstavljanje recentnih bioetičkih izdanja. Na ovoj je reviji bioetičkoga izdavaštva bilo predstavljeno čak deset knjiga iz Hrvatske, Njemačke, Albanije i Slovenije, što je samo uži izbor iz bogate bioetičke knjiške produkcije, a uz to su predstavljena i tri znanstveno-stručna časopisa.

Za estetsku ugodu i udio kulture, odnosno umjetnosti pobrinuli su se Ivan Kelam Rupčić i Fran Andrić, mladi osječki gimnazijalci i fotografi, čija je izložba fotografija Betonski spavači: "brutalna" utopija, etika i estetika zgrada u Osijeku bila prava višnja na torti ovogodišnjeg lošinjsskog druženja.

veterine i strojarstva. Rad simpozija odvijao se na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku. Na simpoziju je biti riječi o širokom spektru tema, od pitanja iz kliničke medicinske prakse do globalno-ekoloških problema, uključujući i neke sasvim nove (bio)etičke teme o kojima rasprava tek počinje, što je također dijelom tradicije Lošinjsskih dana bioetike.

Posebnost Lošinjsskih dana bioetike jest u tome što veliku ulogu, kako u organizaciji, tako i same izvođenju skupa, daju mladima. Stoga je osamnaesti put po redu održana Studentska bioetička radionica pod naslovom *Bioetika, okoliš i ne-ljudska živa bića*. Radionica je počela nastupom Igora Eterovića, filozofa, bioetičara i planinara te docenta na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, koji je govorio o temi »Bioetička nerazdruživost čovjeka i prirode – primjer: planinarenje«, pri čemu će se referirati i na svoju netom objavljenu i iznimno originalnu knjigu *Filozofija i bioetika planinarenja*.

U brojnim raspravama, od kojih su se neke održavale čak i na plaži, koliko je to česta kiša dopuštala, sudjelovalo je više od 40 studenata i studentica sa Sveučilišta u Zagrebu i Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera. Nakon završetka *Studentske bioetičke radionice* održan je "Istraživački inovatorij", što je bila prilika da se studenti i studentice educiraju o pisanju znanstvenih i stručnih, osobito interdisciplinarnih radova.

Zanimljivo je bilo tri dana gledati i slušati ove strastvene bioetičare, koji su svoje rasprave i argumentiranja često nastavljali čak i u pauzama, tijekom ručkova i večera, te su se svi rastali uz najavu, pa i obećanje – "Vidimo se i dogovoreno na Lošinjju".

IZV. PROF. LUKA MIHANOVIĆ, KAPETAN BOJNOG BRODA

VOJNO POMORSTVO - izobrazba čuvara hrvatskog Jadrana

Piše: **MILA PULJIZ**

Hrvatsko vojno učilište “Dr. Franjo Tuđman” središnja je cjelina, i Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske, za razvoj i provedbu školovanja vojnog i civilnog osoblja iz područja obrane i sigurnosti u Republici Hrvatskoj, usredotočena na obrambeno-sigurnosne sadržaje. Primarna mu je uloga školovanje, priprema i osposobljavanje časnika, dočasnika, kadeta te državnih službenika za provedbu složenih zadaća u zemlji i inozemstvu. Isto tako HVU “Dr. Franjo Tuđman” centralno je mjesto razvoja znanstveno-istraživačkog rada za potrebe Oružanih snaga RH koji dominantno ostvaruje suradnjom s nizom i domaćih i međunarodnih institucija vezanih za sigurnost i razvoj obrambenih strategija i tehnologija. O učilištu, životu i radu kadeta, studijima te unaprjeđenju vojnog studija, više nam je kazao voditelj studija Vojno pomorstvo kapetan bojnog broda izv. prof. Luka Mihanović.

Predstavite nam Hrvatsko vojno učilište kao i razvoj studija za potrebe Oružanih snaga RH?

– Vojna izobrazba za potrebe Hrvatske vojske započela je u samim počecima Domovinskog rata, u listopadu 1991. godine, provedbom kratkih tečajeva za pripadnike Zbora narodne garde koji su uglavnom dolazili s bojišta i koji su se nakon provedene izobrazbe vraćali u svoje postrojbe. U prosincu iste godine osnovan je Časnički centar u kojem su se počeli razvijati institucionalni oblici izobrazbe. Tijekom svog razvoja Časnički centar prvotno je preimenovan u Hrvatsko vojno učilište “Petar Zrinski”, a 2015. u Hrvatsko vojno učilište “Dr. Franjo Tuđman”

Godine 2007. HVU postaje u potpunosti odgovorno za vojnu izobrazbu u Oružanim snagama RH?

– Tako je, težišne zadatke koje je HVU preuzeo jesu provedba svih razina izobrazbe i obuke časnika i dočasnika, ali i aktivnosti koje se odnose na predlaganje i sudjelovanje u izradi jedinstvenih standarda i mjerila za izobrazbu i obuku u Oružanim snagama, za izbornu nastavu i predavača te izradu smjernica i naputaka koji su potrebni za sverazine izobrazbe i obuke.

Kažite nam nešto o programima na HVU-u? Koliko je pripadnika Oružanih snaga RH do sada steklo vojna znanja?

– Tijekom godina razvoja obrazovanja i obuke na Hrvatskom vojnom učilištu “Dr. Franjo Tuđman” programi su se mijenjali i prilagođavali novim zahtjevima i izazovima globalnog okruženja. Do da-

Svake godine broj zainteresiranih veći je od broja odobrenih upisnih mjesta na studij, iako kroz propisane selekcijske postupke koje provodi MORH, sukladno kriterijima za prijem u djelatnu vojnu službu, dio kandidata ne uspije zadovoljiti postavljene kriterije za prijem

Luka Mihanović,
voditelj studija
JAKOV PRKIĆ/CROPIX

“

Cilj nam je budućim časnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske omogućiti stjecanje potrebnih interdisciplinarnih znanja, vještina i kvalifikacija koje odgovaraju pomorskom standardu zanimanja, i u vojnom i u civilnom okružju sukladno važećim međunarodnim normama i NATO standardima

nas je vojna znanja, vještine i kompetencije steklo više od 45.000 pripadnika Oružanih snaga RH, ali i naših partnerskih i susjednih zemalja, od vojnika, dočasnika i časnika do generala. Krajnji cilj institucionalnog razvoja HVU-u je, u suradnji s akademskom zajednicom, postati moderno Sveučilište obrane i sigurnosti za akademsko obrazovanje budućih dionika sustava domovinske sigurnosti, prvenstveno u interdisciplinarnom području znanosti u znanstvenom

polju vojno-obrambene i sigurnosno-obavještajne znanosti i umijeća.

Kada govorimo o ciljevima HVU-a, 2021. je ostvaren veliki korak?

– Te godine je, donošenjem Zakona o osnivanju Sveučilišta obrane i sigurnosti, osnovano Sveučilište obrane i sigurnosti “Dr. Franjo Tuđman” čime su pokrenuti procesi koji će sveukupne procese znanstveno-nastavnog razvoja HVU-a dovesti na najvišu razinu.

Predstavite nam studije u Zagrebu i Splitu?

– Sustav vojnog školovanja kontinuirano se razvijao od Domovinskog rata, počeci akademske suradnje Sveučilišta u Zagrebu i Ministarstva obrane sežu u 1992. kada je pokrenut studijski smjer Aeronautika usmjerenje vojni pilot. Ulaskom Republike Hrvatske u NATO i Europsku uniju vojnoškolovalanje trebalo prilagoditi novim sigurnosnim potrebama i izazovima. Zbog toga se, u suradnji s akademskom zajednicom, odnosno Sveučilištem u Zagrebu te Sveučilištem u Splitu, započelo s razvojem sveučilišnih studijskih programa oblikovanih za potrebe Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH. Od akademske godine 2014./2015. na Hrvatskom vojnom učilištu u Zagrebu se izvode preddiplomski sveučilišni studiji Vojno vođenje i upravljanje i Vojno inženjerstvo, te od 2018./2019. sveučilišni diplomski studiji Vojno vođenje i upravljanje te

Vojno inženjerstvo, a u Splitu se od akademske godine 2018./2019. izvodi integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Vojno pomorstvo. Stalan razvoj školovanja za potrebe Oružanih snaga RH potvrđen je i pokretanjem novijeg studijskog smjera, preddiplomskog i diplomskog studija Vojna kontrola zračnog prometa, pokrenutog u akademskoj godini 2023./2024.

Studij Vojnog pomorstva?

– Razvoj Vojnog pomorstva krenuo je “Odlukom Vlade Republike Hrvatske o pokretanju postupka za ustrojavanje posebnog studija Vojno pomorstvo”, donesenom 2017. godine. Nakon usklađivanja te završetka svih potrebnih procesa s ciljem pokretanja studija Vojno pomorstvo u travnju 2017. godine, Vlada Republike Hrvatske i Sveučilište u Splitu potpisali su “Sporazum o ustrojavanju posebnog studija Vojno pomorstvo”. Studijski program Vojno pomorstvo razvijen je u suradnji Hrvatskog vojnog učilišta “Dr. Franjo Tuđman” i Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, čime je otvoren put za upis prvih kadeta na studij Vojno pomorstvo te je studij zaživio upisom prvih kadeta u akademskoj godini 2018./2019. Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Vojno pomorstvo usko je povezan sa suvremenim znanstvenim spoznajama u znanstvenom području tehničkih znanosti, polju tehnologije prometa i transporta, posebice u području pomorstva te u interdisciplinarnim područjima, polju vojno-obrambene i sigurnosno-obavještajne znanosti i umijeća. S obzirom na to da u zaštiti prava i interesa Republike Hrvatske namoru, pored Hrvatske ratne mornarice, sudjeluju i Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstvo unutarnjih poslova i druge nadležne državne agencije i institucije, studij Vojno pomorstvo pruža jedinstvenu priliku školovanja pomorskih časnika za potrebe svih državnih institucija uključenih u zaštitu interesa RH na moru. Studijski program Vojno pomorstvo ustrojen je kao petogodišnji integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij sa smjerovima Vojna nautika i Vojno brodstrojarstvo. Važno je naglasiti i internacionalnu komponentu studija Vojno pomorstvo čiji su polaznici i pripadnici vojske Crne Gore uz stalnu otvorenost studija partnerskim zemljama RH.

Završetkom studija, koje su kompetencije koje dobivaju budući časnici?

– Cilj nam je budućim časnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske omogućiti stjecanje potrebnih interdisciplinarnih znanja, vještina i kvalifikacija koje od- >>

» govaraju pomorskom standardu zanimanja, i u vojnom i u civilnom okruženju sukladno važećim međunarodnim normama i NATO standardima. Imajući na umu ponajprije maritimnu orijentaciju naše države, koju i dalje moramo njegovati i svim silama podržavati, želimo u suradnji sa Sveučilištem u Splitu, kroz studij Vojnog pomorstva maksimalno pridonijeti daljnjem rastu i razvoju Hrvatske vojske. Studijski program traje pet godina, a potpisivanjem ugovora sa Ministarstvom obrane, Ministarstvom unutarnjih poslova ili Ministarstvom mora, promet i infrastrukture studenti postaju pridoni jednog od navedenih ministarstava te im se nakon završetka studija osigurava zapošljavanje u ministarstvu s kojim je potpisan ugovor. Kadetima/stipendistima na studiju Vojno pomorstvo osigurani su stipendija, smještaj, prehrana, obvezna literatura, vojna odora, sportska oprema i troškovi javnog prijevoza. Kadetima Ministarstva obrane RH nakon uspješnog završetka studijskog programa dodjeljuje se prvi časnički čin te preuzimaju prvu časničku dužnost u postrojbama Oružanih snaga. Tijekom redovitog profesionalnog razvoja časnici se upućuju na više razine obrazovanja časnika i na specijalističke tečajeve uzemljenja i inozemstvu. Njihovim završetkom stječu uvjete za promicanje u viši čin i postavljanje na više zapovjedne dužnosti.

Sastavni dio ovog studija jest i praksa?

– Sastavni dio studija su vojnostručna i plovidbena praksa. Tijekom vojnostručne prakse studenti

“*Do danas je vojna znanja, vještine i kompetencije steklo više od 45.000 pripadnika Oružanih snaga RH, ali i naših partnerskih i susjednih zemalja, od vojnika, dočasnika i časnika do generala*”

“*Sastavni dio studija su vojnostručna i plovidbena praksa. Plovidbena praksa provodi se na brodovima HRM-a i ostalim javnim brodovima*”

ovladavaju vještinama vođenja, zapovijedanja i nadzora, rukovanja osobnim vatrenim naoružanjem, gađanjem i održavanjem oružja te orijentacijom u prostoru i okruženju. Plovidbenom praksom i svakodnevnim brodskim aktivnostima studenti se upoznaju sa životom i radom na brodu. Plovidbena praksa provodi se na brodovima HRM-a i ostalim javnim brodovima. Nastavu na

studiju Vojno pomorstvo izvode nastavnici Sveučilišta u Splitu, odnosno nastavnici Pomorskog fakulteta, Filozofskog fakulteta, Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje, Prirodoslovno-matematičkog fakulteta te Pravnog fakulteta zajedno s nastavnicima i vojnim stručnjacima Hrvatskoga vojnog učilišta, ekspertima Hrvatske ratne mornarice i drugih sastavnica Oružanih snaga i Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

Kakva je zainteresiranost maturanata za ovaj studij?

– Dosadašnje iskustvo u organizaciji i provedbi studija Vojno pomorstvo ukazuje na kontinuiranu zainteresiranost maturanata za upis na naš studij. Tako možemo potvrditi kako je svake godine broj zainteresiranih veći od broja odobrenih upisnih mjesta na studij. Iako kroz propisane selekcijske postupke koje provodi MORH, sukladno kriterijima za prijem u djelatnu vojnu službu, dio kandidata ne uspije zadovoljiti postavljene kriterije za prijem. Na kraju, potrebno je naglasiti kako mladi ljudi odabirom upisa na studij Vojno pomorstvo, ali i upisom na druge studijske programe za potrebe Oružanih snaga RH biraju postati časnikom Oružanih snaga RH, možda i nesvjesni veličine poziva koju biti časnik pobjedničke Hrvatske vojske ima. Prvenstveno baštineći vrednote hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, kao i svekoliku višestoljetnu povijest hrvatskog naroda, kadeti biraju nastaviti pobjednički put naših predaka kroz službu Domovini u suvremenim okolnostima.

Piše i snimio: **BRANKO NAĐ**

Gotovo tristotinjak studenata Sveučilišta u Zagrebu tri je večeri zaredom na sceni Hrvatskog narodnog kazališta Zagreb pjevalo, glumilo, plesalo, na oduševljene svojih nastavnika mentora, ali i brojne publike. Riječ je, dakako, bila o kruni njihova višemjesečnog rada, izvedbama opere “Amfitrion” Borisa Papan-dopula.

Nastavak je tradicionalne suradnje sastavnica Sveučilišta u Zagrebu. Prethodne godine u režiji Krešimira Dolenčića postavili su operu-basnu “Životinjska farma”, i u tome je projektu sudjelovalo 180 studenata. Ove godine, još i više mladih pjevača, plesачa i glumaca pripremilo je operu koja je prai-zvedbu doživjela upravo u HNK 1940. godine. Studente Muzičke akademije, Akademije dramske umjetnosti, Akademije likovnih umjetnosti te Tekstilno-tehnološkog i Arhitektonskog fakulteta u ovom podvigu predvodili su dirigent Matija Fortuna i mlada redateljica Kristina Grubiša pod mentorstvom Krešimira Dolenčića.

Ovom premijerom, združeno umjetničko područje Sveučilišta u Zagrebu diseminira rezultate umjetničkog istraživanja koje je integralni dio redovitog godišnjeg skupnog prikazivanja rezultata obrazovnih procesa umjetničkih sastavnica sveučilišta javnosti, rekao je za Universitas Igor Lešnik, dekan Muzičke akademije:

– Umjetnički je to događaj od nacionalne vrijednosti s obzirom na to da je partitura ovog značajnog djela bila izgubljena više od osamdeset godina. Izvedba velikog studentskog ansambla te isto tako velikog autorsko/produkcijskog tima s više od dvjesto studenata i mentora pet različitih sastavnica Sveučilišta u Zagrebu dragocjena je prigoda za interdisciplinarnu suradnju putem koje studenti različitih umjetničkih područja i polja dobivaju izravan uvid u profesionalni način rada za koji se praktično osposobljuju, jasan je prvi čovjek MUZA-e.

Visoki kulturni utjecaj

Redovitost izvođenja ovakvih zajedničkih projekata od 2009. godine međunarodno je priznata specifičnost Sveučilišta u Zagrebu, dodaje dekan Lešnik, recen-tni citat iz Izvještaja međunarodnog reakreditacijskog povjerenstva za Muzičku akademiju, dobrim dijelom temeljen na uvidu u rezultate zajedničkih umjetničkih projekata umjetničkog područja, to potvrđuje.

“Budući da je visoko učilište (MUZA) primarno umjetnička institucija, umjetnička djelatnost ne može se mjeriti znanstvenim mjernim elementima poput doktorata, već umjetničkim, poput umjetničkih projekata. Brojnost, opseg i značaj umjetničkih projekata visokog učilišta za kulturnu politiku grada, države i društva općenito doista je više no impresivan. Kroz brojne koncertne ci-

Kostimi iz čarobne radionice TTF-a

Ovakvi iznimno zahtjevni interdisciplinarni projekti od velikog su značaja za Tekstilno-tehnološki fakultet koji izvodi studij Tekstilne tehnologije i inženjerstva te studij Tekstilnog i modnog dizajna, u okviru kojih studenti povezuju svoju kreativnost i umjetničku komponentu s inženjerskim znanjima i tehnologijama izrade tekstila i odjeće, rekla nam je Anica Hursa Šajatović, dekanica zagrebačkog TTF-a:

– Pri izradi kostima studenti promišljaju i s povijesnog aspekta analiziraju odjeću sukladno glazbenom predlošku ili scenariju, kreativno promišljaju i izrađuju kostimografske mape, odabiru materijal za predložene kostime, a nakon toga slijedi tehnologija izrade kostima koja osim procesa krojenja, šivanja i dorade obuhvaća bojadisanje i digitalni tisak. Cjelokupni kostim dobiva pravi smisao u pokretu umjetnika i umjetničkoj produkciji i to pokazuje da je suradnja umjetničkih akademija i fakulteta koji djeluju u tehničkom i umjetničkom području od iznimne važnosti u realizaciji umjetničkih projekata, naglašava Hursa.

Oкупljeni na kolegiju Primijenjena kostimografija, studenti Sveučilišta u Zagrebu Tekstilno-tehnološkog fakulteta 1. godine diplomskog studija Tekstilnog i modnog dizajna, smjer Kostimografija: Mirta Baranić, Petra Bobić, Jana Friščić, Ana Jančiković, Roza Marija Marković, Nikolina Manda Šarić i Laura-Ana Zdunić te studenti 1. godine diplomskog studija Tekstilnog i modnog dizajna, smjer Modni dizajn: Karlo Blažina, Ema Bukovac, Magdalena Juričić, Tesa Koren, Marko Marić, Katarina Matulin, Rea Petermel, Ema Šram i Silvija Šubek autori su kostimografskog rješenja za operu Amfitrion. Njihovu kreativnost su nadzirale i vodile ka kvalitetnoj realizaciji mentorice izv. prof. art. Barbara Bourek, izv. prof. dr. sc. Irena Šabarić i asistentica Franka Karin, mag. ing. techn. text.

– Ovo iskustvo iznimno je važno za studente jer su se kroz rad na projektu susretali s konkretnim problemima koje će susretati tijekom karijere, a koje su uspješno savladali. U okviru kolegija Primijenjena kostimografija studenti su uložili sate i sate predanog rada, ali prije svega mladenačkog entuzijazma i beskrajnog strpljenja, zaključuje dekanica TTF-a.

Tijekom realizacije kostimografskih rješenja za operu “Amfitrion”, bile su uključene i studentice 3. godine prijediplomskog studija Tekstilne tehnologije i inženjerstva, smjer Tekstilna kemija, materijali i ekologija Lea Beličev, Klarisa Čopi i Martina Ivaničić. Studentice su sudjelovale u bojenju tekstila i digitalnom tisku primjenjujući znanja i vještine stečene tijekom studija. Za mlade tehnologe ova suradnja je bila pravi izazov jer su morale izaći iz sigurnosti laboratorijskog okruženja i sudjelovati u realizaciji za ciljanu svrhu, realizirati obojene efekte na tekstilu prema zahtjevima kostimografa. Uz pomoć i podršku mentorica prof. dr. sc. Ane Sutlović, prof. dr. sc. Martine Ire Glogar, asistentice Ivane Čorak, mag. ing. techn. text. te stručnih suradnica Veronike Lovreškov, mag. ing. techn. text. i Ive Divjak, mag. ing. techn. text. uspješno su obojeni brojni odjevni predmeti različitog sirovinskog sastava. Posebno vesele nakon višednevnog cjelodnevnog rada bila je realizacija zlatnih elemenata digitalnim tiskom koji su do punog izražaja došli pod svjetlima pozornice.

IZVEDENA OPERA 'AMFITRION' ZDRUŽENOG UMJETNIČKOG PODRUČJA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Studenti dokazali da na njima počiva budućnost hrvatske kulture

kluse u vlastitoj produkciji (kao i značajne suradnje s najvećim kulturnim institucijama RH), visoko učilište kreira velik dio kulturne politike društva u državi. Društvena uloga visokog učilišta na vrlo je visokoj razini. Akademija je svjesna svoga visokog kulturnog utjecaja (preko 100 koncerata po akademskoj godini) i dobro ga približava društvu. Stoga je najvidljiviji predstavnik Sveučilišta", stoji u spomenutom Izvještaju.

Premijerom "Amfitriona" ravnao je dirigent Matija Fortuna, dok su reprizne izvedbe bile pod ravnanjem studenata Matea Narančića i Ivana Šćepanovića.

Praizvedba opere bila je u veljači 1940. u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu te otada nikada nije izvedena u cijelosti. Dugo se smatralo da je partitura opere izgubljena, a samo je uvertira preživjela i izvodila se relativno često u interpretaciji hrvatskih orkestrara. No i partituru i klavirski izvadak opere otkrio je muzikolog Davor Merkaš 2011. godine: partituru u Hrvatskoj, a klavirski izvadak u Austriji, u sklopu ostavštine dirigenta Karla Böhma. Za potrebe ovoga projekta, Muzički informativni centar u Zagrebu priredio je i tiskao partituru "Amfitriona" kako bi se opera ponovno mogla izvesti, čak 83 godine nakon njene praizvedbe.

Ova glazbena parodija u tri čina donosi inačicu mitološke priče o bogovima Zeusu i Merkuru koji poprimaju ljudski lik i karakte-

Studente Muzičke akademije, Akademije dramske umjetnosti, Akademije likovnih umjetnosti te Tekstilno-tehnološkog i Arhitektonskog fakulteta u ovom podvigu predvodili su dirigent Matija Fortuna i mlada redateljica Kristina Grubiša pod mentorstvom Krešimira Dolenčića, kao i njihovi brojni profesori i asistenti

re kako bi dvojici smrtnika - tebanskom vojskovođi Amfitrionu i njegovu ordonancu Sosiasu - zaveli žene. Svojevrsna je to komedija zablude koja dovodi do niza zabavnih, smiješnih i intrigantnih zapleta u radnji, dok briljantna orkestracija sadrži niz dojmljivih arija, majstorskih zborova i sjajnih ansambala. Skladana u predvečerje svjetskoga rata, opera "Amfitrion" je, prema riječima samoga autora, zamišljena kao djelo koje će u teško, kritično i depresivno

vrijeme moći razvedriti i nasmijati publiku.

Projekt opere, kao vid međufakultetske suradnje u umjetničkom području, započeo je 2009. godine na inicijativu tadašnjih dekanu triju umjetničkih akademija Sveučilišta u Zagrebu – Mladena Janjanina, Enesa Midžića i Slavomira Drinkovića – operom "Čarobna frula" u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog. Petnaest godina kasnije, ova iznimna suradnja, jedinstvena u području visokog obrazovanja na svjetskoj razini, nastavljena je operom "Amfitrion", napominje Davor Švaić, dekan Akademije dramske umjetnosti.

Vidljivost umjetničkog područja

U razgovoru za Universitas objašnjava kako studenti danas tijekom studija u umjetničkim područjima stječu kompetencije nužne za uspješno uključivanje u kulturni sektor, kako kroz vlastite umjetničke karijere, tako i u područje kulturnih i kreativnih industrija. Upravo ovi projekti omogućuju im da tijekom studija u realnoj situaciji i profesionalnom okruženju osjete i iskuse što znači pripremiti, producirati i prezentirati jedan od najzahtjevnijih i

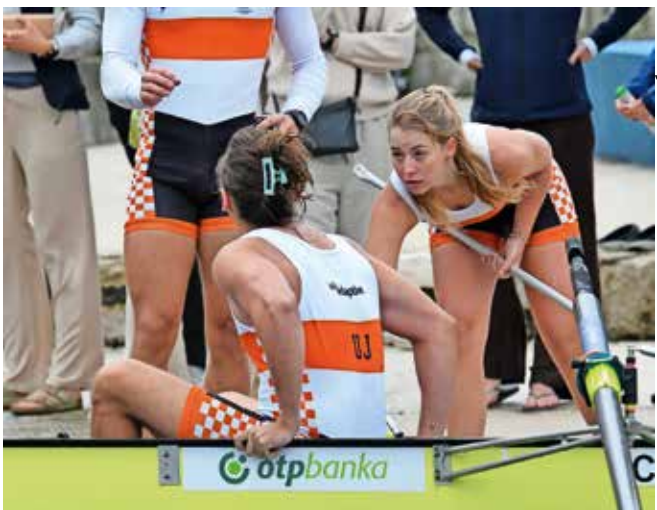
najsloženijih glazbeno-scenskih žanrova poput opere:

- Naš je cilj pokazati kako obrazujemo i odgajamo talentirane i sposobne generacije mladih umjetnica i umjetnika, koji će u tradiciji našeg kulturnog identiteta i baštine tvoriti i stvarati budućnost naše umjetnosti i kulture. Prema mišljenju kritike i publike, ovi su operni projekti iz godine u godinu u svakom segmentu na najvišoj razini, s rasprodanim izvedbama čak i u godinama pandemije.

Ovogodišnja prema "Amfitrion", dodaje Švaić, svojim umjetničkim dosezima i produkcijskom složenosti čak i nadilazi profesionalne projekte ove vrste:

- Stoga smo ponosni i zahvalni svim studentima, mentorima, prijateljima i partnerima koji održavaju i nastavljaju ovu iznimno vrijednu tradiciju i jedinstvenu suradnju te tako doprinose razvoju, afirmaciji i vidljivosti umjetničkog područja te umjetnosti i kulture kao temeljne društvene vrednote.

Poseban izazov za sve uključene u ovaj grandiozni projekt bilo je postavljanje opere "Amfitrion" bez prethodnog cjelovitog slušanja, jer ne postoji audio snimka cjelovitog djela. Koliko su u tome bili uspješni studenti i nastavnici umjetničkog područja Sveučilišta u Zagrebu, uvjerali su se svi koji su uspjeli doći do ulaznica. Bez imalo sumnje, bio je ovo kulturno-umjetnički događaj godine, bez konkurencije.

SPEKTAKULARNA MEĐUNARODNA SVEUČILIŠNA MANIFESTACIJA

Regata ‘Sveti Duje’ okupila europska i svjetska sveučilišta u srcu Splita

Uz slavne britanske ekipe Oxforda, Cambridgea i Imperiala, dugogodišnji sudionici ove regate su i sveučilišta Sveučilište “Jagiellonian” te sveučilišta u Aachenu, Beogradu, Zagrebu, Dubrovniku i Veleučilište “Lavoslav Ružička” u Vukovaru

Piše:
UNISPORT PRESS

Mjesec svibanj već tradicionalno u sveučilišnom sportskom kalendaru bilježi Regatu “Sveti Duje”. Međunarodno veslačko natjecanje koje već više od dva desetljeća u gradu podno Marjana okuplja sveučilišnu elitu, ove je godine nadmašilo sva očekivanja, pa čak i vremenske (ne) prilike. Od 12. do 14. svibnja, Sveučilište u Splitu bilo je u centru zbivanja, a cvit Mediterana je postao prava studentska metropola.

Uz dobro poznate britanske ekipe Oxforda, Cambridgea i Imperiala, dugogodišnji sudionici ove regate su i sljedeća sveučilišta: u Aachenu, Sveučilište “Jagiellonian”, u Beogradu, Zagrebu, Dubrovniku i Veleučilište “Lavoslav Ružička” u Vukovaru. Posebnu ulogu uvijek igra Sveučilište u Splitu, izvrstan domaćin koji se osim na regatnom polju, iznimno iskazao i u drugim segmentima ove regate, od društvenog do kulturnog aspekta. Stoga, sve pohvale idu našem lokalnom Sveučilištu na čelu s rektorom, prof. Dragom Ljutićem koji je i ove godine, uz prof. Željka Domazeta svečano otvorio Regatu. Da Regata gradi mostove između različitih sveučilišta, kultura i tradicija, baš kao i da se dobar glas daleko čuje, pokazuje povijesni dolazak azijske i afričke sveučilišne ekipe. Naime, prvi put na Regati je sudjelovalo Sve-

“*Jedino europsko sveučilište koje je okupilo ovako zavidan broj veslačkih legendi, alumnija i studenata jest splitsko. To i ne čudi ako znamo da je studentski sport jedan od ključnih brendova sveučilišta koje podiže standarde*”

učilište u Johannesburgu, odnosno predstavnici National University Team Korea. Subota, 13. svibnja, pokazala je svu raskoš sveučilišnog sporta, jednog od ključnih stupova kvalitete na našem sveučilištu. Na regatnom polju u Spinutu, okupio se rekordan broj posada, njih više od 20 u ženskoj i muškoj konkurenciji. Upravo to je najbolji pokazatelj vrijednosti sveučilišnog sporta, baš kao i Regata “Sveti Duje”. Duplu pobjedu odnijeli su Britanci, s obzirom na trijumf posade osmeraca Oxforda u ženskoj i muškoj konkurenciji. Drugo mjesto, također je dvostruko pripalo Britancima jer zauzeli su ga osmerci Cambridgea kod veslača i kod veslačica. Odlična ženska posada osmerca Sveučilišta u Splitu okitila se brončanim odličjem i jedina je hrvatska eki-

pa koja se popela na postolje, što je zaista fantastično postignuće. Vrijedi istaknuti da su ekipe Oxforda u Splitu na najbolji mogući način uzvratile Cambridgeu, čije su posade slavile na nedavno održanom Boat raceu na rijeci Temzi u Londonu.

Utrka legendi

Vrhunac regate u iznimnim uvjetima kad bi mnogi s razlogom odustali, uslijedio je završnog dana, u nedjelju, 14. svibnja. Unatoč jakoj lebičadi i neodlučnom nebu koji su trke s tradicionalne pozornice na Rivi premjestili u akvatorij veslačkog kluba “Gusar”, želja i snaga svih aktera uključenih u Regatu, još jednom su pobijedili vremenske (ne)prilike, pa tako

nastavak
na str. 26

A FINALE
MEN | 1000M

POS	TEAM	TIME
1	UNIVERSITY OF OXFORD	2:03.4
2	UNIVERSITY OF CAMBRIDGE	2:06.1
3	IMPERIAL COLLEGE	2:13.0
4	UNI OF JOHANNESBURG	2:16.0
5	KNSU	2:22.6
6	RWTH AACHEN UNIVERSITY	2:23.5

FINAL
WOMEN | 1000M

POS	TEAM	TIME
1	UNIVERSITY OF OXFORD	3:09.5
2	UNIVERSITY OF CAMBRIDGE	3:14.2
3	UNIVERSITY OF SPLIT	3:37.0
4	UNIVERSITY OF ZAGREB 1	3:55.7
5	JAGIELLONIAN UNIVERSITY	4:06.3
6	UNIVERSITY OF ZAGREB 2	5:22.8
7	UNIVERSITY OF BEOGRAD	5:32.0

LEGENDS
MEN | 200M

POS	TEAM
1	OXFORD LEGENDS
2	CAMBRIDGE LEGENDSS
3	SPLIT LEGENDS

nastavak
sa str. 24

spektakl nije izostao. Glavnu ulogu u dvije revijalne utrke imala su tri europska sveučilišta: Oxford, Cambridge i domaćini, Sveučilište u Splitu, a vesla su ukrstile legende Oxforda, Cambridgea i Splita. U prvoj revijalnoj, europskoj trci slavio je **Imperial** te tako izborio sudjelovanje u interkontinentalnoj trci koju su okrunili s novom pobjedom. Već tradicionalno, **Utrka legendi Oxforda, Cambridgea i Splita** u čijim čamcima leže brojne olimpijske, svjetske i europske medalje, privukla je alumnije i danas uspješne poslovne ljude, ali u srcu veslače, da ponovno uskoče u čamac, zaveslaju i prisjete se slavni i nezaboravni uspomena. Ponovno, pobjedu je odnio **Oxford**. Šarolik mozaik Regate "Sveti Duje" uz veslačke trke, već treću godinu zaredom obuhvaća MeetUp Lessons from the boat, a ove godine na temu **Sporta i medicine**, s posebnim naglaskom na studentsku populaciju medicinara, istaknuo je **Jan Herzog**. Ove godine, održana je i sjednica izvršnog odbora Europske sveučilišne sportske asocijacije (**EUSA**).

Još jednom se pokazalo da je Regata "Sveti Duje" manifestacija koja izdvaja Split od drugih gradova te ga na specifičan način pozicionira na turističkoj mapi svijeta. U ulozi organizatora ovog međuna-

rodnog događaja, bili su: **Sveučilište u Splitu, Splitski sveučilišni sportski savez, Veslački savez Dalmacije, Hrvatski veslački klub Gusar i Hrvatski akademski sportski savez.**

Jedino hrvatsko, usudili bismo napisati i europsko sveučilište koje je okupilo ovako zavidan broj veslačkih legendi, alumnija i studenata jest splitsko. To i ne čudi ako znamo da je studentski sport jedan od ključnih brendova našeg sveučilišta koje svakim danom, postavlja standarde sve više. Regata je još jednom stavila pečat na svoje iskonske temelje te ponosno i časno, u svoju povijest upisala nove stranice, veslali smo zajedno 21. put. Ambicije su i dalje postojane pa s nestrpljenjem očekujemo vidjeti što nam budućnost nosi.

“

Sveučilište u Splitu, izvrstan domaćin koji se osim na regatnom polju, iznimno iskazao i u drugim segmentima ove regate, stoga, sve pohvale rektoru Draganu Ljutiću koji je, i ove godine, uz prof. Željka Domazeta svečano otvorio Regatu

MANIFESTACIJA NA FILOZOFSKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U SPLITU

'Friendship in May' sve posjećeniji i bogatiji događanjima

Piše **MILA PULJIZ**

U tijeku je velika, sada već tradicionalna manifestacija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu. Riječ je o zanimljivom događaju naziva "Friendship in May", manifestaciji koja se tijekom svibnja organizira na inicijativu Uprave Fakulteta, prof. Glorije Vickov, izv. prof. Antonele Marić, prof. Ine Reić Ercegovac i doc. Vedrana Barbarića, a u suradnji s partnerskim institucijama, studentima i vanjskim dionicima, s ciljem predstavljanja svojih stručnih i znanstvenih postignuća akademskoj i lokalnoj zajednici. Riječ je prvenstveno o predstavljanju znanstvenih monografija znanstvenika na Filozofskom fakultetu ili kolega znanstvenika s drugih institucija, mnogim tematskim predavanjima, primjerice o potrebi zdravog načina života, osvješćivanje o važnosti zdrave prehrane i tjeleježbe, u suradnji s transdisciplinarnim centrima Filozofskog fakulteta. S tim ciljem organiziraju se ak-

tivnosti i vježbe na otvorenom, pozivaju renomirani stručnjaci da studentima i lokalnoj zajednici prenesu svoja znanja i održe tematska predavanja... Održavaju se i okrugli stolovi te se raspravlja o važnim društvenim i tekućim zbivanjima, pokušava skrenuti pozornost na aktualne teme i ponuditi odgovarajuća rješenja. – Studenti i njihovi mentori rado se odazivaju pozivu za sudjelovanje, jer se žele predstaviti

VOJKO BAŠIĆ/CROPIX

SVEUČILIŠNA GALERIJA

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju proslavila 30 godina postojanja i djelovanja

Zbog rangiranja na svjetskim ljestvicama, upravo teme održivosti od iznimne važnosti za Sveučilište. Želim da vaše obrazovanje nastavite na jednom od studijskih programa Sveučilišta u Splitu, a školi i njezinim djelatnicima želim puno uspjeha u daljnjem razvoju – kazao je prorektor prof. Igor Jerković

Piše:
MILA PULJIZ

Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju proslavila je svoj okrugli, trideseti rođendan u Sveučilišnoj galeriji, gdje se, povodom proslave osnutka predstavila izložbom “Kreativan učitelj – kreativan učenik”. Brojni posjetitelji okupili su se na ovoj svečanosti, bivši i sadašnji kolege i učitelji, mnogi učenici – također bivši i sadašnji, ali i mnogobrojna obitelj, rodbina i prijatelji izlagatelja. Proslavi su nazočili i prorektor za znanost i kvalitetu prof. Igor Jerković, gradonačelnik Splita prof. Ivica Puljak, akademik Kažimir Hraste, akademik Dinko Kovačić, zamjenik župana Stipe Čogelja, donedavni ravnatelj škole Ivan Kovačević, trenutna ravnateljica Sela Tecilazić te autorica izložbe Ta-

nja Ukas. Izložbu je moderirala voditeljica Sveučilišne galerije Helena Trze Jakelić. Na samom početku, gostima se u ime rektora Sveučilišta u Splitu obratio prorektor prof. Igor Jerković kazavši kako su zbog rangiranja na svjetskim ljestvicama, upravo teme održivosti od iznimne važnosti za Sveučilište. – Želim da vaše obrazovanje nastavite na jednom od studijskih

programa Sveučilišta u Splitu, a školi i njezinim djelatnicima želim puno uspjeha u daljnjem razvoju – kazao je. Ravnateljica škole Sela Tecilazić kazala je kako je škola u svojih 30 godina postojanja osluškivala tržište, razvijala vještine i potrebe društva stvaranjem novih zanimanja. – Ostvarili smo jasnu viziju i identitet svih naših programa, odgojili smo puno uče-

nika koji su danas vrsni stručnjaci te smo ponosni što upravo oni predstavljaju i svjedoče kvaliteti naših programa. Bez nastavnika struke ne bi bilo kvalitetnog strukovnog školstva. Posao nastavnika, osim znanja i vještina, zahtijeva i posebne psihofizičke karakteristike. Jedan od takvih ljudi, koji je ugradio svojih 30 godina u našu školu, koji je imao viziju i volju je Ivan Kovačević – kazala je Tecilazić.

– Vi ste 2011. godine školi dodijelili ime Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju. O održivoj gradnji tada nitko nije govorio, o tome se tek počelo govoriti u novije doba. Zbog toga svima vama, a posebno učenicima, želim čestitati sve što ste napravili za grad Split, našu županiju i našu državu jer vi uistinu jeste avangarda – kazao je zamjenik župana Stipe Čogelja, nakon čega je i otvorio izložbu.

Dan nakon toga održana je i panel-rasprava na temu “Strukovne vještine, diskusija o budućnosti struke, povijesti obrazovanja u industriji i dizajnu te promjenama u školama koje ih obrazuju”. Sudionici su bili Tomislav Đonlić, pročelnik Upravnog odjela za kulturu i prosvjetu Splitsko-dalmatinske županije, dr. Ana Šverko, viša znanstvena suradnica Instituta za povijest umjetnosti – Centru “Cvito Fisković” u Splitu, Renato Jerončić, analitičar Zavoda za zapošljavanje, Ivan Kovačević, bivši ravnatelj škole, prof. art. Edvin Dragičević, dekan Umjetničke akademije u Splitu, Sela Tecilazić, ravnateljica škole, i Toni Trivković, bivši učenik škole, vlasnik tvrtke “Agilo” i predsjednik udruge “Split Tech City”.

PREDAVANJE KOLINDE GRABAR-KITAROVIĆ

Jedno od najzanimljivijih događanja kojima smo nazočili na ovogodišnjoj manifestaciji jest zasigurno predavanje četvrte predsjednice Republike Hrvatske, gđe Kolinde Grabar-Kitarović pod nazivom “Peace and security for a world in transition amid acute geopolitical confrontation”. Predavanju su osim mnogobrojnih studenata i kadeta Vojnog pomorstva, dekana, prodekanica, predstavnika Grada i Županije, nazočili i dekanica Fakulteta prof. Gloria Vickov koja je uputila pozdravnu riječ, kao i prodekanica prof. Antonela Marić koja je moderirala cijeli događaj. – Našem je Fakultetu iznimna čast i zadovoljstvo što možemo biti domaćin gostujućem predavanju gđe Grabar-Kitarović, što naši profesori, studenti i gosti imaju priliku čuti iznimno zanimljivo i vrlo aktualno izlaganje jedne od najistaknutijih hrvatskih političarki i diplomatkinja – kazala je prof. Vickov, izrazivši zahvalu gđi Grabar-Kitarović što je sudjelovala u izgradnji i realizaciji nastave na novom diplomskom sveučilišnom interdisciplinarnom studiju na engleskom jeziku. – Riječ je o novom diplomskom studiju Democracy and Resilience in Modern Society (Demokracija i društvena otpornost suvremene države), kojeg je nositelj Filozofski fakultet, a izvodi se u suradnji sa Sapir Accademic College iz Izraela – dodala je dekanica.

svojim kolegama i suradnicima, kao i lokalnoj zajednici, te im prikazati dosege svojih istraživanja i/ili promišljanja. Posebno dobru suradnju Filozofski fakultet ostvaruje s Umjetničkom akademijom Sveučilišta u Splitu. Tako se svake godine studenti glume, solo pjevanja i glazbenog odjela predstavljaju svojim izvedbama i repertoarom, ne samo studentima Filozofskog fakulteta, nego i svojim prijateljima i široj

zajednici. Ulaz na sva događanja je uvijek besplatan – kazali su nam iz Uprave Fakulteta, dodavši da je entuzijazam koji pokazuju svi sudionici manifestacije izrazito pozitivan, toliko da je svake godine ova manifestacija sve brojnija događanjima. Događaju se i različite suradnje, poput ones udrugom “Sunce”, sajmovi razmjene, vježbe oživljavanja (CPR) u suradnji s Kliničkom bolnicom u Splitu, kao i mnoge dru-

ge aktivnosti. Unutar manifestacije održano je i predavljanje međunarodnih nastavnih baza. Riječ je o Istituto San Leone Magno iz Rima i Istituto Fratelli Maristi iz mjesta Giuliano in Campagna pored Napulja. Zainteresiranim studentima nastavne baze su predstavili direktor instituta iz Napulja, fr. Roberto Moraglia, koordinatorica za među-

narodnu suradnju prof. Regina Rosa D’Alterio, te direktor instituta iz Rima, prof. Matteo Mennini i koordinatorica za međunarodnu suradnju iz Rima, prof. Ana Plavša. Studenti koji su već koristili mogućnost stažiranja prepuni su pozitivnih dojмова, a u planu je i proširenje suradnje na druge nastavne baze u Italiji i Njemačkoj (Berlin).

PAUN PAUNOVIĆ / CROPIX

TONI MODRIĆ, PRVI JE UPISAO IZMIJENJENI DOKTORSKI STUDIJ NA KINEZIOLOŠKOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U SPLITU

Ovakav model doktorskog studija potpuno je usmjeren na znanost

Piše: **MILA PULJIZ**

Toni Modrić diplomirao je na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Splitu (usmjerenje "Kondicijska priprema sportaša") i stekao titulu magistra kineziologije. Tijekom preddiplomskog i diplomskog studija dva puta je nagrađivan od Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Splitu za izvrsnost. Dobitnik je Dekanove i Rektorove nagrade te bio izabran u 100 najboljih studenata u Hrvatskoj 2011. godine. Dobitnik je i nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu. U prosincu 2022. godine završio je doktorski (poslijediplomski) studij na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Splitu i stekao titulu doktora znanosti iz područja društvenih znanosti, polja kineziologije. Modrić je doktorand koji je prije nekoliko godina prvi upisao izmijenjeni doktorski studij koji se od tada izvodi u potpunosti kao istraživački studij bez formalnog oblika nastave.

Prije nekoliko godina upisali ste izmijenjeni doktorski studij, koji se od tada izvodi u potpunosti kao istraživački studij bez formalnog oblika nastave. Što to točno znači?

- Ovakav model doktorskog studija u potpunosti je usmjeren na znanost, što kod dosadašnjeg uobičajenog modela u Hrvatskoj nije bio slučaj. Iako se generalno može reći da je ovakav model doktorskog studija novina u Hrvatskoj, u svijetu je gotovo standardna praksa. Ono što posebno karakterizira ovaj model je mogućnost da student sam odabere temu koju želi istraživati. Koliko znam, ovo je posebno prepoznato od tadašnje prorektorice za znanost prof. Leandre Vranješ Markić i prof. Mile Dželalića PMF-a, koji su puno pridonijeli implementaciji modela. Studij se u potpunosti izvodi na engleskom jeziku.

Kako izgleda proces upisa?

- Kod samog upisa, student prijavljuje temu i predstavlja projekt istraživanja. Tijekom studija, u suradnji s mentorom provodi istraživanja i objavljuje znanstvene radove. Svaki pojedini rad prolazi kroz zahtjevan postupak recenzije u časopisima. Recenzija je neovisna, što osigurava da samo iznimno kvalitetni radovi mogu biti objavljeni. Nakon objave rada, student pristupa ispitu na kojem svoj rad mora obraniti ispred stručnog povjerenstva, sastavljenog od profesora i znanstvenika koji su ili stručnjaci u području teme rada ili imaju ekspertizu u području metodologije istraživanja. Osim izrade i obrane znanstvenih radova, student tijekom studija mora pohađati znanstvene konferencije na kojima prezentira svoje radove. Također, treba pohađati i stručne konferencije (znanstvene škole) s ciljem dodatne edukacije u području interesa. U konačnici, student mora

Iako se generalno može reći da je ovakav model doktorskog studija novina u Hrvatskoj, u svijetu je gotovo standardna praksa, a posebno ga karakterizira mogućnost da student sam odabere temu koju želi istraživati

izraditi doktorsku disertaciju po tzv. skandinavskom modelu. U svemu ovome ključnu ulogu ima mentor koji zapravo direktno obučava i usmjerava studenta u ovim aktivnostima. Osobno sam sretan što sam imao priliku surađivati s vrhunskim čovjekom i znanstvenikom, prof. Damirom Sekulićem, koji ima zaista enormno znanje i iskustvo u području metodologije znanstvenih istraživanja. Ovim putem mu još jednom zahvaljujem što ih je nesebično dijelio sa mnom.

Ukratko nam objasnite temu vaše disertacije.

- U disertaciji sam analizirao trkačke performanse nogometaša iz hrvatske nogometne lige te utjecaj različitih faktora koji utječu na njihovu izvedbu i na uspjeh u nogometu. Fokus je bio na faktorima koji imaju snažnu teorijsku pozadinu za povezanost s trkačkim performansama, a koji globalno nisu istraživani među profesionalnim igračima elitne razine natjecanja. Rezultati su pružili nova saznanja koja se mogu iskoristiti za optimizaciju cjelokupnog trenajžno-natjecateljskog procesa u nogometu. Svakako bih naglasio da su u ovome istraživanju prvi put analizirane trkačke performanse iz hrvatske nogometne lige, stoga ova doktorska disertacija u konačnici omogućuje detaljno razumijevanje fizičkih zahtjeva s kojima se susreću nogometaši najvišeg ranga natjecanja u Hrvatskoj.

Vaše glavno polje interesa je nogomet?

- Tako je, u njega sam uključen duže od 20 godina. Aktivno sam igrao 13 godina i prošao sve uzrasne kategorije od početnika do seniora. Posljednjih 10 godina radio sam kao profesionalni kondicijski trener u zemlji i inozemstvu. Proveo sam gotovo dvije godine kao glavni kondicijski trener nogometnog kluba HNK Hajduk Split. Osim toga, kao glavni kondicijski trener radio sam u najtrofejnijem turskom nogometnom klubu (Galatasaray SK) i najtrofejnijem latvijskom nogometnom klubu (Riga FC). Također, kao glavni kondicijski trener radio sam u još nekoliko nogometnih klubova elitnog ranga natjecanja, kao što su Kardemir Karabükspor (Turska), Pafos FC (Cipar), RNK Split te u hrvatskoj nogometnoj U-17 reprezentaciji. Tako sam imao priliku surađivati s vrhunskim svjetskim nogometnim igračima i trenerima. Kao pozvani predavač svoja sam znanja i iskustva predstavljao na međunarodnim konferencijama o kondiciji

Toni Modrić:
Dogovaramo suradnju s jednom od vodećih svjetskih tvrtki koje se bave analizom performansi u nogometu
ANTE ČIZMIĆ/CROPIX

U Hajduku sam radio dvije godine kao kondicijski trener, to nije bio posao već strast, ponosan je Modrić

svoj pripremi sportaša. Trenutno sam zaposlen kao asistent na Kineziološkom fakultetu Sveučilišta u Splitu, gdje sam fokusiran na provođenje različitih znanstvenih istraživanja. Iako je moj glavni znanstveno-istraživački interes analiza performansi u nogometu, aktivno sam involviran u projekte koji se bave istraživanjem performansi i u drugim sportovima (futsal, rukomet, košarka, borilački sportovi).

Ukupno sam objavio gotovo 50 znanstvenih i stručnih radova, od čega ih je više od 30 objavljeno u časopisima indeksiranim u najboljim svjetskim bazama podataka (WoS i Scopus).

Dobitnik ste i nagrade za znanost, ali i jedan od vodećih znanstvenika u vašem polju istraživanja?

- Da, nedavnom odlukom senata Sveučilišta u Splitu, za znanstveni rad sam na-

građen Sveučilišnom nagradom za znanost za mlade istraživače. Uspostavio sam brojne međunarodne suradnje sa znanstvenicima iz SAD-a, Engleske, Francuske, Njemačke, Poljske, Italije, Švedske, Slovenije, BiH, Srbije, itd. Mogu reći da sam jedan od prvih znanstvenika koji je dobio priliku istraživati trkačke performanse najelitnijih svjetskih nogometaša iz Lige prvaka. Ova istraživanja su objavljena

u nekim od najboljih svjetskih časopisa u području "sport science". U nekima od njih hrvatski autori nikada nisu objavili svoje radove, što jasno pokazuje razmjere tog uspjeha. No moram naglasiti da to nije samo moj uspjeh, već je rezultat rada tima ljudi s Kineziološkog fakulteta Split, predvođenim prof. Damirom Sekulićem.

Koliko je truda i odricanja potrebno za ovakav uspjeh?

- Potrebno je zaista mnogo truda i odricanja. U zadnje dvije godine, moj tim i ja objavili smo više od 30 znanstvenih radova. Međutim, moram reći da nam znanost nije bila jedini fokus. Svi smo okupirani i drugim poslovima, u struci i/ili nastavi. Osobno, osim kao asistent na fakultetu, paralelno sam radio kao profesionalni kondicijski trener u nogometu i završio doktorski studij. Nekada je bilo zaista izazovno sve to uskladiti, prvo međusobno, a onda i s obvezama iz privatnog života. Ključna je podrška kolega i obitelji te, naravno, dobra organizacija.

Planovi za budućnost?

- Sa sigurnošću mogu reći da ćemo nastaviti istraživati performanse u nogometu, ali i drugim sportovima. Stoga možete očekivati nove znanstvene radove objavljene u najkvalitetnijim svjetskim časopisima. U planu je također povezati se s vrhunskim svjetskim znanstvenicima iz područja, što će svakako bolje pozicionirati Sveučilište u Splitu u svjetskim znanstvenim okvirima. Osim toga, trenutno smo u procesu dogovora suradnje i s jednom od vodećih svjetskih tvrtki koje se bave analizom performansi u nogometu.

Ima li Hajduka u budućnosti?

- U Hajduku sam već radio gotovo dvije godine kao glavni kondicijski trener seniorske ekipe. Zapravo, to nije ni bio posao, već strast. Takve emocije se mogu u malo kojem poslu doživjeti. Iako je posao trenera u nogometu takav da nikada ne znate što nosi budućnost, ja sam siguran da ću nekada u budućnosti opet biti dio Hajduka, povezivati znanost i praksu.

“

Nastaviti ćemo istraživati performanse u nogometu, ali i drugim sportovima, pa se mogu očekivati novi znanstveni radovi, povezivanje s vrhunskim svjetskim znanstvenicima

KNJIŽEVNA PREPORUKA

'LEKCIJE IZ KEMIJE' pokorile su svijet, otkrijte zašto

Piše KATARINA MALJKOVIĆ

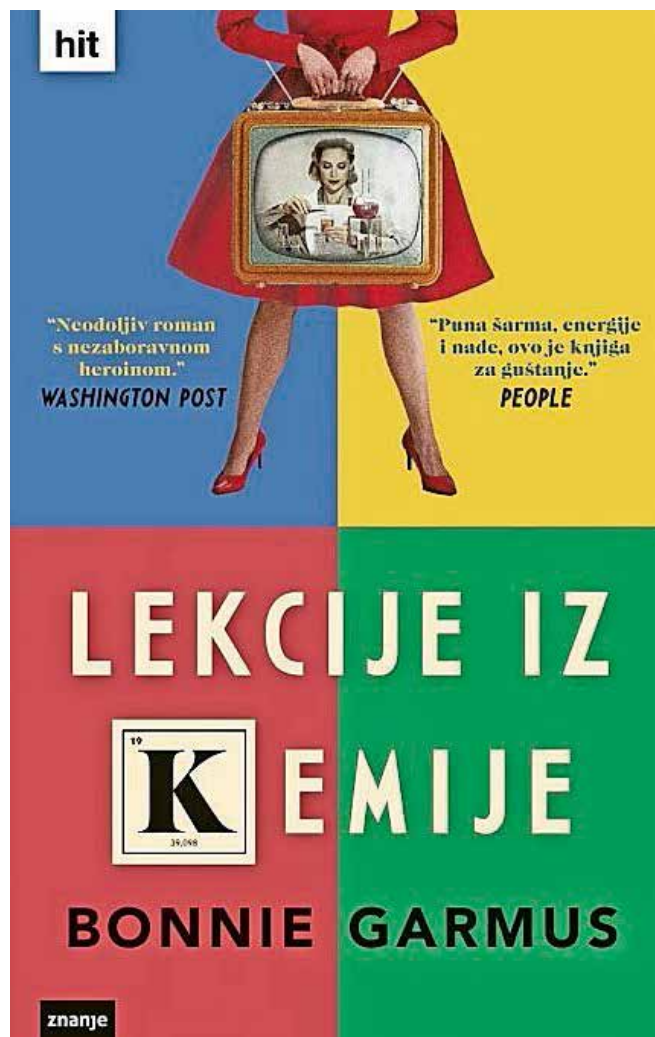
Spisateljica Bonnie Garmus svoj je prvijenac "Lekcije iz kemije" objavila prošle godine, a roman je uskoro pokorio svijet, postavši bestseller preveden na nekoliko desetaka jezika. Garmus ima 65 godina – što pokazuje da nikada nije prekasno napisati i objaviti prvu knjigu! – te inače radi kao copywriter i kreativna direktorica, a inspiraciju za roman uzela je iz stvarnoga života.

U razgovoru s publikacijom The Bookseller, Garmus se prisjetila sastanka na poslu na kojem je bila jedina žena za stolom, te se vratila kući umorna nakon dana prepunog svakodnevnog ležerice i za žene gotovo normalne mizoginije, koja nam je, vjerujem, itekako poznata – pogotovo ako radite u poglavito muškom okruženju. Umorna od svega, Garmus je bila spremna nastaviti svoj rad isključivo od kuće, no kaže da joj se tada ukazao lik Elizabeth Zott kako sjedi pokraj nje i govori joj: "Misliš da si imala loš dan? Čekaj da ti ispričam svoj!" To zrnice ideje ubrzo je izraslo u prvo poglavlje romana "Lekcije iz kemije".

Roman radnju počinje 1961. godine te prvo upoznajemo Elizabeth Zott kao tridesetogodišnju samohranu majku koja je zvijezda kuharske emisije za kućanice pod nazivom "Večera u šest". Iako je televizijska kuharica, Elizabeth izričito naglašava da je ona znanstvenica. I zaista, prije nego što je postala televizijska zvijezda Elizabeth je bila kemičarka istraživačica. Njezina akademska karijera propala je unatoč njezinu talentu, te nas roman vraća deset godina u prošlost da otkrijemo i zašto.

Naime, Elizabeth je seksualno napastovao njezin mentor, kojega je ona u samoodbrani ubola olovkom – što ju je koštalo pozicije na doktoratu, jer ako se već danas teško vjeruje ženama kad su u pitanju njihova iskustva sa zlostavljanjem, do toga da ih se javno ismijava, proziva lažljivicama i degradira – itekako je gore bilo tijekom pedesetih godina prošloga stoljeća, kad se od žena nije ni očekivalo da završe visoko obrazovanje, a kamoli da završe doktorski studij i budu znanstvenice. Muški kolege ne prihvaćaju znanstvenice.

Od najranijih dana studija Elizabeth je izložena napadima na svoj ugled i svo-

Lekcije iz kemije

LJEVAK/SLOBODNA DALMACIJA

ju osobnost, od spomenutog seksualnog napada do krađe rada – ali i onih svakodnevnih incidenata ležerice mizoginije u kojoj ne sudjeluju samo muškarci, nego i druge žene (ima nešto u tome da je žena ženi najgori neprijatelj, pogotovo kad vas društvo uči da ste jedna drugoj prijetnja – jer ne žele da znaju kako ima mjesta za sve nas; ubrzo bi ih prestigili).

Čak i kad Elizabeth pronade svoju srodnu dušu, kemičara Calvina Evansa koji je bio nominiran za Nobelovu nagradu, i dalje se svakodnevno sukobljava s ostatkom društva koje i dalje umanjuje njezin talent i marljiv rad, pripisujući sve ugledu njezina ljubavnika.

Nije to samo kuhanje

Kako točno Elizabeth izvrši pred kamerama, ostaviti ću vama da sami otkrijete za sebe, no u kulinarsku emisiju Elizabeth uvodi vlastiti čar – kuhanju pristupa kao kemiji (što ono i jest!) te gledateljima (uglavnom kućanicama) daje upute poput "pomiješajte jednu žlicu octene kiseline s prstohvatom natrijeva klorida".

Ona ne uči žene samo kako kuhati, nego ih potiče da preuzmu kontrolu nad svo-

jim životom, te im daje priznanje i pohvale na koje, nažalost, nisu navikle.

Roman je nelinearan, a samo pripovijedanje mijenja perspektive od Elizabeth i njezina ljubavnika Calvina, preko kolega na poslu, čak i do njihova psa Šest-trideset, uvodeći malo magičnog realizma (Garmus navodi Gabriela Garcíju Márqueza kao jednog od uzora u svojem pisanju), kojeg osobno iznimno volim.

Elizabeth Zott podsjetila me je na glavnu junakinju romana "Sobarice" Nite Prose (u kojem sam također uživala i ljetos sam ga preporučila!), dok me je stil pisanja gotovo natjerao da se ponovno uhvatim knjiga mojeg voljenog Fredrika Backmana – tako da, ako ste ljubitelj navedenih, nemojte propustiti "Lekcije iz kemije". Jedva sam je uspjela uhvatiti u knjižnici, no čekanje na rezervaciju itekako se isplatilo!

Knjigu obavezno uzmite u ruke i pročitajte je što prije, a ako ne možete dočekati red u knjižnici, knjigu potražite u knjižarama u izdanju nakladnika Znanje. Televizijska adaptacija stiže uskoro, a u njoj će glavno lice biti Oscarom nagrađena glumica Brie Larson.

DNEVNIK SPLITSKE STUDENTICE (27)

Ne znan za vas, al' ja u ovakvon svitu ne bih rađala žene

Piše LUCIJA GRGIĆ

Uvik mi je bia drag stand up, al' moran priznat da su mi uvik bili draži komičari iz Splicke scene nego oni zagrebački. Mislila sam da je to zbog naglaske, al' evo vidin da je ipak stvar u bazama.

Zadnjih par godina Studiju smijeha ozbiljno pariraju dva komičara čiji specijali su postali poznati ne samo diljem Hrvatske, nego i na cilon Balkanu. A tu i tamo znaju krasiti i naslove stranih portala.

Ovaj dinamični i nikad dosadni duo poznat je po urnebesnim nastupima u Saboru, a često nastupaju i na raznim javnim događanjima. Njihov materijal teško je nadmašiti, al' upravo zato mi je baš drago da in je trenutno najveća konkurencija jedna stand up komičarka. Stvarno je bilo vrime da se žena izbori za svoje misto u još jednon sektoru kojim dominiraju muškarci.

U zadnje vrime hit je na gotovo svin portalima i vijestima. Javnosti je poznata već duži niz godina, a njene baze posebne su zato šta zahtijevaju uočavanje razlike između njenih privatnih i javnih interesa. Nekima se zbog toga mogu činiti besmislene, al' stvar je u tome šta smij izaziva upravo ta kontradiktornost javnog nastupa naspram privatnog života.

Rođena dica nisu njen problem

Njen specijal još jednon održan je u centru Zagreba. Tema specijala su prava žena, a punchline cilog nastupa bila je izjava: "Sve se žene prvo trebaju roditi, a onda se boriti za ljudska prava." Naravno, to je izazvalo veliku kontroverzu, al' triba uzet u obzir da je to izašlo iz usta žene, i to žene poduzetnice čiju firmu sponzoriraju firme koje proizvode kontracepcijska i abortivna sredstva. Uz to, to je žena koja je nekoliko godina prikupljala svjedocanstva žena koje su silovane i mučene u ratu. Naravno da ne može to misliti ozbiljno. Ipak, može li? Čini se da može. Zar se

stvarno bori za prava nerođene dice tako da želi uskratit prava ženama? Jup. Zar joj nije jasno da svaka žena koja odluči roditi triba prihvatiti činjenicu da joj se može narušiti fizičko i/ili psihičko zdravlje? Očito ne. Zar ne zna koliko obitelji triba pomoć za uzdržavanje dice, al' nemaju pravo na to? Ne. Prvo ih triba roditi, a onda se sami mogu boriti za pravo na dostojanstven život. Zar ne misli da bi prvo tribali zbrinuti rođenu dicu? Nope. Rode na nisu njen problem, zanimaju je samo nerođena. Šta ćemo kad se prepune svi domovi za nezbrinutu dicu? Tek nakon šta se rode ćemo razmišljati o tome di će i kako živiti. Kad bi postojala lista na koju bi se potpison obvezali pomagati u zbrinjavanju dice čiji roditelji to nisu u mogućnosti, a ne žele ih pobaciti, koliko bi na listi bilo ljudi?

Vjerojatno manje nego na prosvjedima protiv pobačaja. Koliko tih prosvjednika volontira u domovima za nezbrinutu dicu ili in bar pomaže donacijama? S obziron na popis njihovih želja za Božić koji se objavi svake godine, rekla bih ne puno.

Pa u kakvon to svitu živimo?

U svitu u kojim se žene bore protiv prava žena.

U svitu u kojim se više brine za nerođenu dicu nego rođenu.

U svitu u kojim se muškarci mole za čednost ženskog odijevanja umisto za čednost svojih misli.

U svitu u kojim se curicama kad uđu u pubertet kaže da se sakriju u široku odjeću jer dečkima divljaju hormoni.

U svitu u kojim je silovana žena kriva, a ne silovatelj jer joj je suknja bila prekratka za nečiji ukus.

U svitu u kojim obiteljski nasilnici žive na slobodi, a njihove žrtve s njima u strahu.

U svitu u kojim žena nema pravo odlučivati šta će raditi sa svojim tilon, al' muškarac ima pravo odlučivati šta će raditi sa njenim tilon.

Ne znan za vas, al' ja u ovakvon svitu ne bih rađala žene.

Ex iniuria ius non oritur.

Zagreb

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta

Slavica Blažeka Kokorić
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, društvene znanosti, polje socijalne djelatnosti, grana posebna područja socijalnog rada

Zrinka Blažević
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području humanističkih znanosti, polje povijest

Vesna Degoricija
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, područje biomedicina i zdravstvo, polje kliničke med. znanosti, grana interna medicina

Gordana Kordić
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u trajnom izboru u području društvenih znanosti, polje ekonomija

Igor Lacković
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Siniša Reberski
izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redovitog profesora - trajno u umjetničkom području, polje grafika

Vladimir Soldo
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Milan Trenc
umjetničko-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno, umjetničko područje, polje animirani film te umjetnost novih medija i umjetničkih praksi

Mario Vašak
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Mirjana Vodopija
izabrana je u umjetničko-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u umjetničkom području, polje grafika

Nino Žganec
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području društvenih znanosti, polje socijalne djelatnosti, grana teorija socijalnog rada

Anto Gavrić
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području humanističkih znanosti, polje filozofija

Nikica Hlupić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje računarstvo

Anica Hursa Šajatović
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području tehničkih znanosti, polje tekstilna tehnologija

Edouard Ivanjko
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Darko Kozarac
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Robert Likić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana interna medicina

Mladen Nikšić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje tehnologija prometa i transport

Damir Pintar
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Dagmar Radin
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području društvenih znanosti, polje politologija

Marija Seder
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području tehničkih znanosti, polje računarstvo

Vedran Slapničar
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje brodogradnja

Ivan Slipčević
izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redovitog profesora u umjetničkom području, polje animirani film te umjetnost novih medija i umjetničkih praksi

Split

Dragan Žeželj
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Alfredo Višković
izabran je u naslovno znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Željko Milić
izabran je na umjetničko-nastavno radno mjesto redovitog profesora u umjetničkom području, polje glazbena umjetnost, grana reprodukcija glazbe (sviranje)

Novi dekani na fakultetima hrvatskih sveučilišta

Ina Reić Ercegovac
izabrana je za dekanicu Filozofskog fakulteta

Ante Tonkić
izabran je za dekana Medicinskog fakulteta

Dražen Lončar
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u trajnom izboru u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Ksenija Marković
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje prehrambena tehnologija

Željko Marušić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje tehnologija prometa i transport

Marijana Braš
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana psihijatrija

Fran Borovečki
znanst.-nast. zvanje red. prof., biomedicina i zdravstvo, polje kliničke med. znanosti, grana neurologija i polje temeljne med. znanosti, grana anatomija

Slaven Dobrović
izabran je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Renata Martinec
izabrana je na znanstveno-nastavno radno mjesto redovite profesorice u području društvenih znanosti, polje edukacijsko-rehabilitacijske znanosti

Romana Matanovac Vučković
znanstveno-nastavno zvanje red. profesorice, područje društvenih znanosti, polje pravo, grana građansko pravo i građansko procesno pravo

Ivan Marković
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje elektro-tehnika

Stjepan Stipetić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje elektro-tehnika

Ivica Šute
znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora, područje humanističkih znanosti, polje povijest, grana hrvatska i svjetska moderna i suvremena povijest

Zoran Veršić
znanst.-nast. zvanje red. prof., tehničke znanosti, polje arhitektura i urbanizam, grana arhitektonske konstrukcije, fizika zgrada, materijali i tehnologija

Frane Žuvela
izabran je za v.d. dekana Kineziološkog fakulteta

Na temelju odluke Fakultetskog vijeća (Klasa:029-06/23-06/0007; Ur.broj: 2181-197-00-23-0008) i članka 97. Statuta Pomorskog fakulteta u Splitu

SVEUČILIŠTE U SPLITU POMORSKI FAKULTET

objavljuje

NATJEČAJ

za izbor jednog nastavnika na znanstveno-nastavnom radno mjesto docent u znanstvenom području tehničkih znanosti, polje tehnologija prometa i transport, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu na Zavodu za PEIT
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Pomorskog fakulteta u Splitu, www.pfst.unist.hr

Na temelju odluke dekana Fakulteta (Klasa: 029-06/23-04/0001; Ur. broj: 2181-197-01-01-23-0097 od dana 16. svibnja 2023.) i odredbama Statuta Pomorskog fakulteta u Splitu i Pravilnika o ustroju Fakulteta i radnih mjesta

SVEUČILIŠTE U SPLITU POMORSKI FAKULTET

objavljuje

NATJEČAJ

za izbor jednog zaposlenika za radno mjesto I. vrste – stručni suradnik za poslove nabave, na neodređeno vrijeme, u punom radnom vremenu u Službi za javnu nabavu. Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Pomorskog fakulteta u Splitu, www.pfst.unist.hr

MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU OBJAVLJUJE

NATJEČAJ

za upis na sveučilišni poslijediplomski doktorski studij "Translacijska istraživanja U biomedicini - TRIBE" u akademskoj godini 2023./2024.
Puni tekst natječaja u kojem su objavljeni uvjeti za upis, postupak, cijena školarine, isprave koje se podnose za prijavu, sastavni su dio ovog natječaja i dostupni su na mrežnim stranicama Medicinskog fakulteta u Splitu <https://mefst.unist.hr/studiji/doktorska-skola/tribe-607/607>
Rok za podnošenje prijave na natječaj: do 15. rujna 2023.
Prijave slati isključivo poštom na adresu: Medicinski fakultet u Splitu Službi za znanost, poslijediplomsku nastavu i međunarodnu suradnju, uz naznaku studija Šoltanska 2 21 000 Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU Podružnica Sveučilišni odjel zdravstvenih studija

raspisuje

NATJEČAJ

za izbor - jednog izvršitelja na znanstveno-nastavno radno mjesto docent, u području biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, na Katedri za sestrinstvo, u nepunom radnom vremenu (dva sata rada dnevno), na neodređeno vrijeme
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu, <http://ozs.unist.hr>
PROČELNIK
Prof. dr. sc. Stipan Janković
KLASA: 112-01/23-01/05
URBOJ: 2181-228-103/1-2
Split, 26. travnja 2023. godine

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU GRAĐEVINSKI FAKULTET

raspisuje

NATJEČAJ

za upis studenata na doktorski studij GRAĐEVINARSTVO i za upis studenata na sveučilišni specijalistički studij akademskoj godini 2023./2024.
A) Doktorski studij GRAĐEVINARSTVO za stjecanje akademskog stupnja doktor tehničkih znanosti. Studij obuhvaća više istraživačkih područja iz polja Građevinarstva i Temeljnih tehničkih znanosti.
B) Sveučilišni specijalistički studij GRAĐEVINARSTVO za stjecanje akademskog naziva specijalist građevinarstva iz usmjerenja: Mostovi; Organizacija i menadžment u građevinarstvu i Hidrotehnika.
C) Sveučilišni specijalistički studij POTRESNO INŽENJERSTVO za stjecanje akademskog naziva specijalist potresnog inženjerstva.
D) Prijava na natječaj
Detaljniji opis studija i obrasci za prijavu nalaze se na web stranici Fakulteta: <http://www.grad.unizg.hr/programi/poslije-diplomski/doktorski>
Prijave za upis primaju se od 1. svibnja do 14. srpnja 2023.
Prijave se šalju poštom na adresu Građevinski fakultet, Referada za poslijediplomski studij, Kranjčevićeva 2, 10 000 Zagreb ili predaju osobno u Referadu za poslijediplomski studij, soba 114, 1. kat.
Obrasci prijave za upis dostupni su na web stranici Fakulteta: <http://www.grad.unizg.hr/programi/poslijediplomski>
KLASA: 643-01/23-01/01
URBROJ: 251-64/04-04-23-14
Zagreb, 29. ožujka 2023.

SVEUČILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET

raspisuje

NATJEČAJ

ZA UPIS NA SVEUČILIŠNE SPECIJALISTIČKE STUDIJE U AKADEMSKOJ GODINI 2023./2024.
"Anesteziologija reanimatologija i intenzivna medicina" - za doktore medicine s rješenjem Ministarstva zdravstva o specijalističkom usavršavanju iz anesteziologije reanimatologije i intenzivne medicine koji su na drugoj ili višoj godini specijalističkog usavršavanja iz anesteziologije reanimatologije i intenzivne medicine.
Do 15 polaznika
"Kardiologija" - za doktore medicine s rješenjem Ministarstva zdravstva o specijalističkom usavršavanju iz kardiologije koji su na drugoj ili višoj godini specijalističkog usavršavanja iz kardiologije.
Do 15 polaznika
"Klinička radiologija" - za doktore medicine s rješenjem Ministarstva zdravstva o specijalističkom usavršavanju iz kliničke radiologije koji su na drugoj ili višoj godini specijalističkog usavršavanja iz kliničke radiologije.
Do 15 polaznika
"Neurologija" - za doktore medicine s rješenjem Ministarstva zdravstva o specijalističkom usavršavanju iz neurologije koji su na drugoj ili višoj godini specijalističkog usavršavanja iz neurologije.
Do 12 polaznika
"Psihijatrija" - za doktore medicine s rješenjem Ministarstva zdravstva o specijalističkom usavršavanju iz psihijatrije koji su na drugoj ili višoj godini specijalističkog usavršavanja iz psihijatrije.
Do 15 polaznika
Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj Internetskoj stranici Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu <https://mefst.unist.hr/studiji/poslijediplomski-sveucilisni-specijalisticki-studiji/11403>

universitas

impressum ♦ universitas ♦ hrvatske sveučilišne novine

♦ redakcija

♦ Branko Nad ♦ Tatjana Klarić Beneta
♦ Bruno Bogović ♦ Gordana Alfrević

♦ fotografije ♦ Cropix

♦ glavna urednica ♦ Mila Puljiz ♦

zamjenik glavne urednice ♦ Petar Bilobrk

♦ nakladnici ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu

♦ za nakladnike ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Stjepan Lakušić, rektori

♦ adresa redakcije ♦ Ruđera Boškovića 31, 21000 Split

♦ telefon 021 558 255

♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas;
www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas

SVEUČILIŠNA GALERIJA

Svečano otvorena izložba radova studenata Kiparskog odsjeka UMAS-a K.I.P. 3

Cilj izložbe je promocija kvalitetnoga kiparskog rada na UMAS-u, kao i javnosti približiti umjetničke dosege i doprinose studenata. Sudeći prema iznimno velikom interesu publike, oba cilja su zaista uspješno i ostvarena

Piše: **FRANKA BABIĆ**

U srcu Kampusa, u Sveučilišnoj galeriji, najbolje se vidljivo kako je upravo Umjetnička akademija sol ovog Sveučilišta jer umjetnost i dalje ima značaj u svijetu koji nas okružuje. Ljubav i želja da se dođe na ovu izložbu pokazuje da duh i potraga za umjetnošću još postoji – istaknuo je u prigodi otvaranja izložbe studenata Odsjeka kiparstva Umjetničke akademije akademik Kažimir Hraste, parafrazirajući i slavnog filozofa Benedetto Crocea – umjetnost je ono što svi znamo!

Izložba radova studenata Kiparskog odsjeka UMAS-a pod nazivom K.I.P. 3 svečano je otvorena 3. svibnja u Sveučilišnoj galeriji, a ima za cilj promociju kvalitetnoga kiparskog rada na UMAS-u, kao i javnosti približiti umjetničke dosege i doprinose naših studenata. Sudeći prema iznimno velikom interesu publike, oba cilja su zaista uspješno i ostvarena.

– Prisustvom publike ova izložba posebno dobiva na značaju, ona zapravo bez ljudi ne bi ni vrijedila. Na ovom primjeru najbolje se vidi da ljudi čine umjetnost! – istaknuo je akademik Hraste, ne skrivajući sreću i zadovoljstvo.

Studenti Petar Bosnić, Filip Glaudić, Roko Jelača,

Anamarija Kahrić, Klaudija Maleš, Pia Midžor, Magdalena Modrić, Roko Držislav Rebić, Ružica Rimac, Danijela Skokandić, Roko Tomić, Nikolina Veljačić i Lona Vesović izložili su svoja djela, dok su autori izložbenog koncepta predstojnik Odsjeka za kiparstvo doc. art. Đani Martinić uz doc. art. dr. art. Gorana Balića i mag. art. Duju Matetića.

I Đani Martinić je istaknuo kako veliki broj posjetitelja pokazuje kako kiparstvo

ipak ima značenje i da postoji velik broj ljudi koji kiparska djela žele gledati, ali i stvarati. Kazao je okupljenima kako je ova izložba nagradnog karaktera, a radove će ocijeniti žiri u sastavu: Božo Kesić, povjesničar umjetnosti, red. prof. art. Loren Živković Kuljiš s UMAS-a, izv. prof. art. Robert Jozić s UMAS-a, doc. art. Goran Balić i Helena Trze Jakelić, voditeljica Sveučilišne galerije. Donator Ljevaonica umjetnina Ujević prvonagra-

đenom će radu pokloniti od-
ljev u vrijednosti tisuću eura!

Helena Trze Jakelić predstavila je što stoji iza ovog izložbenog koncepta, jer K.I.P. – “Kiparstvo ipak postoji” – započeo je 2021. godine izložbom u kojoj su uz studente izlagali i profesori Odsjeka kiparstva Umjetničke akademije. Naime, K.I.P., kao javna studentska manifestacija podrazumijeva proces reanimacije kiparske forme na području suvremene kulturno-umjetničke scene, gdje ravnopravno dijeleći prostor s novim medijima, suvereno održava i odražava svoj tisućljetni povijesni kontinuitet.

Ovogodišnji izložbeni koncept uključuje završne radove prijediplomskog studija, diplomске radove uz selektivne studentske radove ostalih generacija.

Otvorenje izložbe K.I.P. 3 svojim iznimnim nastupom uveličale su studentice Glazbenog odsjeka Umjetničke akademije u Splitu: Marijana Raboteg, 5. god., violina, Marysia Bieleninik, 4. god., viola, i Morana Ivezić, 4. god., klavir. Izvele su skladbu Trio za violu, violinu i klavir 1. i 3. stavak skladatelja Arama Khachaturyana. Mentorica im je Katja Repušić.

Izložba je ostvarena uz potporu Ministarstva kulture i medija i Grada Splita.

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU

Predstavljanje monografije ‘Vinjeta za zavičaj’

Piše: **SANJA BALIĆ**

Na Filozofskom fakultetu u Splitu predstavljena je monografija “Vinjeta za zavičaj” posvećena pjesniku Josipu Pupačiću. Urednice monografije doc. Tea-Tereza Vido-
vić Schreiber i doc. Ivana Od-

ža, profesorice s Filozofskog fakulteta u Splitu, istaknule su kako je monografija objavljena povodom 50. godišnjice smrti hrvatskoga antologijskoga pjesnika čije stvaralaštvo zaslužuje više pozornosti znanstvene i stručne javnosti.

U izradi monografije sudjelovali su Tin Lemac, Kornelija Pintar, Katrin Krešić Šesto, Adrijana Nikolić, Mijo Pupačić, Ivica Šušić, Josip Lasić, Robert Kurbaša, Veseljko Vidović, Jasmina Parić i Enes Kišević. Predstavljanje je započela prodekani-

ca za znanost i međunarodnu suradnju izv. prof. Antonela Marić a zatim je Sanja Balić, moderatorica događaja, predstavila izlagačicu doc. Lucijanu Armandu Šundov, profesora Ivana Šušića te umjetnike koji su također u svom mediju interpretirali poeziju Josipa Pupačića. Glazba Lucije Majić na mandoli, Mije Odže na gitari i solistice Marciele Garvan iz Perua, kao i recitacija izbora pjesama glumice Silvane Stanić, oživjeli su riječi Josipa Pupačića, kanonskoga hrvatskoga pjesnika.

ODRŽANA SWAN CROATIA CHALLENGE, JEDNA OD NAJPRESTIŽNIJIH REGATA NA SVIJETU

Ivica Kostelić kormilario brodom Pomorskog fakulteta

Piše: **ŽELJKA SIJERAK RADAS**

ACI i ACI Sail bili su ponosni domaćini jedne od najprestižnijih regata na svijetu – Swan Croatia Challenge, tijekom koje su Split i Hrvatska postali jedriličarsko središte svjetske nautičke scene.

Prvoga dana ovogodišnje regate natjecali su se i predstavnici **Pomorskog fakulteta Sveučilišta u Splitu** čijim je

brodom kormilario proslavljeni hrvatski olimpijac i ACI-jev ambasador **Ivica Kostelić**, pobjednik netom održane regate Roma per Due te **Palma Čargo**, mlada nada hrvatskog jedrenja. Riječ je o suradnji između tvrtke ACI d.d. i Pomorskog fakulteta koji zajednički teže povezivanju prakse, znanosti i visokog obrazovanja kroz uključivanje mladih stručnjaka u djelatnosti tvrtke ACI d.d.

